

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O MEDNARODNI ZAŠČITI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

1. 1. Uvodna predstavitev ocene stanja in razlogov za sprejem zakona

Trenutno veljavni Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZMZ) je Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije sprejel marca 2016, v veljavo pa je stopil 24. aprila 2016. Cilj omenjenega zakona je bila uvedba zakonitih, učinkovitih in hitrih azilnih postopkov, ki dajejo potrebno zaščito državljanom tretjih držav in omogočajo njihovo vključevanje v slovensko družbo. Zakon je podrobneje in jasneje določil posebna jamstva za prosilce iz ranljivih skupin in prosilce, ki potrebujejo posebna postopkovna jamstva; podrobneje pa je tudi določil roke za izdajo odločitve na prvi stopnji ter jasneje opredelil institut nedopustne prošnje.

Zakon celovito ureja mednarodno zaščito, v slovenski pravni red prenaša pravo Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ter usklajuje slovensko zakonodajo glede mednarodne zaščite z zakonodajo preostalih držav članic EU v smislu vzpostavljanja skupnega evropskega azilnega sistema. Temeljni razlog za sprejem ZMZ je bila obveznost prenosa dveh direktiv EU, ki sta v letu 2013 prenovili standarde na področju sprejema prosilcev za mednarodno zaščito in postopkov za priznanje mednarodne zaščite, in sicer Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/32/EU) in Direktiva 3012/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilec za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/33/EU). Prilagoditve so bile potrebne tudi za izvajanje nove Uredbe EU, št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (v nadaljnjem besedilu: Uredba (EU) 604/2013).

V Republiki Sloveniji je vse od leta 2015 prisoten trend povečevanja števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito. Medtem ko je bilo v letu 2015 vloženih le 277 prošenj na mednarodno zaščito, se je trend povišanja stopnjeval v naslednjih letih. V letu 2018 je bilo vloženih 2 875 prošenj za mednarodno zaščito, pri čemer je v primerjavi z letom 2017 bilo vloženih 1 399 prošenj več oziroma skoraj 95 odstotkov več, v primerjavi z letom 2016 pa to pomeni skoraj 220-odstotno povečanje števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito. V letu 2019 je bilo vloženih že 3 821 prošenj, kar je dobrih 30 odstotkov prošenj več kot leto poprej. V primerjavi z letom 2017 to predstavlja 160-odstotno povečanje, v primerjavi z letom 2016 pa 190-odstotno. V letu 2019 je bilo tako sprejetih kar 1 058 odstotkov več prošenj glede na desetletno povprečje v obdobju 2006–2015 (ki znaša 330 prošenj). V letošnjem letu je bilo sicer sprejetih 958 prošenj, kar primerjalno z enakim obdobjem lani pomeni nekaj manj kot 40 odstotkov manj prošenj, vendar je pri tem potrebno upoštevati aktualne razmere in ukrepe pri boju proti pandemiji s Covid-19.

V letu 2019 so prevladovalе prošnje za mednarodno zaščito, vložene s strani državljanov Alžirije, ki so predstavljale skoraj tretjino vseh prošenj, teh je bilo kar 117 odstotkov več kot leto poprej. Še v letu

2016 je bilo takih zgolj 42. Še večje število vloženih prošenj (314 odstotkov več kot v letu 2018) je bilo vloženih s strani državljanov Maroka. Prosilci za mednarodno zaščito iz treh držav severne Afrike: Alžirija, Maroko in Tunizija so predstavljali kar 51 odstotkov vseh vloženih prošenj v letu 2019, v letu 2018 pa le 25 odstotkov. Podoben trend se nadaljuje tudi v letošnjem letu, in sicer je skoraj polovica prošenj vloženih s strani državljanov Maroka (43 odstotkov), sledijo državljani Alžirije (16 odstotkov), kar skupno predstavlja kar 62 odstotkov vseh vloženih prošenj za mednarodno zaščito. Prav Maroko in Alžirija sta dve državi od skupaj 14, ki jih je Vlada Republike Slovenije z Odlokom o določitvi seznama varnih izvornih držav (Ur. l. RS, 38/2019) na podlagi 61. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Ur. l. RS, št. 16/17-UPN) določila kot varne izvorne države. Razlogi, ki jih prosilci ob podaji prošnje za mednarodno zaščito navajajo, pa so predvsem ekonomske narave. Najpogostejši razlog je iskanje zaposlitve, sledijo družinske težave. Iz navedenega je mogoče sklepati, da je večina prošenj vloženih z namenom zlorabe postopka mednarodne zaščite z namenom omogočiti nadaljnjo pot v države članice Evropske Unije zaradi iskanja zaposlitve. Na slednje nakazuje tudi trend samovoljnih zapustitev Republike Slovenije, ki se nadaljuje. V letu 2019 je bilo kar 80 odstotkov postopkov za mednarodno zaščito ustavljenih. Letos je zaradi ukrepov in Covida-19 teh le 60 odstotkov, vendar se odstotek z rahljanjem ukrepov iz dneva v dan povečuje. Zaznati je trend zapuščanja azilnega doma tik pred osebnim razgovorom, zaradi česar o prošnjah za mednarodno zaščito ni mogoče odločiti.

Trend povečevanja števila prošenj se sicer nadaljuje tudi na nivoju EU. Medtem ko je bilo v določenih državah članicah opaziti trend upadanja števila prošenj, pa je bilo v drugih državah članicah opaziti trend stopnjevanja (tudi v Republiki Sloveniji).

Na ravni EU je bilo v letu 2015 vloženih skoraj 1,4 milijona prošenj za mednarodno zaščito, kar je bilo najvišje število od leta 2008 (ko se je pričelo skupno zbirati podatke na ravni EU). Konec leta 2015 je število oseb, ki so čakale na odločitev v zvezi s svojo prošnjo za mednarodno zaščito v državah EU+, preseglo milijon. Delež nerešenih prošenj se je v primerjavi z letom 2014 več kot podvojil.

Leta 2016 je bilo v EU+ državah vloženih skoraj 1,3 milijona prošenj za mednarodno zaščito, kar je za sedem odstotkov manj kot v letu 2015. Leta 2017 je bilo v državah EU+ vloženih 728 470 prošenj za mednarodno zaščito, kar je pomenilo 44-odstotni upad v primerjavi z letom 2016, vendar so številke ostajale na višji ravni kot pred begunsko krizo leta 2015. Podoben trend je sledil tudi v letu 2018, ko je bilo vloženih 664 480 prošenj za mednarodno zaščito, kar je pomenilo upad njihovega števila že tretje leto zapored, tokrat za 10 odstotkov, pri čemer je bilo število vloženih prošenj v državah EU+ podobno kot leta 2014, ko je bilo vloženih 662 165 prošenj.

V letu 2019 je bilo v državah EU vloženih skoraj 740 000 prošenj za mednarodno zaščito, kar predstavlja ponovno povečanje v primerjavi z letom 2018, in sicer za 11 odstotkov. Leto 2019 tako predstavlja prvo leto po migracijski krizi v 2015, ko je število prošenj pričelo ponovno naraščati.

Kot posledico migracijske krize v 2015 je leta 2016 Evropska komisija predstavila predlog reforme zakonodajnih predlogov, ki sestavljajo Skupni evropski azilni sistem, katere ključni namen je bolje obvladovati migracije z vseh vidikov.

Prvi paket predlogov je predvideval, da bi naj sistem za dodeljevanje prošenj za azil državam članicam postal pravičnejši, učinkovitejši in bolj trajnosten. Predlogi so bili namenjeni tudi boljšemu upravljanju azilnega sistema in učinkovitejšemu obravnavanju nedovoljenih migracij, preoblikovanju obstoječega Evropskega azilnega podpornega urada (EASO) v Agencijo Evropske unije za azil, ki bo imela v novem sistemu pomembnejšo vlogo, in nadgradnji podatkovne zbirke evropskega avtomatskega sistema za identifikacijo prstnih odtisov (Eurodac). Namen drugega paketa predlogov je oblikovati učinkovite, pravične in humane azilne politike, ki lahko učinkovito deluje tako v času običajnega kot v času velikega migracijskega pritiska. V ta namen je za vzpostavitev bolj učinkovitega in skladnega

azilnega sistema potreben skupen in usklajen sklop pravil na ravni EU. Evropska komisija je zato predlaga vzpostavitev skupnega postopka za mednarodno zaščito, enotne standarde za zaščito in pravice, ki se priznavajo upravičencem do mednarodne zaščite, ter nadaljnje usklajevanje pogojev za sprejem v EU. Ti predlogi bi naj na splošno poenostavili in skrajšali azilni postopek in odločanje, prosilce za azil odvrčali od sekundarnih gibanj ter povečali možnosti za vključitev upravičencev do mednarodne zaščite.

Kljub številnim sestankom in iskanju kompromisov glede posameznih predlogov reforme skupnega evropskega azilnega sistema, ki so potekali na različnih ravneh, do danes države članice niso našle ustreznega kompromisa in potrdile besedila posameznih zakonodajnih predlogov. Glede na dolgotrajno iskanje kompromisa na ravni Evropske unije ob hkratnem izrednem povečanju števila vloženih prošelj za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter zaznane zlorabe postopkov so nujno potrebne nekatere spremembe in dopolnitve zakonodaje, ki bodo omogočile učinkovitejšo izvedbo ter še dodatno omogočile preprečevanje zlorab postopkov mednarodne zaščite. Hkrati pa so spremembe zaradi vedno večjega števila prosilcev za mednarodno zaščito potrebne tudi z vidika zagotavljanja sprejemnih pogojev.

S predlogom se tako sledi cilju zagotoviti hitre in učinkovite postopke mednarodne zaščite v praksi, in sicer s spremembo ali dopolnitvijo posameznih določb, v zvezi s katerimi so se v praksi pokazale določene pomanjkljivosti. Nadalje se s spremembami in dopolnitvami sledi cilju preprečevanja zlorab sistema mednarodne zaščite, tako s postopkovnega kot tudi vidika zagotavljanja sprejemnih pogojev ter ustreznega in sorazmernega sankcioniranja nespoštovanja dolžnosti, ki jih ima oseba kot prosilec, in kršenja pravil bivanja v nastanitvenih centrih ali javnega reda in miru.

1. 2. Statistični podatki

Republika Slovenija kot polnopravna članica EU od 1. maja 2004 dalje intenzivno spremlja tako razvoj kot tudi trende glede naraščanja ali zmanjševanja števila vloženih prošelj za azil oziroma mednarodno zaščito.

V Republiki Sloveniji je število prošelj za azil od vključitve v EU do leta 2006 naraščalo, in sicer od 1 208 vloženih prošelj za azil v letu 2004, do 1 674 vloženih prošelj v letu 2005. V letu 2006 pa je bil opazen izrazit upad števila vloženih prošelj, in sicer je bilo vloženih 579 prošelj, kar je 65 odstotkov manj glede na leto poprej. Trend upadanja števila prošelj za azil je bil v letih 2005 in 2006 opazen tudi v EU. Po številu vloženih prošelj za azil je bilo največ prosilcev za azil iz območja nekdanje Jugoslavije, predvsem iz Srbije in Črne Gore. V letu 2006 je bilo teh 48 odstotkov od vseh vloženih prošelj za azil. Sledili so prosilci za azil iz Turčije, Bosne in Hercegovine, Albanije in Makedonije.

V letu 2009 smo še vedno beležili trend upadanja števila prošelj za mednarodno zaščito, in sicer sta bili vloženi 202 prošnji, v letu 2008 260 prošelj, v letu 2007 pa 434 prošelj za mednarodno zaščito. Največ prosilcev je bilo še vedno državljanov nekdanje Jugoslavije, skupno so predstavljali skoraj polovico prosilcev. Med ostalimi prosilci je bilo največ državljanov Turčije, Afganistana in Nigerije. Leta 2011 se je v primerjavi z letom 2010 število prošelj za mednarodno zaščito povečalo, in sicer je bilo leta 2010 211 novih prošelj, leta 2011 pa 307, kar predstavlja povečanje števila prošelj za 45 odstotkov.

Če je bilo v letu 2009 še vedno največ prosilcev iz držav nekdanje Jugoslavije, lahko v nadaljnjih letih, vse od leta 2010, govorimo o drugačni strukturi prosilcev za mednarodno zaščito glede na državo

izvora. V letih 2010 do 2014 je bilo tako največ prosilcev za mednarodno zaščito iz Turčije, Afganistana, Pakistana, Sirije, Kosova, Alžirije, sledili so jim prosilci iz Bosne in Hercegovine, Tunizije in Somalije.

V primerjavi z letom 2011, ko je bilo vloženih 307 novih prošelj za mednarodno zaščito, so bile v letu 2012 sprejete 304 prošnje, v letu 2013 272 prošelj in v letu 2014 385 prošelj, kar je za skoraj 30 odstotkov več kot leta 2013.

V drugi polovici leta 2015 in v začetku leta 2016 se je Republika Slovenija znašla pod izrednim migracijskim pritiskom. Od sredine oktobra 2015 do zaprtja avstrijske meje v začetku marca 2016 je v Republiko Slovenijo vstopilo skoraj pol milijona migrantov in beguncev. Večina jih sicer v Republiki Sloveniji ni ostala oziroma zaprosila za mednarodno zaščito, vendar pa od leta 2015 naprej lahko govorimo o trendu naraščanja števila prošelj za mednarodno zaščito. Kljub temu je bilo v letu 2015 vloženih le 277 prošelj.

Od leta 2016 zaznavamo porast števila prošelj. V letu 2016 je za mednarodno zaščito zaprosilo 1 308 oseb, v letu 2017 1 476, v letu 2018 pa kar 2 875 oseb. V primerjavi z letom 2017 je število prošelj porastlo za skoraj 95 odstotkov, v primerjavi z letom 2016 pa to pomeni skoraj 220-odstotno povečanje. V teh treh letih je bilo največ prosilcev iz Afganistana, Alžirije, Pakistana, Iraka, Irana, Sirije, Turčije, Maroka in Eritreje.

Podatki o rešenih prošnjah za mednarodno zaščito od leta 2010 kažejo visok delež ustavitv postopka za pridobitev mednarodne zaščite. Le v letih 2012 in 2015 je bil delež ustavitv postopka nižji od pet odstotkov, medtem ko je bil delež ustavitv postopka za mednarodno zaščito v letu 2018, ko je bilo vloženih največ prošelj za mednarodno zaščito vse od leta 2004, kar 82-odstoten. Podatki kažejo, da visok delež prosilcev, ki za mednarodno zaščito zaprosi v Republiki Sloveniji, to zapusti še pred končanjem postopka. Sekundarna gibanja prosilcev za mednarodno zaščito potekajo večinoma iz Republike Slovenije v druge države EU.

V letu 2019 je za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji zaprosilo 3 821 oseb. Največ prosilcev je bilo državljanov Alžirije (1 060), Maroka (741), Pakistana (540) in Afganistana (433). V primerjavi z letom 2018 je upadlo število prosilcev za mednarodno zaščito iz Sirije in Pakistana, medtem ko smo zaznali več prošelj za mednarodno zaščito državljanov Alžirije in Maroka.

V letu 2019 je bila mednarodna zaščita priznana 85 osebam, od tega je bil 81 osebam priznan status begunca, štirim pa status subsidiarne zaščite. Glede na državljanstvo je bila mednarodna zaščita priznana 28 državljanom Turčije, 17 državljanom Sirije, osmim državljanom Irana, petim državljanom Iraka, petim državljanom Afganistana, petim državljanom Rusije, trem državljanom Somalije, dvema državljanoma Nigerije, dvema državljanoma Palestine, dvema državljanoma Srbije, dvema državljanoma Jemna, status mednarodne zaščite pa je bil priznan še državljanu Kameruna, Konga, Egipta, Malija, Pakistana, Ruande.

V letu 2019 je bilo v EU+ državah vloženih skoraj 740 000 prošelj za mednarodno zaščito, kar predstavlja 11-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2018. Leto 2019 predstavlja prvo leto po migracijski krizi v 2015, ko je število prošelj pričelo ponovno naraščati. Največje države prejemnice, kot so Francija, Grčija in Španija, so tako v letu 2019 prejele več prošelj kot v času migracijske krize (podobna situacija je v Republiki Sloveniji). Največ prošelj na evropski ravni je bilo vloženih s strani državljanov Sirije (že šesto leto zapored), povečalo pa se je število prošelj s strani državljanov Afganistana in Venezuele. V primerjavi s prejšnjim letom je naraslo tudi število prošelj državljanov Moldove, DR Konga, Kitajske in Turčije.

V letu 2020 je bilo v Republiki Sloveniji od 1. januarja do 30. aprila vloženih 563 prošenj za mednarodno zaščito, od tega je bilo največ državljanov Maroka (217), Afganistana (104), Alžirije (64) in Pakistana (48).

Od leta 1995 do konca aprila 2020 je bila v Republiki Sloveniji mednarodna zaščita priznana 953 osebam.

Glede na trend v EU in širše v svetu je realno pričakovati, da se bo število prošenj za mednarodno zaščito povečevalo tudi v Republiki Sloveniji.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Spremembe in dopolnitve zakona so potrebne zaradi trenda povečevanja števila vloženih prošenj za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter s tem vedno bolj obremenjenega sistema mednarodne zaščite ter sledijo naslednjim ciljem: zagotoviti hitre in učinkovite postopke mednarodne zaščite z odpravo pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju posameznih določb v praksi; predvideti primerne sankcije za oviranje izvedbe postopkov mednarodne zaščite, neupoštevanje dolžnosti prosilcev za mednarodno zaščito, kršenje pravil bivanja v nastanitvenih centrih, javnega reda in miru ter kazniva dejanja; določiti jasnejše pravne podlage ter omogočiti učinkovitejšo izvedbo posameznih konceptov zakona, kot sta omejitev gibanja in ponovne prošnje, ki sledijo sodni praksi, ter uvesti zakonodajne rešitve, ki spodbujajo osebe z mednarodno zaščito, da se v največji možni meri udeležijo tečajev slovenskega jezika, spoznavanja slovenske družbe in ostalih izobraževalnih ter programov pomoči pri vključevanju.

Cilj predloga zakona je tudi dodatna uskladitev z evropskim pravnim redom z odpravo posameznih pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 2013/32/EU.

2.2 Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila vodilo pri pripravi osnovnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Temeljni koncept, namenjen preprečevanju zlorab postopka mednarodne zaščite, ki ga vsebuje že obstoječi zakon, ki ureja področje mednarodne zaščite, je možnost zavrnitve prošnje kot očitno neutemeljene v pospešenem postopku, če prosilec očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito in je podan eden izmed zakonsko določenih razlogov. Med omenjenimi razlogi je navedena tudi verjetnost, da je prosilec zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino, ki bi pomagala pri ugotavljanju njegove identitete ali državljanstva, ki se s predlogom dopolnjuje in sicer na način, da je pri presoji omenjenega razloga posebej relevantno dejstvo, ali v konkretnem primeru obstaja utemeljen razlog, da je prosilec izvorno državo zapustil brez osebne dokumenta. Na enak način se dopolnjuje tudi eden izmed razlogov, ki jih obstoječi zakon predvideva kot razlog za omejitev gibanja. Dejstvo, da je prosilec v Republiko Slovenijo prišel brez osebne dokumenta je sicer v primerih, ko oseba dejansko beži iz izvirne države zaradi strahu pred preganjanjem oziroma prihaja iz države, v kateri dokumenta ne more ali ga je izredno težko pridobiti, povsem utemeljeno. Vendar pa se v praksi

velikokrat izkaže, da okoliščine v posameznih primerih niso take, da bi lahko predstavljale utemeljen razlog, da prosilec ne poseduje osebnega dokumenta. Nemalokrat se celo izkaže, da dokument sicer ima, vendar ga v postopku zaradi različnih razlogov ne želi predložiti. Z dopolnitvijo relevantnih določb se tako sledi cilju preprečevanja zlorab postopka mednarodne zaščite ter zagotavlja ustrezno pravno podlago, da se v postopku čimprej ugotovijo vsa relevantna dejstva ter istovetnost prosilca.

S predlogi sprememb se zagotavlja ustrezna pravna podlaga, da pristojni organ v primeru, da na podlagi mnenja uradnih oseb oziroma oseb, vključenih v delo z mladoletnikom brez spremstva, podvomi v starost vlagatelja namere, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, odredi pripravo izvedeniškega mnenja še pred podajo prošnje za mednarodno zaščito. Zakon namreč za mladoletnike brez spremstva predvideva tako dodatna postopkovna jamstva kot tudi prilagojene sprejemne pogoje. Ravno slednje pa je v praksi nemalokrat dodatna spodbuda za zlorabo postopkov mednarodne zaščite, in sicer z zavajanjem pristojnih organov glede resnične starosti. Z zagotovitvijo vseh postopkovnih jamstev, ki so sicer namenjena mladoletnikom brez spremstva, tudi osebam, pri katerih je že na prvi pogled očitno, da to niso, se postopek obravnave prošnje nesorazmerno podaljšuje. Vsaki osebi, ki zatrjuje, da je mladoletnik brez spremstva, je potrebno še pred sprejemom prošnje postaviti zakonitega zastopnika, kar v primeru očitnega dvoma v zatrjevano starost poleg nepotrebnega podaljševanja postopka, lahko pomeni tudi veliko administrativno breme ter povzroča dodatne stroške. Še posebej pa je v tem pogledu problematično zagotavljanje sprejemnih pogojev, saj se mladoletnikom brez spremstva zagotavlja ločena nastanitev oziroma se jih nastani v zanje ustrezni instituciji. V primeru, da se resnična starost ne ugotovi v najkrajšem možnem času od izražene namere za podajo prošnje za mednarodno zaščito, lahko celo pride do situacije, ko so z mladoletniki brez spremstva nastanjeni tudi odrasli moški, kar lahko močno vpliva na ustreznost nastanitve.

Nadalje predlog vzpostavlja ustrezno pravno podlago za izvajanje postopkov omejitve gibanja prosilcev za mednarodno zaščito, kadar je v postopku potrebno izkazati utemeljeno nevarnost, da bo prosilec pobegnil. V trenutno veljavnem zakonu zaradi s strani Vrhovnega sodišča (VSRS Sodba in sklep X Ips 11/2019) očitane odsotnosti opredelitve okoliščin nevarnosti pobega ni ustrezne pravne podlage, v skladu s katero bi bilo prosilcu mogoče omejiti gibanje, ne glede na to, da nevarnost, da bo ta pobegnil, nedvomno obstaja. S predlogom se tako navedena očitana pomanjkljivost odpravlja, pristojnim organom pa na ta način omogoča izvajanje ukrepa omejitve gibanja z namenom, da se v postopku ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče pridobiti oziroma preda prosilca za mednarodno zaščito v državo članico, odgovorno za obravnavo njegove prošnje, v skladu z Uredbo (EU) 604/2013. Predlog tako določa objektivna merila, ki opredeljujejo obstoj nevarnosti pobega v jasni in splošni zavezujoči določbi, s čimer se preprečuje nevarnost samovoljnega ravnanja (izvršilne veje oblasti).

Predlog na novo določa tudi, da se gibanje lahko omeji tudi iz razloga, da se v okviru postopka na meji, letališčih in pristaniščih odloči o pravici do vstopa prosilca na ozemlje Republike Slovenije. Predlog tako vzpostavlja pravno podlago za učinkovito izvedbo mejnih postopkov v praksi. V kolikor se namreč o prošnji odloča ne meji ali v tranzitnih prostorih letališč oziroma pristaniščih, je brez omejitve gibanja prosilca izvedba mejnega postopka nesmiselna. Namen njihove izvedbe je namreč, da se izvede postopek presoje dopustnosti ali prošnja vsebinsko preuči ter odloči o prošnji na meji, tranzitnem prostoru letališča ali pristanišču.

Omejitev gibanja se v skladu s predlaganimi spremembami lahko izreče tudi vlagatelju namere. V primeru obstoja okoliščine, na podlagi katere je v skladu z zakonom mogoče odrediti ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma ali njegove izpostave ali omejitev gibanja, je namreč potrebno, če želimo doseči namen, ki ga ta zasleduje, ukrep odrediti takoj, ne pa šele potem, ko oseba poda prošnjo za mednarodno zaščito. Predlog ne odstopa od ureditve, ki jo v zvezi z omejitvijo gibanja

predvideva Direktiva 2013/33/EU. Dodatno se predvideva možnost, da omejitev gibanja, kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda, odredi tudi pooblaščen uradna oseba urada. Predlog s tem omogoča učinkovitejšo izvedbo postopkov pri izvajanju koncepta omejitve gibanja v praksi, izhajajoč predvsem iz pristojnosti zagotavljanja materialnih pogojev za sprejem. V zvezi z izvajanjem nastanitve prosilcev za mednarodno zaščito namreč uslužbenci urada dnevno spremljajo stanje v nastanitvenih centrih. V primeru zaznane kršitve je tako v primeru odreditve ukrepa s strani urada zaradi opisa okoliščin kršitve iz primarnega vira mogoč takojšen izrek ukrepa, v največji možni meri pa je omogočena tudi razjasnitev vseh okoliščin primera, kar je potrebno tako z vidika utemeljenosti izreka ukrepa kot njegove učinkovitosti.

Predlog ponovno uvaja možnost pritožbe na vrhovno sodišče. Taka ureditev je bila uveljavljena že v Zakonu o azilu in se je ohranila tudi v kasnejših spremembah in dopolnitvah zakonodaje s področja mednarodne zaščite in sicer do leta 2016, ko je bila z novim Zakonom o mednarodni zaščiti ukinjena. S spremembo se tako omogoča pritožba na vrhovno sodišče tudi v primerih, ko upravno sodišče v sodbi samo ne ugotovi drugačnega dejanskega stanja kot pristojni organ in na tej podlagi spremeni odločitev pristojnega organa. Pritožba na vrhovno sodišče je v tem smislu potrebna, ker ni predvidene pritožbe zoper odločitev pristojnega organa in bi možnost vložitve pritožbe zoper sodbo upravnega sodišča zgolj v sporih polne jurisdikcije lahko pomenila kršitev 25. člena Ustave Republike Slovenije (pravica do pravnega sredstva), saj upravno sodišče, ne glede na to, da se je praksa v tem smislu v zadnjih letih spremenila, v postopkih mednarodne zaščite še vedno redko samo ugotavlja drugačno dejansko stanje, kot ga je ugotovil pristojni organ, ter na tej podlagi spremeni izpodbijani upravni akt.

Zakon, ki ureja upravni spor, se v postopkih mednarodne zaščite uporablja, v kolikor Zakon o mednarodni zaščiti ne določa drugače. Specialna ureditev sodnega varstva v zadevah mednarodne zaščite je utemeljena z dejstvom, da je ministrstvo organ prve stopnje in zoper odločitev ni možna upravna pritožba, poleg tega pa gre za izjemno občutljivo tematiko človekovih pravic. Ravno tako je predlog pomemben tudi z vidika zakonodaje EU, v skladu s katero mora država članica zagotoviti presojo vsake odločitve v smislu polne jurisdikcije.

Možnost vložitve revizije po Zakonu o upravnem sporu je namreč močno omejena, saj slednji določa, da je dovoljena, če gre po vsebini zadeve za odločitev o pomembnem pravnem vprašanju ali če odločba sodišča prve stopnje odstopa od sodne prakse vrhovnega sodišča glede pravnega vprašanja, ki je bistveno za odločitev, ali če v sodni praksi sodišča prve stopnje o tem pravnem vprašanju ni enotnosti, vrhovno sodišče pa o tem še ni odločalo, ali če ima odločitev, ki se izpodbija v upravnem sporu, zelo hude posledice za stranko.

Izhajajoč iz prakse, odsotnost možnosti pritožbe na vrhovno sodišče, ne glede na možnost vložitve revizije, v praksi povzroča, da do presoje zakonitosti in pravilnosti odločb ministrstva s strani vrhovnega sodišča v določenih primerih sploh ne pride, kar ima hude posledice za vzpostavitev enotne in usklajene sodne prakse.

V preteklih dveh letih je ministrstvo v zvezi s sodbami Upravnega sodišča Republike Slovenije na podlagi 125. člena Zakona o mednarodni zaščiti na Vrhovno sodišče Republike Slovenije vložilo 15 pritožb, od katerih je Vrhovno sodišče Republike Slovenije v sedmih primerih pritožbam ugodilo, kar petkrat pa vrnilo zadeve v ponovno odločanje upravnemu sodišču. Ministrstvo je v enakem obdobju vložilo tudi štiri revizije na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, od katerih je bilo v dveh primerih zadeva vmnjena Upravnemu sodišču Republike Slovenije v novo sojenje, v dveh primerih pa Vrhovno sodišče Republike Slovenije še ni sprejelo odločitve. Kljub temu, da se ministrstvo velikokrat ne strinja s presojo sodišč, glavni problem sodišč ostaja neusklajenost in stabilnost sodne prakse. Kot opazamo

na ministrstvu, so v primerljivih primerih lahko sprejete različne sodbe. V nekaterih primerih so sodbe upravnega sodišča v nasprotju tako s sodno prakso upravnega sodišča kot tudi vrhovnega sodišča. Statistični podatki torej kažejo na izredno visok odstotek vrnjenih zadev v ponovno odločanje upravnemu sodišču, pri čemer v skupni številki niso zajeti podatki glede postopkov v zvezi s podaljšanjem subsidiarne oblike zaščite, v zvezi s katerimi opažamo, da so pritožbe ministrstva na vrhovno sodišče večkrat ugodene in vrnjene upravnemu sodišču v ponovno odločanje.

Z namenom zagotoviti največjo možno mero fleksibilnosti je v poglavju »Državljeni tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki izpolnjujejo pogoje za priznanje statusa mednarodne zaščite in so sprejeti v Republiko Slovenijo na podlagi letne kvote« v delu, ki se nanaša na izvajanje preselitev oseb v Republiko Slovenijo iz tretjih držav, spremenjen pogoj, da se lahko preseljenim osebam prizna zgolj status begunca, in sicer se predlaga, da se preseljenim osebam lahko prizna mednarodna zaščita, kar vključuje tudi priznanje subsidiarne zaščite. S širšo opredelitvijo je omogočena lažja izvedba projektov preselitev v bodoče, ravno tako pa bo predlagana rešitev omogočala lažje prilagajanje bodočim evropskim rešitvam na tem področju. O preselitvi oseb iz tega poglavja odloči Vlada Republike Slovenije.

Predlog v mejah, kot jih dopušča Direktiva 2013/33/EU, vsebuje določbe, s katerimi se v določenih primerih ukinja oziroma omejuje materialne pogoje za sprejem (žepnina), pri čemer predlog predvideva, da se odločitev o ukinitvi oziroma omejitvi slednjih odloči posamično, v odločitvi pa upošteva poseben položaj prosilca in načelo sorazmernosti. Razlog za navedene zakonodajne rešitve je zagotoviti spoštovanje dolžnosti, ki jih ima oseba kot prosilec za mednarodno zaščito, preprečevanje zlorab azilnega postopka ter sankcioniranje težjih kršitev pravil bivanja v nastanitvenih centrih. Predlog sprememb uveljavlja tudi ukinitvev nekaterih materialnih pogojev za sprejem poleg žepnine, kot so prehrana, obleka in obutev ter higienske potrebščine v primeru, da ima prosilec lastna sredstva za preživljanje. Slednji mora kriti tudi sorazmeren del obratovalnih stroškov centra, v katerem je nastanjen.

Obširne in bistvene spremembe predlog predvideva v poglavju, ki se nanaša na pravice in dolžnosti oseb s priznano mednarodno zaščito. Zagotavljanje določenih pravic je v skladu s predlogom pogojeno s podpisom pogodbe o izvajanju integracijskega načrta s strani osebe z mednarodno zaščito, ki ga za posamezno osebo skupaj pripravijo Urad za oskrbo in integracijo migrantov, oseba z mednarodno zaščito ter druge pristojne institucije. Predlog ravno tako predvideva ukinitvev pravic, v kolikor se tekom izvajanja omenjenega dogovora ugotovi, da oseba dogovor krši. Predlogi sledijo cilju spodbuditi osebe z mednarodno zaščito, da se vključijo v programe vključevanja, izobraževalne programe ter tečaje slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe v največji možni meri. Glede na dvosmernost procesa vključevanja predlog predstavlja veliko spodbudo za osebe z mednarodno zaščito. Temeljna predpostavka za dobro vključenost v družbo je namreč primarno poznavanje jezika in družbe, k temu pa v veliki meri prispeva tudi vključenost v izobraževalne procese in programe, namenjene vključevanju.

Pri prenosu Direktive 2013/32/EU v Zakon o mednarodni zaščiti, ki je bil sprejet marca 2016, so bile nekatere določbe pomanjkljivo prenesene. Pomanjkljivosti predlog odpravlja ter se tako še dodatno usklajuje z veljavno evropsko zakonodajo na področju migracij.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon nima dodatnih finančnih posledic oziroma ne vpliva na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva so zagotovljena že z izvajanjem Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo), zato za izvajanje zakona ne bo potrebno zagotoviti dodatnih finančnih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

AVSTRIJA

- Nevarnost pobega

Avstrija ima v svoji zakonodaji določene okoliščine (merila niso izčrpna), ki se upoštevajo pri ocenjevanju nevarnosti pobega, in sicer:

- oseba ni pridobila potovalnih dokumentov za namene odstranitve iz države;
- oseba se je izognila ali preprečila izgon;
- oseba je kršila prepoved ponovnega vstopa;
- nalog za izgon je že bil izdan, oseba je zapustila postopek mednarodne zaščite ali postopek izdaje dovoljenja za prebivanje;
- de facto zaščita pred deportacijo je bilo odpravljena zaradi poznejše ponovne prošnje za mednarodno zaščito;
- osebi je bil izdan ukrep končanja zakonitega prebivanja (in je v pridržanju pred odstranitvijo ali je vložila prošnjo za mednarodno zaščito);
- za obravnavo prošnje je odgovorna druga država (Dublinska uredba), zlasti kadar je oseba vložila več prošenj ali je dajala lažne izjave ali poskušala odpotovati v drugo državo ali je verjetno, da bo to storila;
- oseba ne izpolnjuje pogojev za alternativno pridržanje;
- oseba ne izpolnjuje pogojev glede sodelovanja in poročanja;
- obstaja zadostna povezava z Avstrijo, kot so družinske povezave, zakonita zaposlitev, zadostni finančni viri ali prebivališče.

- Sodno varstvo

Poleg Upravnega in Ustavnega sodišča, ima Avstrija v svojem sistemu kot možnost pravnega sredstva na drugi stopnji predvideno Vrhovno sodišče, pri čemer je rok za vložitev 6 tednov, rok za odločitev pa ni določen.

- Omejitev ali ukinitve materialnih pogojev za sprejem

Avstrija predvideva omejitev oziroma ukinitve materialnih pogojev v naslednjih primerih: ponavljajoče kršitve hišnega reda in/ali ogrožanje javnega reda, ponovna prošnja, obsodba za zločin po členu 1F Ženevske konvencije, zapustitev sprejemnega centra (več kot tri dni); lastna sredstva ali neupravičeno koriščenje pogojev (predstavljanje odraslih za mladoletne osebe). Glede načina in odločanja kateri pogoje se ukine ali omeji, se praksa razlikuje glede na zvezno deželo. Med drugim to lahko predstavlja umik žepnine, ter nastanitev v drugo vrsto nastanitve ali v oddaljen sprejemni center, če prosilec krši hišni red.

NEMČIJA

- Nevarnost pobega

Nemčija ima objektivna merila za določitev nevarnosti pobega predpisana v povezavi z dublinskimi postopki, in sicer:

- kljub temu da je bil tujec obveščen o svojih obveznostih, se je že v preteklosti izogibal oblastem tako, da ni pravočasno sporočil spremembo kraja prebivanja (poleg začasnega tudi ne kraja, kjer je dosegljiv);
- tujec je zavajal oblasti glede svoje identitete, zlasti s tem, da je uničil svoje osebne identifikacijske ali potovalne dokumente ali je predstavil lažno identiteto;
- tujec je zavrnil sodelovanje ali ni sodeloval pri ugotavljanju njegove identitete, in je iz posebnih okoliščin primera mogoče sklepati, da namerava preprečiti svoj izgon;
- tujec je plačal večje vsote denarja tretji osebi, da bi le-ta sodelovala pri nezakonitem vstopu tega tujca, iz česar se lahko sklepa, da bo tujec preprečil svoj izgon;
- tujec je izjavil, da se namerava izogniti izgonu;
- tujec je izvedel druga pripravljala dejanja z namenom izogiba skorajšnji deportaciji, pri čemer teh dejanj ni mogoče preprečiti z neposredno silo.

Poleg tega lahko obstajajo tudi dokazi oz. okoliščine, ki dokazujejo nevarnost pobega, če je tujec zapustil državo članico pred zaključkom postopka (Dublinska uredba) ali pred obravnavo prošnje za mednarodno zaščito, ter iz tega izhaja, da to državo članico ne namerava obiskati v bližnji prihodnosti.

- Sodno varstvo

Nemčija ima v primerjavi z ostalimi državami članicami drugačen sistem pravnega varstva, ki temelji predvsem na njeni upravni ureditvi. Tako je kot sodišče na prvi stopnji predvideno Upravno sodišče, na drugi stopnji pa Višje upravo sodišče. Rok za vložitev na višjem upravnem sodišču je 1 mesec, medtem ko rok za odločanje ni določen. Kot sodno varstvo imajo predvideno tudi Federalno upravno sodišče.

- Omejitev ali ukinitve materialnih pogojev za sprejem

Nemčija predvideva omejitev oziroma ukinitve materialnih pogojev v naslednjih primerih: če je oseba vstopila v državo izključno z namenom prejetja koristi; oseba ni zapustila države v določenem roku in je krivda na njeni/njegovi strani; odstranitev ni bila izvedena po njeni/njegovi krivdi; je bil primer dodeljen drugi EU državi na podlagi mehanizma redistribucije (brez Dublina); oseba že ima priznano mednarodno zaščito ali dovoljenje za prebivanje v drugi državi članici; kadar prosilec ne sodeluje v azilnem postopku (nesodelovanje s pristojnim organom, prikrivanje dokumentov in informacij, neupoštevanje rokov). V primeru, da prosilec prihaja iz varne izvirne države ali je bila njihova prošnja zavrnjena kot očitno neutemeljena ali nedopustna, se mu ukine pravica do ukrepov integracije in izobraževanja ter delovnega dovoljenja po treh mesecih. Poleg tega je možna tudi omejitev na osnovne materialne sprejemne pogoje (denarni prejemki se ukinejo ali omejijo, nastanitev, prehrana, osnovne zdravstvene storitve in druge osnovne potrebščine ostanejo).

POLJSKA

- Nevarnost pobega

Za namene pridržanja ima Poljska predvidene naslednje okoliščine, ki utemeljujejo nevarnost pobega:

- prosilec pri podaji prošnje za mednarodno zaščito nima osebnih dokumentov;
- prosilec je prestopil ali je poskušal prestopiti mejo nezakonito (razen če je prišel direktno iz ozemlja,

kjer so obstajale okoliščine, ki utemeljujejo, da je bil tam preganjan ali je utrpel resni škodo, ter je takoj po prečkanju meje vložil prošnjo za mednarodno zaščito in je navedel verodostojne razloge za nezakonit vstop);

- prosilec je vstopil na Poljsko v obdobju, v katerem so bili njegovi podatki vneseni na seznam nezaželenih tujcev na Poljskem ali SIS, z namenom zavrnitve vstopa.

- Sodno varstvo

Poljska ima poseben sistem sodnega varstva, kjer je na prvi stopnji pristojen administrativni oz. kvazisodni organ – Odbor za begunce. Šele na drugi stopnji je pristojno Upravno sodišče, sistem sodnega varstva pa zajema tudi Vrhovno sodišče. Rok za vložitev je tako za Upravno kot tudi Vrhovno sodišče 30 dni, medtem ko rok za odločanje ni določen.

- Omejitev ali ukinitve materialnih pogojev za sprejem

Poljska ukine materialne pogoje za sprejem, če prosilec zapusti mesto nastanitve, ki ga določi pristojni organ, brez obvestila oziroma brez dovoljenja – če se prosilec ne vrne več kot dva dni, se ukine žepnina za čas, ko ga ni (v praksi se to izvaja zaradi poskusov sekundarnih gibanj). Prav tako se ukinejo, če se prosilec ne javlja v skladu s pravili ali ne sodeluje v azilnem postopku po zakonu. Ukinitve oz. omilitve materialnih pogojev je predvidena v primerih resne kršitve hišnega reda in nasilnega vedenja (v praksi je prosilec 3x opozorjen, preden se mu odvzamejo materialne pravice; te se mu lahko znova povrnejo v celoti, če pa potem prosilec kršitev ponovi, se mu lahko ponovno omogoči materialne pogoje v obliki polovice redne finančne pomoči, ki je sicer zagotovljena prosilcem; lahko se mu tudi odvzame žepnina). Tujcu se lahko tudi zmanjša žepnina za polovico v primeru, da zavrne zdravniški pregled in sanitarno obravnavo sebe in oblačil.

ŠVEDSKA

- Nevarnost pobega

Švedska ima v svoji zakonodaji predpisane določene okoliščine/merila, ki so upoštevana pri ocenjevanju, ali posameznik predstavlja nevarnost pobega, in sicer:

- je že prej pobegnil;
- je izjavil, da ne namerava zapustiti države po izgonu ali zavrnitvi vstopa;
- je napačno predstavil svojo identiteto;
- ni pripomogel k razjasnitvi njegove identitete in je s tem oviral obravnavo prošnje ali dovoljenja za prebivanje;
- namerno je posređoval nepravilne informacije ali jih je zadržal;
- je že prej kršil prepoved vstopa;
- je bil obsojen za kaznivo dejanje, za katero je predpisana kazen zapora;
- je bil izgnan zaradi kazniviga dejanja s strani sodišča.

- Sodno varstvo

Švedska ima posebna sodišča, ki obravnavajo migracijske primere. Na prvi stopnji je tako pristojno Migracijsko sodišče, na drugi stopnji pa Migracijsko sodišče za pritožbe. Oboje ima rok za vložitev tri tedne, rok za odločanje pa ni določen.

- Omejitev ali ukinitve materialnih pogojev za sprejem

Švedska v primeru nesodelovanja v azilnem postopku ali postopku vrnitve zmanjša žepnino, v primeru samovoljne zapustitve pred odločbo o vrnitvi pa lahko odvzame žepnino (na podlagi dejstva, da se v času odsotnosti prosilca njegove potrebe ne morejo oceniti). Če se prosilec vrne, se žepnina ponovno dodeli; če ima prosilec lastna sredstva, pa se presoja glede na individualno obravnavo potreb.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog na novo uvaja možnost pritožbe na Vrhovno sodišče, ki je bila ukinjena z Zakonom o mednarodni zaščiti v letu 2016.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sprejem zakona ne vpliva na obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Sprejem zakona ne vpliva na okolje, ki vključuje prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Sprejem zakona ne vpliva na socialno področje.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Sprejem zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Sprejem zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh predlagatelja. Predlagatelj bo zakon predstavljal v okviru obstoječih orodij.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Za izvajanje sprejetega zakona je pristojno Ministrstvo za notranje zadeve, ki bo izvajanje zakona tudi redno spremljalo v okviru rednega dela s prosilci za mednarodno zaščito in osebami s priznano mednarodno zaščito.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo) se v 2. členu v 11. točki črta beseda »in«, za besedilom »oseba brez državljanstva« pa se doda vejica.

V 25. točki se doda nova peta alineja, ki se glasi:
»- mladoletni sorojenec prosilca, če je neporočen«.

Dosedanja peta alineja postane šesta alineja.

V 27. točki se besedilo »ministrstva, pristojnega za notranje zadeve« nadomesti z besedilom »urada Vlade Republike Slovenije, pristojnega za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad)«.

V 28. točki se besedilo »ministrstva, pristojnega za notranje zadeve« nadomesti z besedo »urada«.

29. točka se spremeni tako, da se glasi:
»29. »hudo kaznivo dejanje nepolitične narave« pomeni kaznivo dejanje za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapor, daljša od treh let, predvsem kaznivo dejanje zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost, zdravje in premoženje;«.

31. točka se spremeni tako, da se glasi:
»31. »nevamost pobega« za izvajanje postopkov iz 84. člena tega zakona pomeni, da so v posameznem primeru podane okoliščine iz 84.a člena tega zakona, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da bo oseba pobegnila. «.

2. člen

V 7. členu se v tretjem odstavku v prvi alineji za besedilom »pristanišč« doda vejica in besedilo »v pogojih, ki spoštujejo zasebnost«.

V petem odstavku se v drugem stavku za besedo »Sloveniji« črta vejica.

3. člen

V 8. členu se v prvem odstavku v drugi alineji pred besedo »prepoznavanja« doda besedilo »tehnik opravljanja razgovora, še zlasti glede«.

Na koncu tretje alineje se beseda »in« nadomesti z vejico.

Četrta alineja se spremeni tako, da se glasi:
»- obravnavanja prošelj ranljivih oseb s posebnimi potrebami,«.

Za četrto alinejo se dodajo nove peta, šesta in sedma alineja, ki se glasijo:

- »- mednarodnih človekovih pravic in pravnega reda Evropske Unije na področju mednarodne zaščite, vključno s posebnimi pravnimi primeri in primeri sodne prakse,
- vprašanj, povezanih s pridobivanjem in uporabo informacij o državah izvora, in
- uporabe izvedenskih zdravstvenih in pravnih poročil v postopkih mednarodne zaščite.«.

4. člen

V 9. členu se v prvem odstavku za besedo »podporo« doda vejica in beseda »zastopa«.

V četrtem odstavku se za peto alinejo doda nova šesta alineja, ki se glasi:

»- je bil pred imenovanjem varnostno preverjen;«.

Dosedanje šesta, sedma in osma alineja postanejo sedma, osma in deveta alineja.

V šestem odstavku se besedo »pete« nadomesti z besedo »četrte«.

V desetem odstavku se v peti alineji pika nadomesti z vejico.

Za peto alinejo se doda nova šesta alineja, ki se glasi:

»- če se ugotovi, da mu je znana prava identiteta prosilca, razpolaga z identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost, v primeru, ko le-ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, pa o tem ne obvesti pristojnega organa.«.

5. člen

V 11. členu se v prvem odstavku beseda »ministrstvo« nadomesti z besedilom »pristojni organ«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

- »(2) Pravica do nagrade za opravljeno delo in povračilo stroškov svetovalcem za begunce ne pripada, če:
- je iz uradnih evidenc pristojnega organa razvidno, da je prosilec samovoljno zapustil azilni dom ali njegovo izpostavo več kot tri dni, preden je bila vložena tožba pred upravnim sodiščem,
 - ima prosilec zadosti lastnih sredstev,
 - prosilec prekliče pooblastilo svetovalcu za begunce, preden je vložena tožba pred upravnim sodiščem.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Svetovalec za begunce je dolžan predložiti stroškovnik z dokazili v roku treh mesecev po pravnomočnosti odločitve upravnega ali vrhovnega sodišča, sicer izgubi pravico do nagrade in do povračila stroškov iz prvega odstavka tega člena.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

6. člen

V 16. členu se v tretjem odstavku črta besedilo », in sicer do izvršljivosti odločitve izdane v postopku mednarodne zaščite«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Vlada Republike Slovenije predpiše podrobnejši način izvajanja pooblastila zakonitega zastopnika, način medsebojnega sodelovanja zakonitega zastopnika, urada, ministrstva, krajevno pristojnega centra za socialno delo in ustanove, v kateri je mladoletnik brez spremstva nastanjen, pri izvajanju skrbi za osebnost, pravice in koristi mladoletnika brez spremstva ter način oblikovanja in vodenja seznama iz četrtega odstavka 18. člena tega zakona. V predpisu se določi tudi podrobnejši način zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnika brez spremstva.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Urad predlaga nastanitev mladoletnika brez spremstva v primerno institucijo, kjer sta mu zagotovljeni ustrezna obravnava in oskrba.«.

V osmem odstavku se za besedilom »O ustreznosti« beseda »nastanitve« nadomesti z besedo »predloga«.

V devetem odstavku se besedilo »starejšega od 15 let« nadomesti z besedilom »starega 15 let ali več«.

7. člen

V 17. členu se v prvem odstavku za besedilom »Mladoletnika brez spremstva« beseda »in« nadomesti z besedo »ali«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če se pri mladoletniku brez spremstva, ki je pred uradnimi organi izrazil namen podati prošnjo za mednarodno zaščito pred podajo prošnje ali pri obravnavi prošnje za mednarodno zaščito na podlagi mnenja uradnih oseb oziroma oseb, ki so vključene v delo z mladoletnikom brez spremstva, podvomi v starost mladoletnika brez spremstva, pristojni organ lahko odredi pripravo izvedeniškega mnenja.«

V četrtem odstavku se za besedilom »mladoletnik brez spremstva« beseda »in« nadomesti z besedo »ali«.

V petem odstavku se za besedilom »Če mladoletnik brez spremstva« beseda »in« nadomesti z besedo »ali«.

8. člen

V 18. členu se v šestem odstavku v prvi stavek za besedo »delo« doda besedilo »do desetega dne v mesecu za vsa opravljena zastopanja v preteklem mesecu«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Zakonito zastopanje poleg razlogov iz zakona, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, preneha tudi, če se ugotovi, da je zakonitemu zastopniku znana prava identiteta prosilca, razpolaga z identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost v primeru, ko le-ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, pa o tem ne obvesti pristojnega organa, ter z izvršljivostjo odločitve pristojnega organa v postopku priznanja mednarodne zaščite oziroma z dnem postavitve skrbnika za poseben primer.«.

9. člen

V 22. členu se dosedanje besedilo označi kot prvi odstavek.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Pristojni organ pridobi točne in ažurne informacije o izvorni državi iz različnih virov, kot so EASO in Visoki komisariat ter ustrezne mednarodne organizacije za človekove pravice.«

10. člen

V 27. členu se v petem odstavku v prvi alineji beseda »oseba« nadomesti z besedo »osebe«.

11. člen

V 31. členu se v prvem odstavku v prvi alineji beseda »razen« nadomesti z besedama »z izjemo«, za besedama »Visokega komisariata« se podpičje nadomesti z vejico in doda beseda »razen«, na koncu alineje pa se črta besedilo », je treba prošnjo prosilca obravnavati«.

V drugi, tretji in četrti alineji se besedna zveza »obstaja utemeljen sum« nadomesti z besedilom »obstajajo utemeljeni razlogi za sum«.

V peti alineji prvega odstavka se za besedilom »nevarnega za varnost« doda besedilo »ali ozemeljsko celovitost«, besedilo »varnosti ozemeljske celovitosti,« se črta.

V drugem odstavku se besedi »obstaja utemeljen« nadomesti z besedilom »obstajajo utemeljeni razlogi za«.

V četrti alineji se črta besedilo »po pravnomočni obsodbi za hudo kaznivo dejanje«.

12. člen

V 34. členu se v četrtem odstavku beseda »prosilca« nadomesti z besedo »osebe«.

13. člen

V 36. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Prepoved odstranitve iz Republike Slovenije ne velja za osebo, ki je v postopku predaje ali izročitve drugi državi članici na podlagi Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. julija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL L št. 190 z dne 18. 7. 2002, str. 1) ali na kakšni drugi podlagi ali tretji državi ali mednarodnim kazenskim sodiščem.«.

14. člen

V 37. členu se v drugem odstavku besedilo »starejšim od 15 let« nadomesti z besedilom »starim 15 let ali več« in se črta besedi »osebno in«.

V četrtem odstavku se tretji stavek črta.

Na koncu petega odstavka se doda besedilo »V takšnem primeru se zakonitemu zastopniku onemogoči vpogled v zapisnik iz sedmega odstavka tega člena.«.

Dodajo se novi osmi, deveti in deseti odstavek, ki se glasijo:

»(8) V izjemnih primerih se lahko osebni razgovor opravi tudi prek sodobnih elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(9) Kadar je osebni razgovor zabeležen z elektronskimi napravami za zvočno ali slikovno snemanje v skladu s prejšnjim odstavkom tega člena in je posnetek dopustno dokazno sredstvo v postopkih iz V. poglavja, ni treba, da prosilec potrdi, da vsebina zapisnika ali dobesečni zapis razgovora pravilno odraža razgovor.

(10) Prosilcu kakršnokoli snemanje ali fotografiranje na osebni razgovoru ni dovoljeno.«.

15. člen

V 38. členu se v prvem odstavku v prvi alineji besedi »prošnji ugoti« nadomesti z besedilom »prizna status begunca«.

Tretja alineja se črta.

Dosedanja četrta alineja postane tretja alineja.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Kadar se osebni razgovor z osebo iz druge alineje prvega odstavka ne opravi, se osebi omogoči, da predloži dodatne informacije.«.

16. člen

V 39. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) V primeru, da izvedenec izvedenskega mnenja ne more podati zaradi razlogov, nastalih na strani prosilca, to ni razlog, da pristojni organ ne izda odločitve v postopku po tem zakonu.«.

Za drugi odstavek se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»(3) Mnenje iz prvega odstavka tega člena se izda v pisni obliki. Kadar iz utemeljenih razlogov predložitev pisnega mnenja ni mogoča ali smiselna, se mnenje poda ustno.

(4) Z mnenjem iz prvega odstavka tega člena pristojni organ prosilca sooči pisno, ustno pa le izjemoma.«.

Dosedanji drugi odstavek postane peti odstavek.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Pristojni organ obvesti prosilca o možnosti, da lahko na svojo pobudo in na svoje stroške poskrbi za zdravniški pregled, na podlagi katerega pridobi mnenje.«.

17. člen

V 42. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Osebo iz prejšnjega odstavka obravnava policija, ki ugotovi njeno istovetnost in pot, po kateri je prišla v Republiko Slovenijo ter druge okoliščine, ki bi lahko vplivale na nadaljnji postopek, izpolni registracijski list in jo v njej razumljivem jeziku seznani s posledicami samovoljne zapustitve sprejemnih prostorov azilnega doma.«.

V tretjem odstavku se črta besedilo », vključno z informacijami o posledicah samovoljne zapustitve sprejemnih prostorov,«.

V četrtem odstavku se pred piko doda besedilo »v ambulantni azilnega doma«.

18. člen

43. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pristojni organ lahko prošnjo za mednarodno zaščito obravnava na meji ali tranzitnem območju na letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča.

(2) Oseba, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito na meji ali v času zadrževanja v tranzitnem območju na letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča, in se njena prošnja obravnava kot nedopustna v skladu z 51. členom tega zakona, ali oseba, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito pred uradnimi organi v Republiki Sloveniji in katere prošnja se obravnava v pospešenem postopku zaradi enega izmed razlogov, na podlagi katerega se prošnja lahko šteje za očitno neutemeljeno v skladu z 52. členom tega zakona, se do pravnomočnosti odločbe v pospešenem postopku oziroma dokončnosti sklepa, izdanega v okviru postopka po Uredbi 604/2013/EU o določitvi odgovorne države članice, postopka varne tretje ali evropske varne tretje ali države prvega azila, nahaja na meji ali na območju letališča oziroma sidrišča luke ali pristanišča. Če odločba ali sklep iz prejšnjega stavka ni sprejet v 14 dneh ali se prošnja obravnava v rednem postopku, se prosilcu dovoli vstop na ozemlje Republike Slovenije.

(3) Prejšnji odstavek se uporablja tudi za osebo, ki na meji ali v času zadrževanja v tranzitnem območju na letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča, poda zahtevek za uvedbo ponovnega postopka v skladu s prvim odstavkom 64. člena tega zakona.

(4) Če zaradi prihoda večjega števila oseb, ki izrazijo namen vložiti prošnjo na meji, v postopkih v skladu s tem členom ni mogoče odločati na meji, se te osebe lahko nastanijo v bližini meje.

(5) Vlada Republike Slovenije podrobneje predpiše pogoje in način bivanja na mejah in v tranzitnih območjih na letališčih in pristaniščih s predpisom iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona.«

19. člen

V 45. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Prošnjo vloži vsaka polnoletna oseba posamezno in v svojem imenu, in sicer ustno na zapisnik. V primeru izjemnih okoliščin lahko pristojni organ dovoli, da prosilec prošnjo poda pisno ali v elektronski obliki.«.

V drugem odstavku se besedilo »starejši od 15 let« nadomesti z besedilom »star 15 let ali več«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) V okviru postopka sprejema prošnje uradna oseba prosilcu določi datum osebnega razgovora. V primeru postopka na meji, letališčih in pristaniščih iz 43. člena, očitno neutemeljene prošnje iz 52. člena ali

nedopustne prošnje iz 51. člena tega zakona se lahko osebni razgovor opravi takoj po sprejemu prošnje.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se beseda »prebivališča« nadomesti z besedo »prebivanja«.

V dosedanjem sedmem odstavku, ki postane osmi odstavek, se za besedilom »Pri sprejemu prošnje« doda besedilo »ustno na zapisnik«.

Dosedanji osmi odstavek postane deveti odstavek.

20. člen

V 47. členu se na koncu tretjega odstavka doda besedilo »V primeru podaljšanja roka za odločitev zaradi velikega števila prošenj za mednarodno zaščito pristojni organ o tem obvesti Evropsko komisijo, in sicer takoj, ko prenehajo razlogi za uporabo teh izjemnih ukrepov, in vsaj enkrat letno.«.

V petem odstavku se v tretji alineji za besedo »komisijo« doda besedilo »v razumnem roku«.

21. člen

V 48. členu se za besedilom »oseb s posebnimi potrebami« doda vejica in besedilo »kadar je verjetno, da je prošnja utemeljena,«.

22. člen

V 49. členu se v prvem odstavku na koncu pete alineje pika nadomesti z vejico in se doda nova šesta alineja, ki se glasi:

»- prizna status begunca, če prosilec ne more več uživati zaščite organov in agencij Združenih narodov, z izjemo Visokega komisariata, zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati.«.

V devetem odstavku se za besedo »alineje« dodata besedi »prvega odstavka«.

Za devetim odstavkom se dodata nova deseti in enajsti odstavek, ki se glasita:

»(10) Pristojni organ določi rok za prostovoljni odhod, v katerem mora tujec zapustiti območje Republike Slovenije in tudi območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985, ko gre za primere iz tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka tega člena, sedmega odstavka 66. člena, sedmega odstavka 69. člena, druge in tretje alineje prvega odstavka 51. člena ter četrtega in petega odstavka 65. člena tega zakona.

(11) Pri določitvi roka za prostovoljni odhod iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe o zapustitvi države, ki so določene v zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.«.

23. člen

V 50. členu se v drugem odstavku za drugo alinejo doda nova tretja alineja, ki se glasi:

»- če se pri dnevnem preverjanju prisotnosti iz petega odstavka 82. člena tega zakona ugotovi, da je prosilec prenočil izven azilnega doma ali njegove izpostave, ne da bi mu bila izdana dovolilnica iz šestega odstavka 82. člena, prosilec pa ne navede razumnih razlogov za svoje ravnanje;«.

V dosedanji tretji alineji, ki postane četrta alineja, se besedi »pristojnemu organu« nadomesti z besedo »uradu«, pika se nadomesti s podpičjem, za njo pa se doda nova peta alineja, ki se glasi:

»- če se prosilec ni odzval na zahteve, da navede vsa dejstva in okoliščine in predloži vso dokumentacijo in razpoložljive dokaze v skladu z 21. členom tega zakona za namene obravnavanja dejstev in okoliščin v skladu s 23. členom tega zakona.«.

24. člen

V 51. členu se dosedanje besedilo označi kot prvi odstavek, za njim pa se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Če po izvršljivem sklepu iz četrte alineje prejšnjega odstavka tega člena odgovorna država članica prosilca ne sprejme na svoje ozemlje oziroma ga v odgovorno državo članico ni možno predati zaradi drugih razlogov, pristojni organ sklep razveljavi in obravnava prošnjo za mednarodno zaščito.«.

25. člen

V 52. členu se na koncu četrte alineje doda besedilo »še posebej, če ni razlogov, da prosilec v izvorni državi ne bi mogel pridobiti identifikacijske dokumente,«.

26. člen

V 63. členu se v drugem in četrtem odstavku za besedo »alineje« dodata besedi »prvega odstavka«.

27. člen

V 64. členu se v prvem odstavku v prvi, drugi in tretji alineji pred besedo »ali« črta vejica.

V tretjem odstavku se beseda »prejšnjega« nadomesti z besedo »prvega«.

28. člen

V 65. členu se tretji in četrti odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(3) Če oseba iz prvega in četrtega odstavka prejšnjega člena umakne zahtevek za uvedbo ponovnega postopka ali je iz uradnih evidenc pristojnega organa razvidno, da je oseba zapustila azilni dom, njegovo izpostavo ali Center za tujce, se postopek s sklepom ustavi.

(4) O zahtevku za uvedbo ponovnega postopka odloči pristojni organ s sklepom. Če pristojni organ ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji iz prejšnjega člena, zahtevek s sklepom zavrže, v nasprotnem primeru pa dovoli vložitev ponovne prošnje in ravna v skladu s 45. členom tega zakona. V primeru, ko pristojni organ dovoli vložitev prošnje, oseba prošnjo za mednarodno zaščito vloži najkasneje do pravnomočnosti sklepa, s katerim je bilo zahtevku za uvedbo ponovnega postopka ugodeno. Če prosilec brez utemeljenega razloga, kljub temu da mu je bilo to omogočeno, tega ne stori, mu z dnem pravnomočnosti sklepa iz prejšnjega stavka prenehajo pravice iz prvega odstavka 78. člena.«.

Peti odstavek se črta.

Dosedanji šesti odstavek postane peti odstavek.

29. člen

V 66. členu se v drugem odstavku beseda »drugega« nadomesti z besedo »sedmega«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»(8) Če se v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite ugotovi eno izmed dejstev, določenih v 31. členu tega zakona, se subsidiarna zaščita ne podaljša.«.

Dosedanji osmi odstavek, ki postane deveti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Če oseba pred sprejetjem odločitve o prošnji za podaljšanje subsidiarne zaščite svojo prošnjo izrecno umakne, v sodnem postopku pridobi status begunca ali je sprejeta v državljanstvo Republike Slovenije ali pridobi državljanstvo druge države, pristojni organ postopek s sklepom ustavi.«.

Dosedanja deveti in deseti odstavek postaneta deseti in enajsti odstavek.

30. člen

V 68. členu se v tretji alineji prvega odstavka za besedilom »nevarnega za varnost« doda besedilo »ali ozemeljsko celovitost«, besedilo »varnosti ozemeljske celovitosti,« pa se črta.

31. člen

V 69. členu se v šestem odstavku beseda »obstojajo« nadomesti z besedo »obstajajo«.

32. člen

V 70. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Zoper odločbo pristojnega organa je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v 15 dneh od vročitve. Zoper odločbo, izdano v pospešenem postopku, je tožbo mogoče vložiti v treh dneh od vročitve.

(2) Zoper vse sklepe, izdane na podlagi tega zakona, se tožba lahko vloži v treh dneh od vročitve.«

V tretjem odstavku se črta besedilo »odločbo o zavrnitvi prošnje v pospešenem postopku,«, za besedo »alineje« pa se dodata besedi »prvega odstavka«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Zoper sodbe, ki jih izda upravno sodišče, je dovoljena pritožba na Vrhovno sodišče.«.

33. člen

V 71. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Vrhovno sodišče o pritožbi odloči v 30 dneh od prejema pritožbe.«.

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se za besedilom »lahko ministrstvo« doda besedilo »ali urad«, za besedo »minister« pa se doda besedilo »ali generalni sekretar Vlade Republike Slovenije.«.

34. člen

V 78. členu se v prvem odstavku druga alineja spremeni tako, da se glasi:

» - materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu, njegovi izpostavi ali kapaciteti, vzpostavljeni na meji oziroma v bližini meje, letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča,«.

Tretja alineja se črta.

V drugem odstavku se črta besedilo »prosilec pridobi z vložitvijo prošnje in«.

V tretjem odstavku se črta besedilo »oziroma izvršljive odločbe o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene«.

V petem odstavku se črta besedilo »Višino žepnine določi Vlada Republike Slovenije. Način izplačevanja žepnine se določi v predpisu iz prejšnjega odstavka tega člena.«.

Za petim odstavkom se doda nov šesti odstavek, ki se glasi:

»(6) Višino žepnine določi Vlada Republike Slovenije. Način izplačevanja žepnine se določi v predpisu iz četrtega odstavka tega člena.«.

35. člen

V 80. členu se v prvem odstavku beseda »drugega« nadomesti z besedo »prvega«.

36. člen

V 81. členu se v drugem odstavku črta zadnji stavek.

37. člen

V 82. členu se v prvem odstavku beseda »drugega« nadomesti z besedo »prvega«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Prehrana, obleka in obutev ter higienske potrebščine ne pripadajo prosilcu, ki ima lastna sredstva za preživljanje. Prosilec, ki ima lastna sredstva za preživljanje, sam krije tudi stroške nastanitve, in sicer v višini, ki mu jo v skladu z merili, določenimi v predpisu iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona, z odločbo določi pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Za namen izvajanja druge in tretje alineje drugega odstavka 50. člena tega zakona pooblaščen uradna oseba urada dnevno preverja prisotnost prosilcev v azilnem domu ali njegovi izpostavi.«.

Dosedanji peti odstavek, ki postane šesti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(6) V utemeljenih primerih in kadar ne obstajajo razlogi, ki nasprotujejo izdaji dovolilnice, lahko prosilci prenočijo tudi zunaj azilnega doma ali njegove izpostave. Dovolilnico za prenočitev zunaj azilnega doma ali njegove izpostave lahko izda urad za največ sedem dni, pri čemer skupno število izdanih dovolilnic ne sme preseči skupno 60 dni v obdobju enega leta.«.

Za dosedanji peti odstavek, ki postane šesti odstavek, se dodata nova sedmi in osmi odstavek, ki se glasita:

»(7) Razlogi, ki nasprotujejo izdaji dovolilnice iz prejšnjega odstavka tega člena, so:

- kršitev javnega reda in miru;
- težje kršitve pravil hišnega reda azilnega doma ali izpostave iz četrtega odstavka tega člena;
- razlogi varovanja javnega zdravja ali javne varnosti;
- obravnava prosilca v postopku v skladu z uredbo 604/2013/EU.

(8) O zavrnitvi izdaje dovolilnice odloči pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.«.

Dosedanja šesti in sedmi odstavek postaneta deveti in deseti odstavek.

38. člen

V 83. členu se v drugem odstavku besedilo »prosilca razseli v druge primerne institucije« nadomesti z besedilom »predlaga razselitev prosilca v drugo primerno institucijo«

Tretji odstavek črta.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane tretji odstavek, se črtata besedi »in tretjega«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane četrti odstavek, se črtata besedi »ali tretjega« in besedilo »oziroma mu v primeru razselitve na zasebni naslov dodeli finančno pomoč v višini, določeni s predpisom iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona«.

Dosedanji šesti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) O razselitvi odloči pooblaščen uradna oseba urada.«.

Dosedanji sedmi odstavek, ki postane šesti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Če prosilec samovoljno zapusti zasebni naslov ali drugo institucijo, kjer je nastanjen, stanodajalec ali predstojnik institucije o tem nemudoma obvesti urad.«.

V dosedanjem osmem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se črtata besedi »in tretjega«.

39. člen

84. člen se spremeni tako, da se glasi:

»84. člen
(omejitev gibanja)

(1) Če ni mogoče po določbah tega zakona zagotoviti doseganja ciljev po določbah tega odstavka, lahko prosilcu pristojni organ odredi ukrep obveznega zadrževanja na območje azilnega doma ali njegove izpostave iz naslednjih razlogov:

- da se preveri ali ugotovi njegova istovetnost ali državljanstvo, še posebej kadar ne obstaja utemeljen razlog, da je prosilec zapustil izvorno državo brez dokumenta ali je v postopku dajal napačne informacije, predložil ponarejene dokumente ali zamolčal pomembne informacije ali dokumente o svoji identiteti ali državljanstvu, ali če je verjetno, da je zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino oziroma drug dokument, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti njegovo istovetnost ali državljanstvo,
- da se ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče pridobiti, in obstaja nevarnost, da bo prosilec pobegnil,
- kadar je prosilcu omejeno gibanje zaradi postopka vračanja v skladu z zakonom, ki ureja vstop, bivanje in zapustitev tujcev v Republiki Sloveniji, da bi se izvedel in izvršil postopek vrnitve ali postopek odstranitve ter je mogoče utemeljeno domnevati, da je prosilec prošnjo podal samo zato, da bi zadržal ali oviral izvedbo odstranitve, pri čemer je imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito,
- kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, ki jo predstavlja ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mimem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda se razumejo kot tisti, ki predstavljajo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države,
- v skladu z 28. členom Uredbe 604/2013/EU.

(2) Če pristojni organ ugotovi, da v posameznem primeru ni mogoče učinkovito izvesti ukrepa iz prejšnjega odstavka ali prosilec samovoljno zapusti območje obveznega zadrževanja, se lahko prosilcu, ki ni mladoletnik ali mladoletnik brez spremstva, odredi ukrep omejitve gibanja na Center za tujce.

(3) Z namenom, da se v okviru postopka v skladu s 43. členom tega zakona odloči o pravici do vstopa prosilca na ozemlje, pristojni organ prosilcu odredi ukrep omejitve gibanja na kapaciteto, vzpostavljeno na meji, letališču ali pristanišču.

(4) O izreku ukrepov po prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena pristojni organ odloči s sklepom.

(5) Prosilcu se ukrep iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena izreče ustno. Prosilec o izrečenem ukrepu nemudoma prejme zapisnik, ki vsebuje razloge za izrek ukrepa. Zapisnik je prosilcu prebran v njemu razumljivem jeziku. Pisni odpravek sklepa pristojni organ izda najpozneje v 72 urah od ustnega izreka sklepa, prosilcu pa ga vroči v treh delovnih dneh od izdaje sklepa.

(6) Ukrep iz prvega in drugega odstavka tega člena, razen v primerih iz pete alineje prvega odstavka tega člena, lahko traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če razlogi po tem času še obstajajo, se ukrep s sklepom lahko podaljša še za en mesec. Ukrepi iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se odpravijo po uradni dolžnosti, če prenehajo razlogi, ki so jih narekovali. Predsednik upravnega sodišča lahko odloči, da je treba opraviti neposredni nadzor nad izvajanjem ukrepa iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena in določi sodnika ali sodnike upravnega sodišča, da ga opravijo v rokih, na krajih, katere določi ali glede morebitnih določenih prosilcev ter da mu o tem poročajo. Če sodnik upravnega sodišča v okviru opravljenega nadzora ugotovi, da razlogi za omejitev gibanja za določenega prosilca niso več podani, odredi odpravo ukrepa.

(7) Zoper sklep iz četrtega odstavka tega člena ima prosilec v treh dneh po njegovi vročitvi pravico do vložitve tožbe na upravno sodišče. Sodišče po predhodnem ustnem zaslišanju prosilca o tožbi odloči v treh delovnih dneh.

(8) Zoper sklep iz šestega odstavka tega člena ima prosilec v treh dneh po njegovi vročitvi pravico do vložitve tožbe na upravno sodišče, ki o tožbi odloči v treh delovnih dneh.

(9) V primeru izreka ukrepa omejitve gibanja na Center za tujce ali kapaciteto vzpostavljeno na meji, letališču ali pristanišču ranljivi osebi s posebnimi potrebami pristojni organ prednostno poskrbi za varovanje njenega zdravja, vključno z duševnim zdravjem, ter zagotovi redno spremljanje in ustrezno pomoč, pri čemer upošteva poseben položaj te osebe.

(10) Ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma ali njegove izpostave iz prvega odstavka ter ukrep omejitve gibanja na Center za tujce iz drugega odstavka tega člena lahko v primeru razloga iz četrte alineje prvega odstavka tega člena odredi tudi urad.

(11) Ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma ali njegove izpostave iz prvega odstavka tega člena, ukrep omejitve gibanja na Center za tujce iz drugega odstavka tega člena ter ukrep omejitve gibanja na kapaciteto, vzpostavljeno na meji, letališču ali pristanišču iz tretjega odstavka tega člena, se lahko odredi tudi vlagatelju namere.

(12) Za osebe, ki se jim odredi ukrep iz drugega odstavka tega člena, se v primeru kršitev pravil bivanja v Centru za tujce uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, bivanje in zapustitev tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo ukrepe ob kršitvah pravil bivanja v Centru za tujce.«.

40. člen

Za 84. členom se doda nov 84.a člen, ki se glasi:

»84.a (nevarnost pobega)

Šteje se, da so v posameznem primeru podane okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da bo oseba pobegnila, če:

- je prošnjo oziroma novo prošnjo za mednarodno zaščito vložila v času, ko zoper njo teče izročitveni postopek oziroma je oseba v postopku vračanja,
- je predhodno že poskušala Republiko Slovenijo samovoljno zapustiti oziroma jo je zapustila,
- je predhodno že vložila prošnjo v Republiki Sloveniji ali drugi državi članici EU in jo je kasneje zapustila,
- kljub predhodno izdanemu sklepu na podlagi osmega in devetega odstavka 49. člena tega zakona oseba ni počakala na njegovo izvršitev,
- je navajala lažne podatke v postopku ali ni sodelovala v postopku, kot tudi zavmila odvzem biometričnih podatkov,
- je uporabljala lažne ali ponarejene osebne dokumente, kot tudi uničene ali kakršne koli drugače odstranjene obstoječe dokumente,
- je vstopila v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa,
- je bila v zadnjih treh letih pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja,
- ni spoštovala odločbe o vrnitvi,
- obstaja dejstvo, da je bila v zadnjih dveh letih v Republiki Sloveniji pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti,

- obstaja dejstvo, da ji je bila v zadnjih dveh letih v Republiki Sloveniji najmanj trikrat izrečena sankcija za prekrške po predpisih zoper javni red, ali za prekrške po predpisih, ki urejajo državno mejo in tujce, orožje ter prepovedane droge.«.

41. člen

85. člen se spremeni tako, da se glasi:

»85. člen (neizplačilo žepnine)

(1) Žepnina ne pripada prosilcu, ki:

- je vložil zahtevek za uvedbo ponovnega postopka ali ponovno prošnjo po tem, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan,
- ima lastna sredstva za preživljanje ali mu je preživljanje zagotovljeno kako drugače.

(2) Žepnina se za en mesec ukine prosilcu, ki:

- je brez dovoljenja zapustil kraj prebivanja, ki mu ga je v skladu s sedmim odstavkom 45. člena tega zakona določil pristojni organ, ne da bi o tem obvestil pristojno osebo urada,
- ne izpolnjuje obveznosti glede obveščanja pristojnih organov ali udeležbe pri osebnih razgovorih v zvezi s postopkom mednarodne zaščite, kot je določeno v tem zakonu,
- huje krši hišni red iz četrtega odstavka 82. člena tega zakona ali se nasilno vede do zaposlenih, sostanovalcev ali obiskovalcev v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

(3) O neizplačilu žepnine iz prejšnjega odstavka in četrtega odstavka 82. člena tega zakona odloči pooblaščen uradna oseba urada, ki v odločbi navede razloge za neupravičenost do žepnine iz prvega odstavka tega člena oziroma ukinitve žepnine iz drugega odstavka tega člena, pri čemer upošteva poseben položaj prosilca in načelo sorazmernosti. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.«.

42. člen

V 86. členu se v drugem odstavku beseda »četrtega« nadomesti z besedo »tretjega«.

43. člen

V 87. členu se v prvem odstavku za besedo »prosilcu« doda besedilo »ter je njegova istovetnost ugotovljena v skladu s četrtim odstavkom 34. člena tega zakona.«.

44. člen

V 88. členu se na koncu petega odstavka doda besedilo »Redna udeležba pomeni, da je prisotnost prosilcev pri pouku vsaj 80 odstotna.«.

45. člen

V 89. členu se dosedanje besedilo označi kot prvi odstavek. V sedmi alineji se beseda »uradnik« nadomesti z besedo »pooblaščenik«, za besedo »izpostavo« pa se doda besedilo »ter sobo, kjer je nastanjen«.

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Prosilcu kakršnokoli snemanje ali fotografiranje razgovorov z zaposlenimi na uradu oziroma osebami, ki z uradom sodelujejo na podlagi pogodb, ni dovoljeno.«.

46. člen

Za 89. členom se doda nov 89.a člen, ki se glasi:

»89.a člen
(uporaba kazenskih določb)

Če drug zakon ali mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določata drugače, se za prosilce za mednarodno zaščito uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, bivanje in zapustitev tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo prekrške, globe in uporabo kazenskih določb.«.

47. člen

90. člen se spremeni tako, da se glasi:

»90. člen
(pravice osebe, ki ji je priznana mednarodna zaščita)

(1) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ima pravico do:

- pridobitve informacij o statusu, pravicah in dolžnostih oseb z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji,
- prebivanja v Republiki Sloveniji,
- zdravstvenega varstva,
- socialnega varstva,
- izobraževanja,
- zaposlitve in dela,
- pomoči pri vključevanju v okolje.

(2) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, lahko s sklenitvijo pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta pridobi pravico do:

- nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada,
- denarnega nadomestila za zasebno nastanitev,
- tečaja spoznavanja slovenske družbe,
- tečaja slovenskega jezika,
- enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika,
- kritja drugih stroškov, povezanih z izobraževanjem,
- kritja stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja na podlagi ustreznih dokazil,
- kritja stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ko formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti.

(3) Pravice iz prvega odstavka tega člena oseba pridobi z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite iz prve oziroma druge alineje prvega odstavka 49. člena tega zakona. Pravice prenehajo s pravnomočnostjo odločbe iz sedmega odstavka 66. člena tega zakona, v skladu s petim odstavkom 67. člena tega zakona ter s pravnomočnostjo odločbe, izdane na podlagi sedmega odstavka 69. člena tega zakona in šestega odstavka 67. člena tega zakona.

(4) Pravice iz drugega odstavka tega člena oseba pridobi z dnem podpisa pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta in izselitvijo iz azilnega doma. Pravice prenehajo s pravnomočnostjo odločbe iz sedmega odstavka 66. člena tega zakona, v skladu s petim odstavkom 67. člena tega zakona ter s

pravnomočnostjo odločbe, izdane na podlagi sedmega odstavka 69. člena tega zakona in šestega odstavka 67. člena tega zakona.

(5) Osebi, ki pred potekom subsidiarne zaščite vloži zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, do pravnomočnega sklepa o zavrženju tega zahtevka oziroma do pravnomočne odločitve v zvezi s ponovno prošnjo pripadajo pravice iz prvega odstavka tega člena.

(6) Po najkasneje 12 mesecih od vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite urad preverja upravičenost pravic iz drugega odstavka tega člena za nadaljnje obdobje, vendar najdlje do 24 mesecev od dneva vročitve odločitve o priznanju mednarodne zaščite. Pravice prenehajo najkasneje po preteku 30 dni od dneva, ko so ugotovljene kršitve sklenjene pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta. Zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti lahko urad uveljavi povračilo stroškov nastalih na podlagi pogodbe.

(7) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim podrobneje določi načine in pogoje za zagotavljanje pravic iz prvega in drugega odstavka tega člena.«.

48. člen

Za 90. členom se doda nov 90.a člen, ki se glasi:

»90.a člen (postopek uveljavljanja pravic)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito pravice iz drugega odstavka prejšnjega člena uveljavlja na zahtevku, ki je sestavni del predpisa iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona. Zahtevek z dokazili poda uradu.

(2) Odločba, s katero urad odloči o posamezni pravici, se vroča v hišni predalčnik. Šteje se, da je vročitev opravljena 15. dan od dneva odpreme. Dan odpreme se označi na odločbi.

(3) Odločba iz prejšnjega odstavka postane izvršljiva z dnem odpreme.

(4) Zoper odločbo urada je mogoče vložiti tožbo na Upravno sodišče Republike Slovenije v 30 dneh od dneva vročitve.

49. člen

V 93. členu se v tretjem odstavku črtata beseda »enkrat« in zadnji stavek.

Za tretji odstavek se dodajo novi četrti, peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(4) Ne glede na določbo prvega in tretjega odstavka tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo novo nastale okoliščine, v primeru prostih nastanitvenih zmogljivosti izjemoma odobri nastanitev za največ šest mesecev v prvih dveh letih od pridobitve statusa.

(5) Obstoj utemeljenih razlogov iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ugotavlja komisija iz tretjega odstavka 83. člena tega zakona.

(6) Osebe s priznano mednarodno zaščito, ki imajo lastna sredstva za preživljanje ali jim je preživljanje zagotovljeno kako drugače, krijejo sorazmeren delež stroškov nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada.

(7) Določitev sorazmernega deleža stroškov iz prejšnjega odstavka in način plačila se določita v predpisu iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona.«.

50. člen

97. člen se spremeni tako, da se glasi:

»97. člen

(denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu in nima lastnih sredstev za preživljanje ali ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače, je 12 mesecev od dneva podpisa pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta oziroma nastanitve upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(2) Osebi s priznano mednarodno zaščito iz prejšnjega odstavka se ob izpolnjevanju obveznosti iz pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta upravičenost do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev lahko podaljša za nadaljnjih 12 mesecev.

(3) Ob neizpolnjevanju obveznosti pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta urad ne podaljša obdobja upravičenosti do prejemanja denarnega nadomestila za zasebno nastanitev.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se osebam starejšim od 65 let in osebam z zdravstvenimi razlogi obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila kljub neizpolnjevanju obveznosti lahko podaljša. Upravičenost ugotavlja komisija iz tretjega odstavka 83. člena tega zakona.

(5) Osebe z mednarodno zaščito, ki so bile ob pridobitvi statusa prejemniki periodičnih dohodkov, pridobijo pravico do prejemanja denarnega nadomestila s prvim dnevom naslednjega meseca po izgubi periodičnega dohodka, vendar do najdlje 24 mesecev od pridobitve statusa.

(6) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu in nima lastnih sredstev za preživljanje ali ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače in v Republiki Sloveniji nima zavezancev za preživljanje, se obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev se podaljša za čas šolanja, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 26. leta starosti, če je status dijaka ali študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih pridobila vsaj 12 mesecev pred iztekom obdobja iz drugega odstavka tega člena.

(7) Oseba iz prvega odstavka tega člena, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v posebni, za mladoletnike primerni nastanitvi in je medtem postala polnoletna, je dve leti po preteku bivanja v tej nastanitvi upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(8) Oseba s statusom begunca, ki je na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev, združila družino, je z dnem prihoda družinskih članov v Republiko Slovenijo upravičena do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev tudi za družinske člane, in sicer do konca obdobja upravičenosti do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(9) Sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

(10) Odmera, način dodelitve in izplačevanje denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu se določijo s predpisom iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona.«.

51. člen

V 100. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, za mladoletnika brez spremstva v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, nemudoma sproži postopek postavitve pod skrbništvo.«.

52. člen

V 101. členu se v petem odstavku besedi »tri leta « nadomesti z besedama »dve leti«.

53. člen

103. člen se spremeni tako, da se glasi:

»103. člen
(pomoč pri vključevanju v okolje)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje dve leti od pridobitve statusa.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek osebi, ki ni sklenila pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta, pravica pripada samo v prvem mesecu od vročitve odločbe.

(3) Obseg in trajanje pravice do pomoči pri vključevanju v okolje se določi v predpisu iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona.«.

54. člen

Za 103. členom se dodata nova 103.a in 103.b člen, ki se glasita:

»103.a člen
(osebni integracijski načrt)

(1) Osebni integracijski načrt vključuje pravice iz drugega odstavka 90. člena tega zakona ter se pripravi in izvaja na podlagi posameznikovih potreb, znanja, zmožnosti in sposobnosti in vključuje načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu in hitrejšemu vključevanju v okolje.

(2) Pri pripravi in načrtovanju aktivnosti v okviru osebnega integracijskega načrta se lahko v prvem letu v utemeljenih primerih, izključno z namenom komunikacije z uradno osebo urada, osebi z mednarodno zaščito zagotovi prevajanje v jezik, ki ga razume. Po prvem letu se lahko v utemeljenih primerih, izključno z namenom komunikacije z uradno osebo urada, osebi z mednarodno zaščito zagotovi prevajanje v jezik, ki ga oseba razume, vendar najdlje do konca dveletnega integracijskega obdobja.

(3) Podrobneje se priprava, vsebina in izvedba osebnega integracijskega načrta določi v predpisu iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona.

103.b člen

(tečaj spoznavanja slovenske družbe, slovenskega jezika
in enkratni preizkus znanja slovenskega jezika)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito je upravičena do tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika.

(2) Oseba z mednarodno zaščito je za vsaj 80 odstotno udeležbo na tečaju spoznavanja slovenske družbe ali na tečaju slovenskega jezika, na katera ju napoti urad, upravičena do najcenejše mesečne vozovnice za javni promet, in sicer za čas trajanja tečajev.

(3) Vsebina in trajanje tečajev se podrobneje določi s predpisom iz sedmega odstavka 90. člena tega zakona. Sredstva za pripravo in izvajanje tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika zagotavlja urad.«.

55. člen

V 104. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) Z osebami, ki so v Republiko Slovenijo sprejete v skladu s postopki iz VI. poglavja tega zakona, urad pred njihovim prihodom izvede orientacijski program, na katerem jih seznani z informacijami o Republiki Sloveniji, načinom življenja ter o pravicah in dolžnostih oseb s priznano mednarodno zaščito.

(2) Osebam iz prejšnjega odstavka pričnejo teči pravice iz prvega odstavka 90. člena tega zakona z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite, pravice iz drugega odstavka 90. člena tega zakona pa z dnem podpisa pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta.«.

Tretji in četrti odstavek se črtata.

56. člen

V 105. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, je dolžna organe, pristojne za pomoč pri vključevanju v okolje, obveščati o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje njenih pravic in izvrševanje dolžnosti, zlasti pa o:

- dohodkih in drugih prejemkih oziroma njihovi izgubi za sebe, svoje družinske člane in zavezance za preživetje,
- opravljanju preizkusa znanja slovenskega jezika,
- šolanju na vseh stopnjah izobraževanja,
- zaposlitvi oziroma prenehanju zaposlitve,
- spremembi naslova prebivališča,
- spremembi kontaktnih podatkov,
- spremembi osebnega imena,
- spremembi zakonskega stanu,
- odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 90 dni,
- sprejemu v novo državljanstvo, razen državljanstva Republike Slovenije.«.

57. člen

V 106. členu se na koncu prvega odstavka doda besedilo »V ta namen lahko urad sklene pogodbo o sodelovanju z organizacijo, ki se ukvarja s prostovoljnim vračanjem.«.

58. člen

V 107. členu se v prvem odstavku črta besedilo »in je hkrati dovoljenje, da oseba ostane v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve v postopku mednarodne zaščite«.

V četrtem odstavku se besedilo »četrtega odstavka 78. člena« nadomesti z besedilom »devetega odstavka 45. člena«.

59. člen

V 110. členu se v petem odstavku za besedilom »Zaradi zagotovitve varnosti pravnega prometa in odkrivanja ukradenih ali pogrešanih« beseda »dovoljenjih« nadomesti z besedo »dovoljenj«.

60. člen

V 111. členu se črta šesti odstavek.

Dosedanji sedmi odstavek postane šesti odstavek.

61. člen

V 115. členu se v prvem odstavku v 1., 2. in 3. točki beseda »petega« nadomesti z besedo »šestega«.

V 4. točki se beseda »šestega« nadomesti z besedo »sedmega«.

5. točka se spremeni tako, da se glasi:

»5. naslov začasnega prebivanja iz sedmega odstavka 45. člena tega zakona;«.

Za 5. točko se doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. podatke o dnevni prisotnosti prosilcev v azilnem domu, njegovi izpostavi, drugih institucijah ali na zasebnem naslovu;«.

Dosedanje 6., 7. in 8. točka postanejo 7., 8. in 9. točka.

V 9. točki se v drugi alineji beseda »četrtega« nadomesti z besedo »tretjega«.

Osma alineja se spremeni tako, da se glasi:

»- izplačani finančni pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu in žepnini ter neizplačilu žepnine;«.

62. člen

V 116. členu se v prvem odstavku številka »7« nadomesti s številko »8«.

63. člen

V 117. členu se v drugem odstavku beseda »prebivališča« nadomesti z besedo »prebivanja«.

64. člen

V 119. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Pristojni organi vse osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito še posebej varujejo pred organi njegove izvirne države ter ne pridobivajo nikakršnih informacij od domnevnih subjektov preganjanja ali povzročiteljev resne škode tako, da bi bili ti subjekti neposredno obveščeni, da je zadevni prosilec podal prošnjo.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. XX/XX) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

xx. člen
(zaključek postopkov)

Postopki, ki so se začeli na podlagi določb Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo), se nadaljujejo in končajo po določbah tega zakona. Če je oseba vložila prošnjo za mednarodno zaščito pred uveljavitvijo tega zakona, se za postopke sodnega varstva uporabljata določbi 70. in 71. člena Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo).

xx. člen
(podzakonski predpisi)

(1) Podzakonske predpise na podlagi tega zakona je treba izdati v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 72/17);
- Uredba o načinu izvedbe preselitve oseb, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi kvote in delitve bremen med državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 24/17);
- Uredba o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave (Uradni list RS, št. 35/17);
- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic prosilcem za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 27/17);
- Uredba o hišnem redu integracijske hiše (Uradni list RS, št. 22/17);
- Uredba o hišnem redu azilnega doma (Uradni list RS, št. 24/17).
- Pravilnik o postopku s tujcem, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, ter postopku sprejema prošnje za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 29/17);
- Pravilnik o načinu dostopa prosilcev za mednarodno zaščito do svetovalcev za begunce ter nagrajevanju in povračilu stroškov svetovalcem za begunce (Uradni list RS, št. 22/17);
- Pravilnik o nagradi in povračilu stroškov zakonitim zastopnikom mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 34/17);
- Pravilnik o vsebini, obliki in načinu izdaje potnega lista za begunce (Uradni list RS, št. 79/16);
- Pravilnik o preverjanju znanj kandidatov za svetovalce za begunce in o usposabljanju svetovalcev za begunce v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju (Uradni list RS, št. 73/16).

(3) Do uveljavitve podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona se uporabljajo predpisi iz prejšnjega odstavka, če niso v nasprotju z določbami tega zakona.

xx. člen
(veljavnost)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne trideseti dan po njegovi uveljavitvi.

(2) Do začetka uporabe tega zakona se uporabljajo določbe Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo).

III. OBRAZLOŽITVE

K 1. členu

Predlagana sprememba v 11. točki je redakcijske narave.

Predlagana sprememba v 25. točki drugega člena je potrebna zaradi ustrezne implementacije koncepta ohranjanja enotnosti družine v praksi, saj obstoječa definicija družinskih članov omogoča zgolj ohranjanje enotnosti družine z očetom in mamo, ne pa tudi mladoletnimi brati ali sestrami, če so ti neporočeni.

Sprememba v 27. in 28. točki je potrebna zaradi prenosa pristojnosti nastanitve in oskrbe prosilcev za mednarodno zaščito in integracije oseb z mednarodno zaščito ter s tem v zvezi tudi vodenja in upravljanja azilnega doma in njegovih izpostav ter integracijskih hiš iz ministrstva, pristojnega za notranje zadeve na Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov.

Predlog v 29. točki drugega člena natančneje določa naravo hudega kaznivega dejanja nepolitične narave, ki v skladu s predlogom pomeni kaznivo dejanje za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapora, daljša od treh let, predvsem kaznivo dejanje zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost, zdravje in premoženje.

Sprememba v 31. točki drugega člena je redakcijske narave in je potrebna zaradi novega 84.a člena, ki na novo določa okoliščine, ki kažejo na nevarnost pobega.

K 2. členu

Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (v nadaljevanju: Direktiva 2013/32/EU) je bila v Zakon o mednarodni zaščiti, ki je bil sprejet marca 2016, pomanjkljivo prenesena v delu, ki določa, da mora biti

dostop do UNHCR prosilcem omogočen v pogojih, ki spoštujejo zasebnost. Predlagana sprememba z dopolnitvijo prve alineje tretjega odstavka sedmega člena navedeno pomanjkljivost odpravlja.

Predlagana sprememba v petem odstavku je redakcijske narave.

K 3. členu

Pri prenosu Direktive 2013/32/EU v Zakon o mednarodni zaščiti, ki je bil sprejet marca 2016, je bila pomanjkljivo prenesena določba tretjega odstavka 4. člena v povezavi z elementi iz člena 6(4)(a) do (e) Uredbe (EU) št. 439/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o ustanovitvi Evropskega azilnega podpornega urada (v nadaljevanju: EASO), ki določajo dodatna področja, glede katerih se usposablja uradne osebe.

S predlaganimi dopolnitvami prvega odstavka, ki širijo nabor usposabljanj, ki se zagotavljajo uradnim osebam, se navedena pomanjkljivost odpravlja.

K 4. členu

Predlagana sprememba v prvem odstavku je redakcijske narave.

Predlagana sprememba četrtega odstavka 9. člena, ki uvaja dodaten pogoj za imenovanje svetovalca za begunce, in sicer varnostno preverjanje, je potrebna zaradi narave postopkov mednarodne zaščite.

Zakon o odvetništvu kot pogoja za vpis v imenik odvetnikov ne določa starostne meje 75 let. Predlog spremembe v šestem odstavku tako določa izvetje svetovalcev za begunce vpisanih v imenik odvetnikov iz dokazovanja zgolj tistih pogojev, ki jih že določa Zakon o odvetništvu. Svetovalec za begunce mora tako v skladu s predlogom izkazati, da je mlajši od 75 let.

V desetem odstavku 9. člena predlog predvideva nov razlog za razrešitev svetovalca za begunce, katerega namen je na eni strani zmanjšati možne zlorabe postopka mednarodne zaščite s strani prosilca, na drugi pa sankcionirati nedopustno ravnanje svetovalca, ko bi ta z namenom vplivati na pozitiven izid postopka prikrival za postopek relevantna dejstva ali potvarjal oziroma prikrival dejansko stanje ter s tem otežil postopek mednarodne zaščite, kar bi lahko celo privedlo do napačne odločitve pristojnega organa o prošnji.

K 5. členu

Predlagana sprememba v prvem odstavku je redakcijske narave.

V drugem odstavku 11. člena se doda nova razloga, kdaj pravica do nagrade in povračilo stroškov svetovalcem za begunce ne pripada, s čimer se preprečuje neupravičeno uveljavljanje stroškov. Pravica do nagrade za opravljeno delo tako ne pripada svetovalcu za begunce, če ima prosilec zadosti lastnih sredstev, ter v primerih, ko za vložitev pravnega sredstva s strani svetovalca ni več nobene podlage, saj prosilec prekliče pooblastilo svetovalcu za begunce, preden je vložena tožba pred upravnim sodiščem.

Z dodanim novim tretjim odstavkom se sledi sodni praksi in opredeljuje rok za predložitev stroškovnika, ki je bil prej opredeljen v podzakonskem predpisu. Iz sodne prakse namreč izhaja, da je opredelitev roka zaradi predvidenih posledic zamude predložitve zakonska materija.

K 6. členu

Sprememba v tretjem odstavku je potrebna zaradi uskladitve s spremembo k sedmem odstavku 18. člena, ki sicer določa trajanje zakonitega zastopanja. Glede na to, da predmetni odstavek določa področja zastopanja, določitev trajanja zakonitega zastopanja v tem odstavku ni potrebna.

Spremembe v četrtem, osmem in devetem odstavku so redakcijske narave.

Sprememba v sedmem odstavku izhaja iz težav, ki so se pokazale pri izvajanju zakonodaje v praksi. V skladu s trenutno veljavno določbo mora namreč pristojni organ za ustrezno nastanitev in oskrbo mladoletnika brez spremstva primarno poskrbeti v azilnem domu, le izjemoma in pod določenimi pogoji se mladoletniku brez spremstva nastanitev in oskrba zagotovita v drugi ustrezni ustanovi. V praksi je tako onemogočeno izvajanje nastanitve neposredno v posebej za mladoletnike brez spremstva vzpostavljeni instituciji, če se slednjih primarno ne nastani v azilni dom, kar predstavlja nepotrebno oviro pri iskanju najustreznejše rešitve v primeru posameznega mladoletnega prosilca brez spremstva ter s tem v zvezi vpliva na uresničevanje načela največje otrokove koristi.

K 7. členu

S predlogi sprememb k 17. členu se zagotavlja ustrezna pravna podlaga, da pristojni organ v primeru, da na podlagi mnenja uradnih oseb oziroma oseb, vključenih v delo z mladoletnikom brez spremstva, podvomi v starost vlagatelja namere, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, odredi pripravo izvedeniškega mnenja še pred podajo prošnje za mednarodno zaščito. Zakon namreč za mladoletnike brez spremstva predvideva tako dodatna postopkovna jamstva, kot tudi prilagojene sprejemne pogoje. Ravno slednje pa je v praksi nemalokrat dodatna spodbuda za zlorabo postopkov mednarodne zaščite, in sicer z zavajanjem pristojnih organov glede resnične starosti. Z zagotovitvijo vseh postopkovnih jamstev, ki so sicer namenjena mladoletnikom brez spremstva, tudi osebam, pri katerih je že na prvi pogled očitno, da to niso, se postopek obravnave prošnje nesorazmerno podaljšuje. Vsaki osebi, ki zatrjuje, da je mladoletnik brez spremstva, je potrebno še pred sprejemom prošnje postaviti zakonitega zastopnika, kar v primeru očitnega dvoma v zatrjevano starost, poleg nepotrebne podaljševanja postopka, lahko pomeni tudi veliko administrativno breme ter povzroča dodatne stroške. Še posebej pa je v tem pogledu problematično zagotavljanje sprejemnih pogojev, saj se mladoletnikom brez spremstva zagotavlja ločena nastanitev oziroma se jih nastani v zanje ustrezni instituciji. V primeru, da se resnična starost ne ugotovi v najkrajšem možnem času od izražene namere za podajo prošnje za mednarodno zaščito, lahko celo pride do situacije, ko so z mladoletniki brez spremstva nastanjeni tudi odrasli moški, kar lahko močno vpliva na ustreznost nastanitve.

K 8. členu

S predlogom k šestemu odstavku 18. člena se sledi sodni praksi in opredeljuje rok za uveljavljanje nagrade in stroškov, ki je bil prej opredeljen v podzakonskem predpisu. Iz sodne prakse namreč izhaja, da je opredelitev roka zaradi predvidenih posledic zamude predložitve zakonska materija.

V sedmem odstavku predlog na novo opredeljuje razloge za prenehanje zakonitega zastopanja, in sicer prikrivanje identitete prosilca, njegove dejanske starosti in drugih dejstev, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa mednarodne zaščite. Dopolnitev je potrebna tako zaradi zmanjševanja možnih zlorab postopka mednarodne zaščite s strani mladoletnega prosilca, kot tudi sankcioniranja nedopustnega ravnanja zakonitega zastopnika, ko bi ta pri izvajanju svojih nalog prikrival njemu znana dejstva glede identitete, starosti oziroma druga, za postopek relevantna dejstva, ter na ta način negativno vplival tako na izvedbo postopka mednarodne zaščite, kot tudi zagotavljanje sprejemnih pravic. Nenazadnje prikrivanje relevantnih dejstev negativno vpliva ne zgolj na sam postopek mednarodne zaščite, temveč tudi na iskanje najustreznejših rešitev za posameznega »mladoletnega« prosilca za mednarodno zaščito, upoštevajoč koncept največje otrokove koristi.

Zakonito zastopanje, v skladu s predlogom v sedmem odstavku, preneha z izvršljivostjo odločitve pristojnega organa v postopku mednarodne zaščite oziroma z dnem postavitve skrbnika pa poseben primer. Dopolnitev je potrebna zaradi zagotovitve kontinuitete zakonitega zastopanja oziroma skrbništva

mladoletnika brez spremstva ne glede na njegov status. Praksa je namreč v določenih primerih pokazala neustreznost zakonske rešitve prenehanja zakonitega zastopanja z izvršljivostjo odločitve, saj postavitelj skrbnika za poseben primer s strani sodišča terja določen čas. V praksi se je v posameznih primerih tako zgodilo, da je mladoletnik brez spremstva na prehodu iz statusa prosilca v status osebe z mednarodno zaščito za določen čas lahko ostal brez določenega skrbnika.

K 9. členu

Zaradi pomanjkljivega prenosa Direktive 2013/32/EU je bil z novim drugim odstavkom dopolnjen 22. člen, s čimer se zagotavlja prenos točke (b) tretjega odstavka 10. člena direktive, ki določa, da pristojni organ za namene obravnavanja prošelj in odločanje pridobi točne in ažurne informacije o izvorni državi iz različnih virov, kot so EASO in Visoki komisariat ter ustrezne mednarodne organizacije za človekove pravice.

K 10. členu

Spremembe so redakcijske narave.

K 11. členu

Razlogi za izključitev iz statusa mednarodne zaščite so določeni v Ženevski konvenciji in EU zakonodaji in določajo razloge zaradi katerih se osebi, pri kateri se sicer na podlagi izvedenega postopka ugotovi, da izpolnjuje pogoje za priznanje mednarodne zaščite (je preganjan), statusa ne prizna. Npr. je izvedel hudo kaznivo dejanje, za katerega je predpisana kazen višja od treh let. S predlogom se dokazni standard »obstaja utemeljen sum« spremeni v »obstajajo utemeljeni razlogi za sum«, s čimer se določba jezikovno in reakcijsko usklajuje z Direktivo 2011/95/EU in Ženevsko konvencijo.

K 12. členu

Sprememba je redakcijske narave.

K 13. členu

Predlog novega tretjega odstavka 36. člena v skladu z drugim odstavkom 9. člena Direktive 2013/32/EU omogoča izjemo od pravice osebe, ki je stranka v postopkih po ZMZ, ostati v Republiki Sloveniji do zaključka obravnave, in sicer v primeru predaje ali izročitve takšne osebe drugi državi še pred izdano odločitvijo v postopku mednarodne zaščite na prvi stopnji.

K 14. členu

S spremembo drugega odstavka 37. člena se natančneje opredeli starost, pri kateri mladoletnik sam poda prošnjo za mednarodno zaščito. V četrtem odstavku se s črtanjem možnosti, da je na izrecno zaprosilo lahko na osebnem razgovoru prisotna tudi oseba, ki si jo v pomoč in podporo izbere prosilec, želi preprečiti, da je na osebnem razgovoru prisotna oseba (v praksi je to največkrat zakonec prosilca), ki lahko negativno vpliva na potek osebnega razgovora (prosilec npr. zaradi strahu zamolči določena, za postopek relevantna dejstva). Sprememba je v skladu tudi z Direktivo 2013/32/EU. V petem odstavku se določi dodatni ukrep za zaščito otrokove največje koristi, ki je skladen z drugim odstavkom 274. člena Družinskega zakonika.

Predlog novega osmega odstavka širi načine izvedbe osebnega razgovora ter dodaja možnost izvedbe slednjega prek sodobnih elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov. Potreba po alternativni izvedbi osebnih razgovorov se je pojavila predvsem zaradi epidemije COVID-19. S predlogom novega devetega odstavka se določa, da v kolikor je posnetek iz novega osmega odstavka dopustno

dokazno sredstvo, ni potrebno, da prosilec potrdi, da vsebina zapisnika ali dobesečni zapis razgovora pravilno odraža razgovor, saj se uporabi posnetek.

Predlog novega desetega odstavka prepoveduje kakršnokoli snemanje in fotografiranje s strani prosilca med osebnim razgovorom. Sprememba je potrebna, da se v največji možni meri zavaruje zaupnost postopka na eni strani ter zaščiti uradne osebe oziroma vse, ki na osebnem razgovoru sodelujejo, na drugi strani. S predlogom se želi preprečiti morebitne zlorabe tako postopka mednarodne zaščite kot osebno integriteto sodelujočih.

K 15. členu

Točka a.) drugega odstavka 14. člena Direktive 2013/32/EU določa opustitev osebnega razgovora v primeru, da organ za presojo lahko na podlagi dokazov, s katerimi razpolaga, izda ugotovitveno odločbo glede statusa begunca. Predlog spremembe prvega odstavka 38. člena tako sledi omenjeni določbi direktive.

S predlogom se črta možnost opustitve osebnega razgovora tudi v primeru podanega prvega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka, če je bil že izdan dokončen sklep o zavrnjenju prvega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka ali dokončna odločba o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene. Nacionalna pravila glede predhodne obravnave, na katera napotuje drugi odstavek 42. člena Direktive 2013/32/EU, namreč zakon ureja v 64. in 65. členu.

Nadalje se s predlaganimi spremembami, in sicer predlogom novega tretjega odstavka, sledi pododstavku drugega odstavka 14. člena Direktive 2013/32/EU, ki določa, da se prosilcu, ki zaradi duševne ali druge motnje ne more samostojno sodelovati v postopku omogoča, da predloži v zadevo dodatne informacije (dokaze), čeprav se osebni razgovor ne izvede.

K 16. členu

S predlogom sprememb k 39. členu se prenašajo posamezne določbe 18. člena Direktive 2013/32/EU, ki se nanašajo na zdravniški pregled. Tako se na novo določa, da pristojni organ lahko odloči o prošnji, če izvedenec ne more podati mnenja zaradi razlogov, ki so na strani prosilca. V skladu z direktivo mora organ prosilca obvestiti, da lahko tudi sam na svoje stroške v postopku predloži izvedeniško mnenje. Poleg tega se določa, da lahko izvedenec mnenje poda tudi v ustni obliki, če za to obstajajo utemeljeni razlogi (npr. če je prosilec nepismen, itd.) ter da pristojni organ prosilca z izvedeniškim mnenjem sooči pisno, ustno pa je izjemoma.

K 17. členu

S spremembo drugega odstavka 42. člena se odpravljajo pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvajanju zakonodaje v praksi, in sicer se je pokazala potreba po tem, da so vlagatelji namere o posledicah samovoljne zapustitve sprejemnih prostorov azilnega doma, v njim razumljivem jeziku, seznanjeni že v okviru predhodnega postopka s strani Policije. Nemalokrat se je namreč v praksi izkazalo, da so vlagatelji namere sprejemne prostore zapustili še preden jih je uradna oseba pristojnega organa uspela seznaniti s posledicami samovoljne zapustitve, kar je v nekaterih primerih otežilo izvedbo nadaljnjega postopka. Ravno tako se z namenom učinkovitejše izvedbe postopka mednarodne zaščite določba dopolnjuje v smeri, da se v okviru predhodnega postopka preveri tudi druge okoliščine, ki bi lahko vplivale na nadaljnji postopek.

V četrtem odstavku se določi kraj izvedbe sanitarno-dezinfekcijskega in preventivno-zdravstvenega pregleda, in sicer v ambulantni azilnega doma. S tem se urejajo dejavnosti medicinske sestre in zdravnika, ki delujeta v ambulantni azilnega doma.

K 18. členu

S predlagano spremembo se na novo ureja neobvezna narava mejnih postopkov, kar pristojnim organom omogoča, da se za uvedbo slednjih odločijo v skladu s potrebami in zmožnostmi izvedbe postopkov v praksi. Sprememba je v skladu z določbo 43. člena Direktive 2013/32/EU, ki državam članicam dopušča, da v skladu s temeljnimi načeli in jamstvi na mejah ali tranzitnih območjih odločajo o prošnjah za mednarodno zaščito.

K 19. členu

Spremembe v prvem odstavku podrobneje določajo način sprejema prošnje, in sicer se slednja lahko vloži ustno na zapisnik, pisno ali v elektronski obliki. Ohranjanje fleksibilnosti pri sprejemu prošnje, in posledično možnost vložitve prošnje tako ustno kot v primeru izjemnih okoliščin tudi pisno oziroma v elektronski obliki, se je izkazalo za potrebno predvsem v času epidemije COVID-19, ko zaradi preprečevanja širjenja nalezljive bolezni sprejem prošnje na uveljavljen način ni bil mogoč. Glede na obstoječ sistem, ko vlagatelj namere na sprejem prošnje čaka v sprejemnih prostorih azilnega doma je, predvsem zaradi lažje organizacije bivanja in zagotavljanja sprejemnih pogojev prosilcem, pomembno prošnjo sprejeti v najkrajšem možnem času.

Člen se zaradi večje jasnosti redakcijsko uskladi. V drugem odstavku se natančno določi starost mladoletnika, ki samostojno vloži prošnjo. V novem petem odstavku se določi možnost, da uradna oseba že pri sprejemu prošnje prosilcu določi datum osebnega razgovora, kar je še posebej pomembno z vidika učinkovitosti postopka. Ravno tako se z vidika učinkovitosti postopka ter namenom preprečevanja zlorab, uradni osebi daje možnost presoje, da v določenih primerih osebni razgovor opravi neposredno po sprejemu prošnje. Navedeno je še posebej relevantno v primeru prošenj, ki so že na prvi pogled očitno neutemeljene.

V osmem odstavku je predlagana sprememba termina »prebivališče« v termin »prebivanje«, da se zagotovi jasno razlikovanje med postopkom določitve začasnega prebivanja v skladu s predmetnim zakonom in prijavo prebivališča, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja prijavo prebivališča.

K 20. členu

S spremembo v tretjem odstavku 47. člena se prenaša drugi pododstavek 49. člena Direktive 2013/32/EU v povezavi z obveščanjem Evropske komisije v primeru, da se odločanje o prošnjah prosilcev iz posamezne izvorne države začasno odloži zaradi nejasne situacije.

V petem odstavku se doda časovni okvir, ki se ga prenese iz točke (c) četrtega odstavka 31. člena Direktive 2013/32/EU.

K 21. členu

Predlog omogoča prednostno obravnavo prošnje tudi v primeru, kadar je verjetno, da je prošnja utemeljena. Predlog sledi sedmemu odstavku 31. člena Direktive 2013/32/EU.

K 22. členu

S spremembo se doda ureja pravna podlaga, ki omogoča da pristojni organ prošnji ugotovi in prizna status begunca prosilcu, ki ne more več uživati zaščite organov in agencij Združenih narodov, z izjemo Visokega komisariata, zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati. Sprememba sledi sodbi Sodišča Evropske unije v zadevi C-364/11 z dne 19. 12. 2012.

Dodana sta nova odstavka, s katerima se ureja področje prostovoljnega odhoda, pri čemer je pristojnemu organu omogočena tudi uporaba zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

K 23. členu

Z novo tretjo alinejo se predlaga dodaten razlog, v skladu s katerim se prošnja šteje za umaknjeno in sicer se kot taka šteje tudi prošnja prosilca, ki prenoči zunaj azilnega doma ali njegove izpostave brez izdane dovolilnice. Razlog predloga je neupoštevanje sistema dovolilnic oziroma kraja prebivanja, kot mu ga določi pristojni organ. Prosilec, ki prenočujejo zunaj azilnega doma brez dovolilnice in pridejo v azilni dom tretji dan zgolj z namenom, da se izognejo ustavitvi postopka v skladu z določbo, ki določa, da se prošnja šteje za umaknjeno, če se prosilec v treh dneh od samovoljne zapustitve azilnega doma ali njegove izpostave ni vrnil, namreč ni mogoče sankcionirati.

V novi četrti alineji se pravilno označi, da je urad tista pristojna institucija, ki se jo obvesti, če se prosilec ne vrne na naslov razselitve.

Z novo peto alinejo se prenaša del določbe točke a.) prvega odstavka 28. člena Direktive 2013/32/EU, in sicer se prošnja prosilca šteje za umaknjeno tudi v primeru, da se ne odzove na zahteve pristojnega organa po predložitvi vseh dejstev in okoliščin ter ne predloži razpoložljive dokumentacije oziroma dokazov, pomembnih za obravnavanje prošnje.

K 24. členu

Z novim drugim odstavkom se odpravlja pomanjkljivost, ki se je pokazala med izvajanjem zakonodaje v praksi, in sicer v primeru, da zaradi določenih razlogov ne pride do predaje prosilca v odgovorno državo članico, potem ko mu je bil že izdan izvršljiv sklep v okviru dublinskega postopka. Predlagana sprememba tako omogoča pristojnemu organu, da nadaljuje z obravnavo podane prošnje, kar je pomembno predvsem z vidika učinkovitosti postopka mednarodne zaščite. Enaka ureditev je predvidena tudi pri konceptu varne tretje države.

K 25. členu

S predlogom nove četrte alineje se dopolnjuje razlog oviranja postopka ugotavljanja identitete ali državljanstva prosilca, na podlagi katerega se prošnja lahko šteje za očitno neutemeljeno, in sicer predlog posebej izpostavlja situacijo, v kateri ne obstaja razlog, da prosilec v izvorni državi ni mogel pridobiti identifikacijskega dokumenta.

K 26. členu

Spremembe so redakcijske narave.

K 27. členu

Spremembe so redakcijske narave.

K 28. členu

Z dopolnitvijo tretjega odstavka se odpravlja pomanjkljiva pravna podlaga za ustavitev postopka v primeru, da oseba zahtevke umakne, ter v primeru, da pred vložitvijo prošnje samovoljno zapusti azilni dom, njegovo izpostavo ali Center za tujce. Nadalje predlog na novo določa, da v primeru, da oseba poda zahtevek za uvedbo ponovnega postopka in pristojni organ dovoli vložitev prošnje, tega pa oseba brez utemeljenega razloga, kljub temu da je imela možnost to storiti, do pravnomočnosti sklepa, s katerim je bilo zahtevku za uvedbo ponovnega postopka ugodeno, ne stori, osebi, ne glede na tretji odstavek 78.

člena pravice iz prvega odstavka tega člena ne pripadajo. V nasprotnem primeru bi oseba z vložitvijo prvega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka pridobila vse pravice, ki sicer pripadajo prosilcem za mednarodno zaščito, s postopkom mednarodne zaščite pa zaradi ne vlozene prošnje sploh ne bi bilo mogoče pričeti.

V četrtem odstavku se jasno določa, da mora pristojni organ tudi v primeru vseh zahtevkov za uvedbo ponovnega postopka slednjega presoati po vsebini in ugotavljati njegovo utemeljenost. Z enakim razlogom se črta tudi določba petega odstavka. V času izvajanja zakona se je v zvezi z večkratnimi zahtevki za uvedbo ponovnega postopka izoblikovala sodna praksa, iz katere izhaja, da je ureditev, ki predvideva avtomatično zavrženje kateregakoli zahtevka kot nedopustnega, v neskladju z evropskim pravnim redom, natančneje Direktivo 2013/327EU, ki kot posledico v primeru, da tujec vloži drugi zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, predvideva zgolj »izjemo glede pravice ostati na njihovem ozemlju«, ne pa tudi avtomatičnega zavrženja zahtevka.

K 29. členu

V osmem odstavku se določa pravna podlaga za ne podaljšanje subsidiarne zaščite v primeru obstoja izključitvenih razlogov (razlogov, ki v skladu z obstoječo zakonodajo izključujejo priznanje statusa begunca in statusa subsidiarne zaščite). Izključitveni razlogi se namreč lahko pojavijo kadarkoli, tudi v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite.

Z dopolnitvijo devetega odstavka pa se odpravlja pomanjkljivo urejena pravna podlaga za ustavitev postopka v določenih primerih, ki so se pokazali pri izvajanju zakonodaje v praksi, in sicer v primeru, da oseba v postopku podaljšanja statusa subsidiarne zaščite pridobi status begunca v sodnem postopku ali je sprejeta v državljanstvo Republike Slovenije oziroma druge države.

K 30. členu

Sprememba je redakcijske narave povezana z 31. členom zakona.

K 31. členu

Gre za slovnični popravek.

K 32. členu

S predlogom se skrajšuje rok za vložitev tožbe zoper odločbo, izdano v pospešenem postopku, in sicer iz osem delovnih dni na tri dni od vročitve. Namen spremembe je zagotoviti hitro in učinkovito obravnavo prošenj za mednarodno zaščito v pospešenih postopkih. Glede na zakonsko določene razloge, na podlagi katerih se prošnje obravnava v pospešenih postopkih, in dejstvo, da gre v slednjih za prošnje prosilcev, ki očitno ne izpolnjujejo pogojev za priznanje mednarodne zaščite, je bistveno, da se z namenom preprečevanja nadaljnjih zlorab postopka mednarodne zaščite, postopke v teh primerih zaključi v najkrajšem možnem času ter na ta način razbremeni sistem mednarodne zaščite (tako z vidika postopkov kot vidika zagotavljanja sprejemnih pogojev). Glede na naravo razlogov, ki se obravnavajo v pospešenih postopkih, in (ne)kompleksnost tovrstnih primerov, je pravno sredstvo kljub kratkemu roku, še vedno lahko učinkovito.

Glede na to, da se skrajšuje rok za vložitev pravnega sredstva zoper odločbo, izdano v pospešenem postopku, se smiselno na enak način ureja tudi rok za vložitev pravnega sredstva zoper vse sklepe, izdane na podlagi zakona. Glede na naravo upravnega akta namreč ni razumnega razloga za ureditev, v skladu s katero bi bil rok za vložitev pravnega sredstva v primeru sklepa, kot procesnega akta, daljši kot v primeru očitno neutemeljene odločbe.

S predlogom se določa nesuspendivnost pravnega sredstva v primeru odločb izdanih v pospešenem postopku. Navedeno možnost dopušča Direktiva 2013/32/EU, ki je v skladu z vsemi mednarodnimi predpisi in upošteva tudi prakso Evropskega sodišča za človekove pravice. Navedena direktiva v členu 46(6) določa izjeme od načela avtomatičnega suspendivnega učinka pravnega sredstva, in sicer med drugim tudi v primeru odločitve, izdane v pospešenem postopku zaradi razloga, na podlagi katerega se prošnja šteje kot očitno neutemeljena. V vsakem primeru ima v skladu z nacionalnim pravnim redom sodišče možnost, da odloči o začasni odredbi. Cilj predlagane ureditve je zagotoviti hitro in učinkovito obravnavo prosilcev, ki očitno ne izpolnjujejo pogojev za mednarodno zaščito. Potrebno je poudariti, da se v pospešenem postopku lahko obravnava samo prošnja prosilca, ki očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito, v kolikor se poleg tega ugotovi še ena izmed okoliščin iz 52. člena zakona. Prošnja se torej kot očitno neutemeljena lahko zavrne šele po celoviti vsebinski presoji utemeljenosti vseh razlogov, ki jih prosilec navaja v prošnji za mednarodno zaščito. Poleg tega poudarjamo, da negativna odločitev, izdana v postopku mednarodne zaščite, še ne pomeni, da bo prosilec vrnjen v izvorno državo, temveč zgolj, da se bo obravnaval v skladu z določbami Zakona o tujcih, v skladu s katerimi so mu zagotovljene vse varovalke, ki se nanašajo na vračanje, vključno z absolutnim spoštovanjem načela ne-vračanja.

Predlog na novo uvaja možnost pritožbe na Vrhovno sodišče, ki je bila ukinjena v letu 2016. Ureditev, ki omogoča pritožbo na Vrhovno sodišče, je bila sicer uveljavljena že v Zakonu o azilu, ohranila pa se je tudi v Zakonu o mednarodni zaščiti, in sicer do sprejetja novega zakona leta 2016.

K 33. členu

S predlagano spremembo se določa rok Vrhovnemu sodišču, ki mora o pritožbi odločiti v 30 dneh.

Dodatno se na novo določa, da lahko v postopkih sodnega varstva urad zastopa tudi s strani generalnega sekretarja Vlade Republike Slovenije pooblaščen uradna oseba, ki ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite. Navedena sprememba je bila potrebna zaradi uskladitve s spremembami k 84. členu, ki na novo določa, da lahko ukrep omejitve gibanja na podlagi četrte alineje prvega odstavka 84. člena odredi tudi pooblaščen uradna oseba urada.

K 34. členu

S spremembo oziroma dopolnitvijo druge alineje se pravica do materialne oskrbe, poleg prosilcem nastanjenim v azilnem domu ali njegovi izpostavi, zagotovi tudi prosilcem, ki so za čas izvedbe mejnega postopka v skladu s 43. členom tega zakona, nastanjeni v kapaciteti, vzpostavljeni na meji, letališču ali pristanišču.

Črtanje tretje alineje prvega odstavka sledi spremembi k tretjemu odstavku 83. člena, in sicer črtanju možnosti, da lahko pristojni organ prosilca razseli na zasebni naslov v primeru izjemnih osebnih okoliščin. Finančna pomoč v primeru nastanitve na zasebnem naslovu tako nima več nobene podlage, saj so bili do slednje opravičeni zgolj prosilcu, ki jim je bila razselitev odobrena v skladu s črtanim odstavkom.

Ostale spremembe so redakcijske narave.

K 35. členu

Gre le za popravek sklica.

K 36. členu

Predlog črtanja drugega stavka v drugem odstavku 81. člena je potreben zaradi uskladitve s predlogom k 42. členu, v katerem je določeno, da o posledicah samovoljne zapustitve sprejemnih prostorov azilnega doma vlagatelja namere obvesti policija v okviru predhodnega postopka.

K 37. členu

V tretjem odstavku 82. člena se v skladu z Direktivo 2013/32/EU bolj natančno opredeli oziroma omeji pravico do materialnih pogojev (nastanitev in oskrba) v primeru, da ima prosilec zagotovljena sredstva za preživljanje. Dodatno se predvidi postopek v primeru omejitve/odvzema določenih materialnih pogojev.

Z novim petim odstavkom se predvidi zakonska podlaga dnevnega preverjanja prisotnosti prosilcev v azilnem domu ali njegovi izpostavi s strani pooblaščenega uradne osebe urada, s čimer se sledi ugotovitvam Varuha človekovih pravic Republike Slovenije.

Z namenom zagotoviti, da prosilci za mednarodno zaščito ne zapuščajo določenega kraja prebivanja, da se prepreči morebitne nadaljnje kršitve javnega reda in miru, zagotovi varovanje javnega zdravja ali javne varnosti ter zagotovi učinkovita izvedba postopkov predaje prosilca, za katerega je bilo v okviru dublinskega postopka ugotovljeno, da je za obravnavo njegove prošnje pristojna druga država članica, se s predlogom širi nabor razlogov, ki nasprotujejo izdaji dovolilnice za prenočitev zunaj azilnega doma. Določa se tudi pristojnost odločanja o zavrnitvi izdaje dovolilnice ter postopek v primeru ugovora.

K 38. členu

S predlogom črtanja tretjega odstavka se onemogoča razselitev iz azilnega doma zaradi izjemnih osebnih okoliščin, saj se je v praksi izkazalo, da so prosilci neupravičeno izkoriščali to možnost.

K 39. členu

S predlogom spremembe 84. člena se širi območje izvajanja milejšega ukrepa obveznega zadrževanja iz azilnega doma tudi na njegove izpostave, poleg tega pa se podrobneje določa razlog omejitve gibanja zaradi preverjanja in ugotavljanja istovetnosti ali državljanstva prosilca.

Po mnenju Upravnega sodišča Republike Slovenije (sodba I U 636/2020-13) je po Direktivi 2013/33/EU dovolj, da obstaja nevarnost, da bo prosilec pobegnil, zato se črta beseda »utemeljena«.

S predlogom se prenaša tudi točka c.) tretjega odstavka 8. člena Direktive 2013/33/EU, in sicer se kot razlog omejitve gibanja opredeljuje tudi odločanje o pravici do vstopa na ozemlje v okviru mejnega postopka.

Spreminja se tudi čas za izdajo sklepa po ustno izrečenem ukrepu omejitve gibanja. Zaradi administrativnih obremenitev v praksi, na primer v primeru izdaje sklepov za večje število prosilcev hkrati, se za izdajo sklepa omogoči en dan več, tako da ima pristojni organ za pisno izdajo sklepa na voljo največ 72 ur od ustnega izreka.

Dodatno predlog predvideva možnost, da omejitev gibanja, kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda, odredi tudi pooblaščenega uradna oseba urada. Predlog s tem omogoča učinkovitejšo izvedbo postopkov pri izvajanju koncepta omejitve gibanja v praksi, izhajajoč predvsem iz pristojnosti zagotavljanja materialnih pogojev za sprejem. V zvezi z izvajanjem nastanitve prosilcev za mednarodno zaščito namreč uslužbenci urada dnevno spremljajo stanje v nastanitvenih centrih. V primeru zaznane kršitve je tako v primeru odreditve ukrepa s strani pooblaščenega uradne osebe urada zaradi opisa okoliščin kršitve iz primarnega vira mogoč takojšen izrek

ukrepa, v največji možni meri pa je omogočena tudi razjasnitev vseh okoliščin primera, kar je potrebno tako z vidika utemeljenosti izreka ukrepa, kot njegove učinkovitosti.

Predlog omogoča tudi, da se ukrep odreditve obveznega zadrževanja na območju azilnega doma ali omejitev gibanja na kapaciteto na meji, letališču ali pristanišču ter Center za tujce odredi tudi za vlagatelja namere. V primeru obstoja okoliščine, na podlagi katere je v skladu z zakonom mogoče odrediti ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma ali njegove izpostave ali omejitev gibanja, je namreč potrebno, če želimo doseči namen, ki ga ta zasleduje, ukrep odrediti takoj, ne pa šele potem, ko oseba poda prošnjo za mednarodno zaščito. Predlog ne odstopa od ureditve, ki jo v zvezi z omejitvijo gibanja predvideva Direktiva 2013/33/EU.

Dodan je novi odstavek, s katerim je omogočena uporaba zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, v primeru kršitev pravil bivanja v Centru za tujce.

K 40. členu

Doda se nov 84.a člen. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je odločilo (VSRS Sodba in sklep X Ips 11/2019), da za pridržanje prosilca za mednarodno zaščito, v zvezi s katerim poteka postopek po Uredbi (EU) št. 604/2013, v Zakonu o mednarodni zaščiti ni jasne zakonske podlage. Objektivna merila, ki opredeljujejo obstoj nevarnosti pobega, morajo biti določena v jasni in splošni zavezujoči določbi, ki jo je mogoče nedvoumno izvajati in uporaba katere je predvidljiva, da se prepreči nevarnost samovoljnega ravnanja (izvršilne veje oblasti). Po presoji Vrhovnega sodišča to ne more biti zgolj 31. točka 2. člena, ki opredeljuje »nevarnost pobega«, saj ne pojasnjuje, katere okoliščine oziroma objektivni kriteriji morajo biti podani, da bi bilo mogoče utemeljeno sklepati, da bo oseba pobegnila, zato je treba določiti, kateri objektivni kriteriji morajo biti podani za opredelitev obstoja takšne nevarnosti, ki je razlog za pridržanje v skladu z 28. členom Uredbe (EU) št. 604/2013, ali se v zvezi s tem sklicevati na drug ustrezen zakon. Po mnenju Vrhovnega sodišča je potrebno tudi ločiti postopek vrnitve, kjer zadošča zgolj obstoj nevarnosti pobega, in postopek po Uredbi (EU) št. 604/2013, kjer naj bi bila nevarnost »znatna«.¹ S predlagano spremembo se vzpostavi pravna podlaga za omejitve gibanja na Center za tujce v primeru, ko ukrepa obveznega zadrževanja na azilni dom po peti alineji prvega odstavka 84. člena ni mogoče učinkovito izvesti (v skladu z Uredbo (EU) št. 604/2013 pa obstaja znatna nevarnost pobega).

K 41. členu

S predlogom se širi nabor razlogov za ukinitve oziroma omejitve žepnine prosilcem za mednarodno zaščito, ki sledijo razlogom, ki jih predvideva Direktiva 2013/33/EU. V predlogu novega prvega odstavka se tako določa, da se materialni pogoji za sprejem omejijo na način, da se ukine žepnina prosilcu, ki je vložil zahtevek za uvedbo ponovnega postopka ali ponovno prošnjo po tem, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan ali ima lastna sredstva za preživljanje ali mu je preživljanje zagotovljeno kako drugače.

Začasna omejitev materialnih pogojev za sprejem, in sicer enomesečna ukinitve žepnine, pa se predvideva v primeru, da je prosilec brez dovoljenja zapustil kraj prebivanja, ki mu ga je določil pristojni organ, ne da bi o tem obvestil pristojno osebo urada, prosilec ne izpolnjuje obveznosti glede obveščanja pristojnih organov ali udeležbe pri osebnih razgovorih v zvezi s postopkom mednarodne zaščite ali huje krši hišni red azilnega doma ali se nasilno vede do zaposlenih, sostanovalcev ali obiskovalcev v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

¹

S predlogom novega tretjega odstavka se sledi tudi zahtevi omenjene direktive, da se mora določitev za omejitve oziroma ukinitve materialnih pogojev za sprejem sprejeti posamično, objektivno in nepristransko ter se navedejo razlogi, odločitve pa temeljijo na posebnem položaju zadevnih oseb, upoštevajoč načelo sorazmernosti, in sicer v predlogu dopolnitev tretjega odstavka.

K 42. členu

Gre le za popravek sklica.

K 43. členu

Glede na to, da Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev določa kot pogoj za dostop do trga dela nesporno ugotovljeno istovetnost prosilca, se s predlagano spremembo prosilcem omogoča učinkovit dostop do trga dela.

K 44. členu

Predlog dopolnitve petega odstavka opredeljuje redno udeležbo v programih izobraževanja, in sicer slednja pomeni, da mora biti prisotnost prosilca na pouku vsaj 80 odstotna. Le v tem primeru stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij krije urad.

K 45. členu

S predlogom k sedmi alineji se beseda »uradni« zamenja z besedo »pooblaščen«, saj varnostnik ni uradna oseba. S tem se omogoči, da varnostnik pregleda osebo pri vstopu v azilni dom. Poleg tega se doda besedilo, s katerim se omogoči, da pooblaščen oseba lahko pregleda tudi sobo prosilca. Ta določba se prenaša iz drugega odstavka 12. člena Uredbe o hišnem redu azilnega doma, po kateri imajo pristojne osebe skupaj s službo varovanja pravico in dolžnost vstopiti v nastanitvene sobe zaradi opravljanja svojih nalog.

Predlog prepoveduje prosilcem kakršnokoli snemanje ali fotografiranje razgovorov z zaposlenimi ali osebami, ki imajo z uradom sklenjene pogodbe. Sprememba je potrebna, da se v največji možni meri zavaruje zaupnost postopka na eni strani ter zaščiti vse, ki na razgovoru sodelujejo, na drugi strani. S predlogom se želi preprečiti morebitne zlorabe ter zaščititi osebno integriteto sodelujočih.

K 46. členu

S predlogom novega člena se omogoča uporaba določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo prekrške, globe in uporabo kazenskih določb, in sicer v primeru, ko drug zakon ali mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določata drugače.

K 47. členu

Sprememba 90. člena je potrebna zaradi delitve pravic na tiste, ki so priznane osebi z mednarodno zaščito z vročitvijo odločbe, in pravice, ki jih oseba z mednarodno zaščito lahko pridobi s sklenitvijo in podpisom pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta. S to spremembo se osebo z mednarodno zaščito motivira k bolj zavzeti, intenzivni in hitrejši integraciji v novo okolje. V primeru neizpolnjevanja zavez iz dogovora oseba izgubi pravice iz drugega odstavka tega člena.

K 48. členu

Dodaja se nov člen, v katerem se zagotovi vročanje upravnih aktov na način, kot to izvajajo tudi drugi državni organi (na primer centri za socialno delo). Namesto priporočenega pošiljanja se pošilja na način, da šteje, da je upravni akt vročen 15. dan po odpremi. S tem se poenostavi in poceni vročanje.

K 49. členu

Sprememba člena je potrebna zaradi uvedbe plačila stroška dnevne oskrbe zaposlenih oseb, nastanjenih v nastanitvenih zmogljivostih urada. S tem se zaposlene osebe z mednarodno zaščito zaveže k plačilu stroškov oskrbnega dne. Prav tako se lahko osebi na podlagi mnenja komisije omogoči začasna nastanitev v zmogljivosti urada v primeru izredne okoliščine znotraj dveletnega obdobja. S tem se omogoči začasna nastanitev žrtvi družinskega nasilja.

K 50. členu

Sprememba skrajšuje začetno obdobje prejemanja denarnega nadomestila z 18 na 12 mesecev. Hkrati preprečuje zlorabe prejemanja denarnega nadomestila, saj so se pojavljali primeri, ko so se osebe mlajše od 26 let tik pred iztekom pravice do denarnega nadomestila vpisovale v izobraževalne programe in si s tem podaljševale pravico do denarnega nadomestila. Opredeli se izjema za osebe nad 65 let starosti in osebe z zdravstvenimi razlogi. Zavrnitev podpisa pogodbe onemogoča prejemanje denarnega nadomestila, zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznostih o izvajanju integracijskega načrta pa upravičenost do prejemanja denarnega nadomestila preneha.

K 51. členu

Sprememba je potrebna zaradi uskladitve s spremenjenimi predpisi, ki urejajo družinska razmerja.

K 52. členu

Sprememba je potrebna zaradi delitve pravic v 90. členu tega zakona in spodbujanja k bolj motivirani integraciji.

K 53. členu

Ker je obdobje upravičenosti do pravic, ki jih lahko oseba pridobi z izpolnjevanjem obveznosti iz pogodbe o izvajanju osebnega integracijskega načrta, omejeno na 24 mesecev ali dve leti, je potrebna uskladitev petega odstavka 101. člena.

K 54. členu

Sprememba je potrebna zaradi delitve pravic v 90. členu tega zakona in spodbujanja k bolj motivirani integraciji. Opredeljuje osebni integracijski načrt in ukinja možnost izvajanja enotnega tečaja slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe, saj se je v praksi pokazalo, da je potrebno zagotoviti več vsebin s področja poznavanja slovenske družbe, kulture, navad in ureditve države za hitrejše vključevanje v novo okolje. Tako se poleg tečaja slovenskega jezika na novo uvaja tečaj spoznavanja slovenske družbe.

K 55. členu

Sprememba člena prinaša izvedbo orientacijskega programa pred prihodom oseb v Slovenijo in ukinja uvajalno obdobje po prihodu v Slovenijo. Sprememb temeljijo na praktični izkušnji izvedenega programa trajne premestitve v letu 2018 in opravljene evalvacije s premeščenimi osebami. Izkazalo se je, da je bil za premeščene osebe ključnega pomena orientacijski program, ki smo ga izvedli pred njihovim prihodom v Slovenijo, trimesečno uvajalno obdobje pa je predolgo in ne pripomore k hitrejšemu vključevanju.

K 56. členu

Posamezne dolžnosti so dodatno podrobneje opredeljene, dodana je dolžnost obveščanja o spremembi kontaktnih podatkov in odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 90 dni.

K 57. členu

K temu členu se doda določba, da urad za pomoč prosilcem in osebam z mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvirno državo, sklene pogodbo o sodelovanju z organizacijo, ki se ukvarja s prostovoljnim vračanjem.

K 58. členu

S predlogom se črta, da je izkaznica prosilca hkrati dovoljenje, da oseba ostane v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve v postopku mednarodne zaščite. Pravica do prebivanja prosilca v Republiki Sloveniji izhaja že iz samega zakona, in sicer v skladu z 78. členom lahko prosilec prebiva v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve izdane v postopku mednarodne zaščite.

Spreminja se pravna podlaga za določitev izdaje, oblike in vsebine izkaznice prosilca za mednarodne zaščite, in sicer v skladu s predlogom slednjo določi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve kot organ, pristojen za izdajo omenjene izkaznice.

K 59. členu

Gre za slovnični popravek.

K 60. členu

S predlogom se črta šesti odstavek 111. člena. Vsebina iz tega odstavka (potni list za namene vstopa v državo za osebe, ki so v Slovenijo sprejete na podlagi preselitve) je urejena v zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji, zato ni več potreben.

K 61. členu

V prvem odstavku 115. člena se v prvih petih točkah popravi besedilo in sklici v povezavi s spremembami v 45. členu tega zakona. Doda se nova šesta točka, ki sledi ugotovitvam v dopisu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (evidenca dnevne prisotnosti prosilcev – dnevno štetje). Ostale točke se ustrezno preštevilčijo.

K 62. členu

V prvem odstavku 116. člena se popravi sklic v povezavi s spremembami v 115. členu.

K 63. členu

Sprememba v drugem odstavku 117. člena je potrebna zaradi uskladitve s spremembo k 45. členu.

K 64. členu

V 119. členu se dopolni prvi odstavek, s čimer se prenese pododstavek (b) 30. člena Direktive 2013/32/EU, ki določa, da pristojni organi ne pridobivajo nikakršnih informacij od domnevnih subjektov preganjanja ali povzročiteljev resne škode.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

2. člen

(opredelitev pojmov)

Posamezni izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. »mednarodna zaščita« pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite;
2. »oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita«, je oseba, ki ji je priznan status begunca ali status subsidiarne zaščite;

3. »begunec ali begunka (v nadaljnjem besedilu: begunec)« je državlján tretje države ali oseba brez državljanstva, ki ji je priznana zaščita iz drugega odstavka 20. člena tega zakona;
4. »oseba s subsidiarno zaščito« je državlján tretje države ali oseba brez državljanstva, ki ji je priznana zaščita iz tretjega odstavka 20. člena tega zakona;
5. »Ženevska konvencija« je Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951, in Protokol o statusu beguncev, podpisan v New Yorku 31. januarja 1967 (Uradni list RS – MP, št. 9/92);
6. »prošnja« je prošnja za mednarodno zaščito, s katero državlján tretje države ali oseba brez državljanstva zaprosi za zaščito po tem zakonu;
7. »pristojni organ« je ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ki po tem zakonu vodi in odloča v postopkih mednarodne zaščite;
8. »minister ali ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister)« je minister, pristojen za notranje zadeve;
9. »uradna oseba« je oseba, ki je zaposlena pri pristojnem organu;
10. »vlagatelj namere« je državlján tretje države ali oseba brez državljanstva, ki je v Republiki Sloveniji in je pred uradnimi organi izrazil namen podati prošnjo za mednarodno zaščito;
11. »prosilec ali prosilka (v nadaljnjem besedilu: prosilec)« je prosilec za mednarodno zaščito ali prosilka za mednarodno zaščito, ki je državlján tretje države ali oseba brez državljanstva in ki je v Republiki Sloveniji podal prošnjo za mednarodno zaščito;
12. »oseba« je stranka v postopkih po tem zakonu;
13. »tretja država« je država, ki ni članica Evropske unije;
14. »državljan Evropske unije ali državljanka Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: državlján Evropske unije)« je oseba, ki ima državljanstvo vsaj ene od držav članic Evropske unije;
15. »tujec ali tujka (v nadaljnjem besedilu: tujec)« je oseba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razen državljanov Evropske unije, prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito;
16. »oseba brez državljanstva« je oseba, ki je nobena država v skladu s svojo zakonodajo ne priznava za svojega državljana;
17. »izvorna država« je država, katere državljanstvo ima državlján tretje države, ali država, v kateri je oseba brez državljanstva imela svoje običajno prebivališče;
18. »običajno prebivališče« je prebivališče, kjer oseba živi vsaj eno leto, ima središče svojih življenjskih interesov, tam preživlja večino svojega nočnega počitka in ima tam shranjene svoje osebne stvari;

19. »Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) (v nadaljnjem besedilu: Visoki komisariat)« je medvladna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1950 z namenom zagotavljanja zaščite in iskanja trajnih rešitev za begunce;

20. »mladoletnik ali mladoletnica (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik)« je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, mlajša od 18 let;

21. »mladoletnik brez spremstva ali mladoletnica brez spremstva (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik brez spremstva)« je mladoletnik, ki je na ozemlju Republike Slovenije brez staršev ali zakonitih zastopnikov;

22. »ranljiva oseba s posebnimi potrebami« je zlasti mladoletnik, mladoletnik brez spremstva, invalidna oseba, starejša oseba, nosečnica, starš samohranilec z mladoletnim otrokom, žrtev trgovanja z ljudmi, oseba z motnjami v duševnem razvoju, oseba s težavami v duševnem zdravju in žrtev posilstva, mučenja ali drugih težjih oblik psihičnega, fizičnega in spolnega nasilja;

23. »prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema ali prosilka s posebnimi potrebami glede sprejema (v nadaljnjem besedilu: prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema)« je ranljiva oseba s posebnimi potrebami, ki potrebuje posebna jamstva, da bi lahko uveljavljala pravice in izpolnjevala obveznosti glede sprejema, določene v tem zakonu;

24. »prosilec, ki potrebuje posebna jamstva v postopku mednarodne zaščite, ali prosilka, ki potrebuje posebna jamstva v postopku mednarodne zaščite (v nadaljnjem besedilu: prosilec, ki potrebuje posebna jamstva v postopku)«, je ranljiva oseba s posebnimi potrebami, ki zaradi osebnih okoliščin ne more v celoti uživati pravic in izpolnjevati obveznosti v zvezi s postopkom mednarodne zaščite, ki so določene v tem zakonu;

25. »družinski člani prosilca« so državljani tretje države ali osebe brez državljanstva, ki so skupaj s prosilcem v Republiki Sloveniji in so člani družine, ki je obstajala že pred prihodom v Republiko Slovenijo. To so:

- zakonec prosilca, registrirani partner ali partner, s katerim prosilec živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, pri čemer se v poligamni zvezi za družinskega člana šteje le ena oseba, in sicer tista, ki jo določi prosilec,
- mladoletni otroci prosilca ali osebe iz prejšnje alineje, če so neporočeni, ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski ali zunajzakonski skupnosti ali posvojeni,
- otrok prosilca, rojen v Republiki Sloveniji,
- oče, mati ali druga odrasla oseba, ki je za prosilca odgovorna, če je prosilec mladoleten in neporočen,
- drug sorodnik prosilca, če med njima obstoji življenjska skupnost, ki je v bistvenem podobna primarni družini oziroma ima enako funkcijo, kot jo ima družina, kar pomeni predvsem pristne družinske vezi med družinskimi člani, fizično skrb, varstvo, zaščito, čustveno podporo in finančno odvisnost;

26. »svetovalec za begunce ali svetovalka za begunce (v nadaljnjem besedilu: svetovalec za begunce)« je oseba, ki je imenovana za svetovalca za begunce po določbah tega zakona;

27. »azilni dom ali njegova izpostava« je objekt ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, namenjen nastanitvi prosilcev za mednarodno zaščito;

28. »integracijska hiša« je objekt ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, namenjen nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito;

29. »hudo kaznivo dejanje nepolitične narave« pomeni kaznivo dejanje nepolitične narave, za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapora, daljša od treh let;

30. »hudo kaznivo dejanje« pomeni kaznivo dejanje, za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapora najmanj treh let;

31. »nevamost pobega« pomeni, da so v posameznem primeru podane okoliščine, na podlagi katerih je mogoče utemeljeno sklepati, da bo oseba pobegnila.

7. člen

(Visoki komisariat)

(1) Osebi, obravnavani po tem zakonu, se ne sme odreči komunikacija z Visokim komisariatom.

(2) Visoki komisariat pridobiva od pristojnega organa podatke in informacije o:

- stanju na področju mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji;
- uporabi in izvajanju Ženevske konvencije in drugih mednarodnih aktov v zvezi z mednarodno zaščito;
- zakonih, predpisih in drugih splošnih pravnih aktih, ki veljajo ali so v pripravi na področju mednarodne zaščite.

(3) Visoki komisariat ima pravico dostopa do:

- oseb iz 10. točke 2. člena tega zakona in prosilcev na ozemlju Republike Slovenije in na meji ter v tranzitnih območjih letališč in pristanišč;
- podatkov o številu vloženih prošenj;
- podatkov o poteku postopkov;
- izdanih odločitev v teh postopkih.

(4) Pogoji za izvajanje tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka je podano soglasje prosilca.

(5) Določbe o delovanju Visokega komisariata v Republiki Sloveniji za izvajanje tega zakona veljajo tudi za organizacije, ki delujejo v imenu Visokega komisariata na ozemlju Republike Slovenije. O prenosu nalog in načinu ter obsegu delovanja organizacije v Republiki Sloveniji, Visoki komisariat obvesti pristojni

organ. Visoki komisariat in organizacija lahko o prenosu nalog in medsebojnih razmerjih delovanja skleneta sporazum.

8. člen

(usposobljenost uslužbencev pristojnega organa)

(1) Uradnim osebam se za delo po tem zakonu zagotavlja redna usposabljanja, še zlasti glede:

- obravnave mladoletnikov in nudenja pomoči pri njihovem učinkovitem uveljavljanju pravic v skladu s tem zakonom,
- prepoznavanja znakov, ki bi lahko negativno vplivali na sposobnost osebe za osebni razgovor,
- uporabe Uredbe 604/2013/EU o osebnih razgovorih v skladu s tretjo alinejo prvega odstavka 46. člena tega zakona in
- obravnavanja žrtev mučenja, posilstva ali drugih hudih nasilnih dejanj.

(2) Za organiziranje in izvedbo rednih usposabljanj iz prejšnjega odstavka skrbi ministrstvo, drugi državni organi pa lahko zagotavljajo podporo in strokovno znanje.

9. člen

(svetovalci za begunce)

(1) Svetovalec za begunce daje podporo in zagotavlja pravno pomoč v postopkih po tem zakonu na Upravnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: upravno sodišče) in Vrhovnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vrhovno sodišče).

(2) Minister, pristojen za pravosodje, imenuje svetovalce za begunce za petletno obdobje. Za postopek imenovanja se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(3) Razpis za svetovalce za begunce objavi ministrstvo, pristojno za pravosodje, v Uradnem listu Republike Slovenije. Odločba o imenovanju svetovalca za begunce je dokončna.

(4) Za svetovalca za begunce je lahko imenovan, kdor:

- je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora;
- je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
- je opravil pravniški državni izpit ali ima v Republiki Sloveniji zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne smeri ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z zakonom, ki ureja priznavanje in vrednotenje izobraževanja, in ima opravljeno preverjanje znanja iz splošnega upravnega postopka, upravnega spora, prava človekovih pravic in prava mednarodne zaščite ter aktivno obvlada slovenski jezik;

- je vreden zaupanja za opravljanje dela svetovalca za begunce;
- je ob prijavi mlajši od 75 let;
- ni pravnomočno kaznovan za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen;
- ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen;
- ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo.

(5) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka kandidati za svetovalce za begunce v prijavi na razpis navedejo tudi osebno ime, naslov prebivališča in kontaktne podatke (telefonska številka in naslov elektronske pošte).

(6) Odvetnikom, vpisanim v imenik odvetnikov po zakonu, ki ureja odvetništvo, ni treba dokazovati pogojev, navedenih od prve do pete alineje četrtega odstavka tega člena.

(7) Za opravljanje nalog svetovalca za begunce ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot svetovalec za begunce ne bo varoval ugleda instituta svetovanja ter nepristranskosti.

(8) Svetovalci za begunce so dolžni najpozneje v treh mesecih od imenovanja opraviti usposabljanje na področju prava mednarodne zaščite, ki ga izvajajo Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Svetovalci za begunce ne smejo dajati podpore in pravne pomoči kot svetovalci za begunce po določbah tega zakona, dokler ne opravijo usposabljanja. Usposabljanje je brezplačno. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(9) Vsebinsko in obseg usposabljanja iz prejšnjega odstavka ter preverjanja znanj iz tretje alineje četrtega odstavka tega člena v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju določi minister, pristojen za pravosodje. Obveznost usposabljanja ter preverjanja znanj ne velja za svetovalce za begunce, če imajo najmanj eno leto praktičnih izkušenj s področja mednarodne zaščite, zlasti, če so že delali kot svetovalci za begunce oziroma kot odvetniki izvrševali zastopanje prosičev po tem zakonu v vsaj treh zadevah pred sodišči.

(10) Svetovalca za begunce minister, pristojen za pravosodje, razreši:

- če se ugotovi, da ne izpolnjuje več z zakonom predpisanih pogojev, razen pogoja iz pete alineje četrtega odstavka tega člena, ko funkcija svetovalcu preneha po samem zakonu,
- če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šestih mesecev ali na hujšo kazen,
- na lastno željo,

- če ne opravi usposabljanja iz osmega odstavka tega člena,
- ne opravlja funkcije svetovalca za begunce ali če je ne opravlja redno ali vestno.

(11) Šteje se, da svetovalec za begunce ne opravlja svoje funkcije, če prosilec v treh zadevah v enem letu odkloni podporo in pomoč ali če svetovalec ne obvešča prosilca oziroma zakonitega zastopnika o postopku. O dostopanju prosilcev do svetovalcev za begunce ministrstvo, pristojno za pravosodje, upravlja evidenco, v kateri zaradi izvajanja določb prejšnjega odstavka in prejšnjega stavka tega odstavka poleg osebnih podatkov svetovalca za begunce iz petega odstavka tega člena obdeluje tudi podatke o zavrnitvi podpore in pomoči ali nerednem ali nevestnem delu, o katerih ga obvesti ministrstvo, upravno sodišče ali vrhovno sodišče.

(12) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, lahko na podlagi obrazložene zahteve pridobi potrebne podatke ali informacije o razlogih za razrešitev svetovalca za begunce od vseh upravljavcev osebnih podatkov, razen tistih podatkov, glede katerih zakon določa, da so del zaupnega razmerja ali del poklicne skrivnosti, oziroma da se podatki lahko pridobijo na podlagi odločbe sodišča samo za uporabo v drugih sodnih postopkih ali za potrebe predkazenskega postopka.

11. člen

(nagrada za pravno pomoč)

(1) Svetovalci za begunce imajo pravico do nagrade za opravljeno delo in do povračila stroškov za opravljeno pravno pomoč v zvezi s postopki po tem zakonu na upravnem in vrhovnem sodišču. Sredstva za izplačilo nagrad in povračilo stroškov zagotavlja ministrstvo.

(2) Pravica do nagrade za opravljeno delo in povračilo stroškov svetovalcem za begunce ne pripada, če je iz uradnih evidenc pristojnega organa razvidno, da je prosilec samovoljno zapustil azilni dom ali njegovo izpostavo več kot tri dni, preden je bila vložena tožba pred upravnim sodiščem.

(3) Način dostopa prosilca do svetovalca za begunce, merila za določitev nagrade za opravljeno delo in povračilo stroškov določi minister.

16. člen

(mladoletnik brez spremstva, ki je prosilec)

(1) V postopkih, v katerih je prosilec mladoletnik brez spremstva, se:

- čim prej ugotovi njegova istovetnost in začne postopek iskanja njegovih staršev ali drugih sorodnikov;
- mu pred začetkom postopka postavi zakoniti zastopnik.

(2) Mladoletnik brez spremstva v postopku po tem zakonu sodeluje na način, ki je primeren in prilagojen njegovi starosti ter stopnji duševnega razvoja.

(3) Zakoniti zastopnik iz prejšnjega odstavka zastopa mladoletnika brez spremstva v postopku za priznanje mednarodne zaščite in na področjih varovanja zdravja, izobraževanja, varovanja premoženjskih pravic in koristi ter v zvezi z uresničevanjem pravic na področju sprejema, in sicer do izvršljivosti odločitve izdane v postopku mednarodne zaščite.

(4) Vlada Republike Slovenije predpiše podrobnejši način izvajanja pooblastila zakonitega zastopnika, način medsebojnega sodelovanja zakonitega zastopnika, ministrstva in krajevno pristojnega centra za socialno delo pri izvajanju skrbi za osebnost, pravice in koristi mladoletnika brez spremstva ter način oblikovanja in vodenja seznama iz četrtega odstavka 18. člena tega zakona. V predpisu se določi tudi podrobnejši način zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnika brez spremstva zunaj azilnega doma ali njegove izpostave.

(5) Pred sprejemom prošnje je treba mladoletnika brez spremstva seznaniti s pravicami in dolžnostmi prosilcev, pri čemer je treba način pojasnjevanja prilagoditi njegovi starosti in stopnji duševnega razvoja.

(6) Mladoletnik brez spremstva je skupaj s svojim zakonitim zastopnikom navzoč pri vseh dejanjih v postopkih po tem zakonu.

(7) Urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad), poskrbi za ustrezno nastanitev in oskrbo mladoletnika brez spremstva v azilnem domu, le izjemoma, kadar to zahtevajo zdravstvene ali druge potrebe mladoletnika, pa se takemu mladoletniku zagotovijo ustrezna nastanitev, oskrba in obravnava v drugi ustrezni ustanovi v Republiki Sloveniji.

(8) O ustreznosti nastanitve iz prejšnjega odstavka da mnenje center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Pri izvajanju nastanitve in oskrbe urad sodeluje z zakonitim zastopnikom.

(9) Določbe glede zakonitega zastopnika se ne uporabljajo za mladoletnika, starejšega od 15 let, ki je sklenil zakonsko zvezo.

17. člen

(ocena starosti mladoletnika brez spremstva)

(1) Mladoletnika brez spremstva in njegovega zakonitega zastopnika se pisno obvesti o možnosti ocene starosti z izvedeniškim mnenjem, in sicer v jeziku, ki ga mladoletnik brez spremstva razume. Obvestilo vključuje podatke o načinu pregleda in možnih posledicah ocenjene starosti v zvezi z obravnavanjem njegove prošnje ter o posledicah neutemeljene odklonitve takšnega pregleda.

(2) Če se pri obravnavi prošnje za mednarodno zaščito na podlagi mnenja uradnih oseb oziroma oseb, ki so vključene v delo z mladoletnikom brez spremstva, podvomi v starost mladoletnika brez spremstva, pristojni organ lahko odredi pripravo izvedeniškega mnenja.

(3) Izvedeniško mnenje iz prejšnjega odstavka pripravi izvedenec medicinske stroke, ki se v okviru priprave mnenja, če je to potrebno, posvetuje tudi z drugimi relevantnimi strokovnjaki.

(4) Pregled za oceno starosti mladoletnika brez spremstva se lahko opravi le, če mladoletnik brez spremstva in njegov zakoniti zastopnik v to pisno privolita.

(5) Če mladoletnik brez spremstva in njegov zakoniti zastopnik brez utemeljenih razlogov ne privolita v pregled za oceno starosti mladoletnika brez spremstva, se mladoletnik brez spremstva v zvezi z obravnavo njegove prošnje šteje za polnoletnega.

(6) Če po pridobitvi izvedeniškega mnenja še vedno obstaja dvom, ali je prosilec mladoleten ali polnoleten, se šteje, da je prosilec mladoleten.

(7) Odločitev o zavrnitvi prošnje, ki jo je vložil mladoletnik brez spremstva, ki je odklonil pregled, ne sme temeljiti izključno na tej odklonitvi.

(8) Stroške izdelave izvedeniškega mnenja krije ministrstvo.

18. člen

(zakoniti zastopnik)

(1) Za zakonitega zastopnika iz 16. člena tega zakona se smiselno uporabljajo določbe o skrbništvu, kot ga ureja zakon, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Zakoniti zastopnik je lahko kdor:

- izpolnjuje pogoje za skrbnika, določene z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja;
- se je udeležil usposabljanja.

Osebo, ki izpolnjuje pogoje za zakonitega zastopnika, ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, uvrsti na seznam iz četrtega odstavka tega člena.

(3) Usposabljanje kandidatov za zakonite zastopnike, ki ga na podlagi javnega pooblastila izvaja Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani in v ta namen izdaja potrdila o usposobljenosti, obsega znanje iz družinskega prava, socialnega dela, psihologije, varstva otrokovih pravic in dolžnosti, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter azilnega prava. Podrobnejšo vsebino, način izvedbe, obrazce potrdil, trajanje usposabljanja in način povrnitve stroškov usposabljanja iz šestega stavka tega odstavka predpiše Vlada Republike Slovenije v predpisu iz četrtega odstavka 16. člena tega zakona. Predstojnik urada mora soglašati z izvedbo vsakega posameznega usposabljanja. Za izvedbo programa usposabljanja se s posameznim izvajalcem lahko sklene ustrezna pogodba. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotovi urad. Če zakoniti zastopnik dvakrat zavrne zastopanje, lahko urad od njega terja povrnitev stroškov usposabljanja. Za nadzor nad izvajanjem javnega pooblastila je pristojno ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve.

(4) Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletniku brez spremstva izda center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Zakonitega zastopnika izbere s seznama zakonitih zastopnikov, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve.

(5) Zakoniti zastopnik o svojem delu poroča centru za socialno delo ob izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite, vendar najmanj enkrat na leto in na zahtevo centra za socialno delo tudi v vmesnem obdobju. Center za socialno delo mora pregledati poročilo in po potrebi ukreniti vse potrebno, da se zavarujejo koristi mladoletnika brez spremstva.

(6) Zakoniti zastopnik lahko uveljavlja povrnitev potrebnih stroškov in nagrado za opravljeno delo. Merila za izračun višine nagrade in stroškov določi minister, v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve, sredstva za izplačilo pa zagotovi ministrstvo.

(7) Zakonito zastopanje poleg razlogov iz zakona, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, preneha tudi z izvršljivostjo odločitve pristojnega organa v postopku priznanja mednarodne zaščite.

22. člen

(preverjanje pristojnega organa – objektivni element)

V postopku pristojni organ preverja izjave prosilca in informacije o izvorni državi iz osme in devete alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona. Z informacijami iz osme in devete alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona se prosilca pred izdajo odločbe seznani pisno ali ustno. Prosilec se lahko pisno ali ustno izjavi glede predloženih informacij.

27. člen

(razlogi preganjanja)

(1) Razlogi preganjanja so:

- pripadnost določeni rasi ali etnični skupini;
- pripadnost določeni veroizpovedi;
- narodna pripadnost;
- pripadnost posebni družbeni skupini;
- politično prepričanje.

(2) Razlog iz prve alineje prejšnjega odstavka obsega zlasti preganjanje zaradi barve kože, porekla ali pripadnosti etnični skupini.

(3) Razlog iz druge alineje prvega odstavka tega člena obsega zlasti teistična, neteistična in ateistična prepričanja, sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamezno ali v skupnosti drugih oseb, druga verska dejanja ali izraze prepričanja ali oblike osebnega ali skupnega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega.

(4) Razlog iz tretje alineje prvega odstavka tega člena, ki ni omejen na državljanstvo ali njegovo odsotnost, obsega zlasti pripadnost skupini, ki jo določa kulturna, etnična ali jezikovna identiteta, skupno zemljepisno ali politično poreklo ali odnos do prebivalcev druge države.

(5) Na podlagi razloga iz četrte alineje prvega odstavka tega člena se kot posebna družbena skupina šteje zlasti skupina:

- katere članom je skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se oseba ne sme prisiliti, naj se mu odreče in

- ki ima v ustrezni državi različno identiteto, ker jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno.

(6) Glede na okoliščine v izvorni državi lahko določena družbena skupina zajema skupino, ki temelji na skupni lastnosti spolne usmerjenosti. Spolne usmerjenosti se ne razume kot nekaj, kar vključuje dejanja, ki po nacionalnem pravu Republike Slovenije veljajo za kazniva. Pri določitvi pripadnosti posebni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine je treba upoštevati vidike, ki so povezani s spolom, vključno s spolno identiteto.

(7) Razlog iz pete alineje prvega odstavka tega člena obsega zlasti imeti mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja iz 24. člena tega zakona in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec tudi ravnal v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem.

(8) Med razlogi preganjanja in dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred temi dejanji mora obstajati vzročna zveza.

(9) Pri ocenjevanju dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične lastnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da takšne značilnosti prosilcu pripisuje subjekt iz 24. člena tega zakona.

31. člen

(izključitev)

(1) Status begunca se prosilcu ne prizna, če:

- že uživa pomoč ali zaščito organov in agencij Združenih narodov, razen Visokega komisariata; kadar takšna zaščita ali pomoč preneha iz katerega koli razloga, ne da bi se položaj prosilca dokončno uredil skladno z ustreznimi resolucijami Generalne skupščine Združenih narodov, je treba prošnjo prosilca obravnavati;

- obstaja utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot jih določajo mednarodni akti;

- obstaja utemeljen sum, da je pred vstopom v Republiko Slovenijo storil hudo kaznivo dejanje nepolitične narave v drugi državi, tudi če je bilo storjeno zaradi domnevno političnih ciljev;

- obstaja utemeljen sum, da je storil dejanja, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter v 1. in 2. členu Ustanovne listine Združenih narodov;

- obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost Republike Slovenije, kar se kaže zlasti v ogrožanju varnosti ozemeljske celovitosti, suverenosti, izvrševanja mednarodnih obveznosti in ogrožanju varstva ustavne ureditve;

- po pravnomočni obsodbi za hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za Republiko Slovenijo.

(2) Status subsidiarne zaščite se ne prizna prosilcu, če obstaja utemeljen sum, da:

- je storil kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih pogodbah ali predpisih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
- je storil hudo kaznivo dejanje;
- je storil dejanja, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli ter v 1. in 2. členu Listine Združenih narodov;
- po pravnomočni obsodbi za hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za varnost Republike Slovenije.

(3) Za dejanja, določena v drugi, tretji in četrti alineji prvega odstavka tega člena, in za dejanja iz prejšnjega odstavka se štejejo tudi dejanja napeljevanja in druge oblike udeležbe pri teh dejanjih.

(4) Status subsidiarne zaščite se ne prizna prosilcu, ki je pred sprejemom v Republiko Slovenijo storil eno ali več kaznivih dejanj, za katere je v Republiki Sloveniji zagrožena zaporna kazen, in je zapustil izvorno državo izključno zato, da bi se izognil kaznim, ki so posledica teh dejanj.

34. člen

(razmerje do postopkov po predpisih, ki urejajo področje tujcev)

(1) Prosilec od dneva vložitve prošnje do pravnomočne odločitve o prošnji ne more zaprositi za dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ter po zakonu, ki ureja status državljanov drugih držav naslednic nekdanje Jugoslavije v Republiki Sloveniji.

(2) Po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, se od izvršljivosti odločitve, izdane na podlagi tega zakona, obravnava oseba:

- ki ji ni bila priznana mednarodna zaščita;
- ki ji je bilo zavrnjeno podaljšanje subsidiarne zaščite;
- ki ji je status mednarodne zaščite prenehal ali ji je bil status mednarodne zaščite odvzet, razen če ji je ta prenehal zaradi sprejema v državljanstvo Republike Slovenije.

(3) Po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, se obravnava tudi oseba, ki je podala drugi ali vsak nadaljnji zahtevek za uvedbo ponovnega postopka po tem, ko ji je bil že izdan izvršljiv sklep o nedopustnosti prvega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka ali ji je bila izdana izvršljiva odločba o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene.

(4) Pri ugotavljanju istovetnosti prosilca se glede izkazovanja istovetnosti smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

36. člen

(prepoved odstranitve)

(1) Do vložitve prošnje vlagatelj namere ne sme biti odstranjen iz Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(2) Določbe prejšnjega odstavka ne veljajo za osebo, ki iz neupravičenih razlogov, nastalih na njeni strani, ne vloži prošnje, čeprav ji je bilo to omogočeno.

37. člen

(pravila osebnega razgovora)

(1) Uradna oseba vodi osebni razgovor na način, ki omogoča osebi, da lahko razloge oziroma osebne okoliščine v postopkih po tem zakonu predstavi celovito. Pri tem upošteva osebne in ostale okoliščine posameznika, vključno z njegovim kulturnim poreklom, spolom, spolno usmerjenostjo in identiteto ali ranljivostjo.

(2) Z mladoletnikom, starejšim od 15 let, in z mladoletnikom brez spremstva se osebni razgovor opravi osebno in ob prisotnosti zakonitega zastopnika.

(3) Po presoji uradne osebe, ki vodi postopek, se osebni razgovor lahko ob prisotnosti zakonitega zastopnika izjemoma opravi tudi z mladoletnikom, mlajšim od 15 let.

(4) Pri osebnem razgovoru je javnost vedno izključena. Izključitev javnosti ne velja za zakonitega zastopnika in pooblaščenca. Na izrecno željo osebe, s katero se opravlja osebni razgovor, je lahko prisotna tudi oseba, ki si jo ta izbere v pomoč ali podporo. Uradna oseba, ki vodi osebni razgovor, lahko ob soglasju osebe, s katero se opravlja osebni razgovor, dovoli, da je pri osebnem razgovoru navzoč tudi predstavnik Visokega komisariata, druga uradna oseba ali uslužbenec pristojnega organa ter znanstveni delavci, študenti in javni uslužbenci, če je njihova navzočnost pomembna za znanstveno delo in ustanovo.

(5) Na predlog uradne osebe, ki vodi osebni razgovor, se za zakonitega zastopnika mladoletnika v primeru navzkrižja interesov lahko določi skrbnika za poseben primer. Skrbnika za poseben primer določi center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik.

(6) Kadar je to mogoče, se osebi zagotovi, da razgovor vodi oseba istega spola, če oseba to zahteva.

(7) O osebnem razgovoru se piše zapisnik. Osebni razgovor se lahko zabeleži tudi z elektronskimi napravami za zvočno ali slikovno snemanje. V tem primeru pristojni organ zagotovi, da je tak posnetek priloga zapisniku, v katerega se evidentira snemanje.

38. člen

(opustitev osebnega razgovora)

(1) Osebni razgovor se lahko opusti:

- če lahko pristojni organ na podlagi dokazov, s katerimi razpolaga, prošnji ugoti;

- če gre za osebe iz 19. člena tega zakona;
- če oseba vloži zahtevek za uvedbo ponovnega postopka po tem, ko ji je bil že izdan dokončen sklep o zavrženju prvega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka ali dokončna odločba o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene;
- če je prosilec že na drug način podal ustrezne informacije za postopek določitve države, odgovorne za obravnavo prošnje, in sicer pod pogojem, da pristojni organ prosilcu omogoči, da pred sprejetjem odločitve o njegovi predaji odgovorni državi pošlje vse informacije, ki so pomembne za pravilno določitev odgovorne države.

(2) Če so razlogi osebe iz druge alineje prejšnjega odstavka, zaradi katerih je bil osebni razgovor opuščen, začasne narave, se osebni razgovor opravi pozneje, ko razlogov za opustitev ni več.

39. člen

(postavitev izvedenca)

(1) Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za odločitev v postopku po tem zakonu, potrebno strokovno znanje, s katerim uradna oseba ne razpolaga, je treba pridobiti ustrezno izvedensko mnenje.

(2) Sredstva za izvedeniška mnenja zagotavlja ministrstvo.

42. člen

(predhodni postopek)

(1) Vlagatelj namere lahko izrazi ta namen pri katerem koli državnem organu ali organu samoupravne lokalne skupnosti v Republiki Sloveniji, ki o tem obvesti policijo.

(2) Osebo iz prejšnjega odstavka obravnava policija, ki ugotovi njeno istovetnost in pot, po kateri je prišla v Republiko Slovenijo, ter izpolni registracijski list.

(3) Po izvedenem postopku iz prejšnjega odstavka pristojni organ osebi ob prihodu v azilni dom izroči informacije iz prvega odstavka 5. člena tega zakona, vključno z informacijami o posledicah samovoljne zapustitve sprejemnih prostorov, v njej razumljivem jeziku. Prejem informacij oseba potrdi s svojim podpisom.

(4) Pred izvedbo nadaljnjega postopka oseba opravi sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled.

(5) Zaradi ugotavljanja in preverjanja istovetnosti ter izvajanja Uredbe 767/2008/ES in Uredbe 603/2013/EU uradna oseba pred sprejemom prošnje osebo fotografira in ji odvzame prstne odtise.

43. člen

(postopki na meji, letališčih in pristaniščih)

(1) Če oseba izrazi namen, da bo vložila prošnjo na meji ali v času zadrževanja v tranzitnem območju na letališču ali na ladji, ki je na sidrišču luke ali pristanišča, pristojni organ po izvedenem postopku iz drugega odstavka 42. člena tega zakona sprejme prošnjo in o njej odloči v najkrajšem možnem času, ki ne sme biti daljši od 14 dni. Do pravnomočnosti odločbe v pospešenem postopku oziroma dokončnosti sklepa, izdanega v okviru postopka po Uredbi 604/2013/EU o določitvi odgovorne države članice, postopka varne tretje ali evropske varne tretje države ali države prvega azila, se oseba nahaja na meji ali na območju letališča oziroma sidrišča. Če odločba ali sklep iz prejšnjega stavka ni sprejet v 14 dneh ali se prošnja rešuje v rednem postopku, se prosilec po opravljenem sanitarno-dezinfekcijskem in preventivnem zdravstvenem pregledu nastani v azilnem domu.

(2) Če zaradi prihoda večjega števila oseb, ki izrazijo namen vložiti prošnjo na meji, v postopkih v skladu s tem členom ni mogoče odločati na meji, se te osebe lahko nastanijo v bližini meje, če jim je tam zagotovljena materialna oskrba iz 79. člena tega zakona.

(3) Minister podrobneje predpiše pogoje in način bivanja na mejah in v tranzitnih območjih na letališčih in pristaniščih s predpisom iz osmega odstavka 45. člena tega zakona.

45. člen

(način vložitve prošnje)

(1) Prošnjo vloži vsaka polnoletna oseba posamezno in v svojem imenu.

(2) Prošnjo za mladoletnika, mlajšega od 15 let, ob njegovi prisotnosti vloži njegov zakoniti zastopnik. Mladoletnik, starejši od 15 let, in mladoletnik brez spremstva podata prošnjo osebno ob prisotnosti zakonitega zastopnika.

(3) Prošnjo za osebo iz 19. člena tega zakona vloži njen zakoniti zastopnik. Sodelovanje osebe v postopku je odvisno od njene sposobnosti razumeti pomen postopka.

(4) Če zakoniti zastopnik po izdaji odločitve v njegovem primeru, ki pa še ni pravnomočna, vloži prošnjo za svojega otroka, rojenega v Republiki Sloveniji, se takšna prošnja nemudoma odstopi pristojnemu sodišču, ki združi postopka.

(5) Prošnja vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime,
2. druga imena ali vzdevke,
3. datum rojstva (dan, mesec, leto),
4. kraj rojstva (država, mesto, kraj),
5. spol,
6. državljanstvo,

7. dokumenti za ugotavljanje istovetnosti (vrsta dokumenta, številka ter datum in kraj izdaje),
8. naslov zadnjega prebivališča (država, mesto, kraj),
9. datum odhoda iz izvorne države (dan, mesec, leto),
10. države, v katerih je prebival, po tem, ko je zapustil izvorno državo,
11. datum vstopa v Republiko Slovenijo (dan, mesec, leto) ter kraj in način vstopa,
12. predhodne prošnje v Republiki Sloveniji,
13. prošnje v drugih državah,
14. narodnost,
15. etnično ali plemensko pripadnost,
16. veroizpoved, če prosilec s tem soglaša,
17. pripadnost politični stranki ali organizaciji, če prosilec s tem soglaša,
18. materni jezik,
19. izobrazba in poklic,
20. vojaški rok,
21. predkaznovanost,
22. zakonski stan,
23. podatki o imenu in priimku, državljanstvu ter naslovu stalnega in začasnega prebivališča družinskih članov, ki:
 - spremljajo prosilca,
 - že prebivajo v Republiki Sloveniji,
 - živijo v izvorni državi,
 - živijo zunaj izvorne države,
24. izjava prosilca o razlogih za iskanje mednarodne zaščite,
25. posebne potrebe ali težave prosilca,

26. fotografija in prstni odtisi prosilca, zajeti na podlagi petega odstavka 42. člena tega zakona v digitalni obliki.

(6) Pristojni organ prosilcu za mednarodno zaščito po uradni dolžnosti določi EMŠO in naslov začasnega prebivališča ter mu izda izkaznico za prosilca.

(7) Pri sprejemu prošnje se smiselno upoštevajo določbe 37. člena tega zakona.

(8) Podrobnejši način izvedbe postopkov do sprejema prošnje in sprejem prošnje predpiše minister.

47. člen

(roki za odločitev)

(1) Pristojni organ v postopku odloči v najkrajšem možnem času, razen če bi to vplivalo na ustreznost in celovitost obravnavanja, pri čemer v rednem postopku odloči najkasneje v šestih mesecih od vložitve prošnje, v pospešenem postopku pa najkasneje v dveh mesecih od vložitve prošnje.

(2) Če pristojni organ o prošnji ne more odločiti v šestih mesecih, pisno obvesti prosilca o zamudi in razlogih za zamudo ter napove, v kakšnem roku lahko pričakuje odločitev. Če pristojni organ ne more odločiti v roku, navedenem v pisnem obvestilu, po poteku tega roka ponovno pisno obvesti prosilca o razlogih za zamudo ter novem pričakovanem roku odločitve.

(3) V primerih, ko prosilec ne izpolni svojih obveznosti v zvezi s postopkom mednarodne zaščite, zapletenih pravnih in dejanskih vprašanj ali velikega števila prošenj za mednarodno zaščito, se lahko rok za odločitev v rednem postopku podaljša, vendar ne dlje kot za devet mesecev.

(4) V utemeljenih okoliščinah in z namenom zagotoviti ustrezno ter celovito obravnavo prošnje za mednarodno zaščito lahko pristojni organ v primerih iz prejšnjega odstavka ta rok prekorači za največ tri mesece.

(5) Pristojni organ lahko odloži postopek obravnavanja prošnje, kadar se zaradi negotovih razmer v izvorni državi prosilca, za katere se predvideva, da so začasne narave, od pristojnega organa ne more pričakovati, da bo o prošnji odločil v rokih iz prvega, tretjega in četrtega odstavka tega člena. V tem primeru pristojni organ:

- vsakih šest mesecev pregleda razmere v tej izvorni državi,
- prosilca obvesti o razlogih za odlog,
- Evropsko komisijo obvesti o odložitvi postopkov za to izvirno državo.

(6) Postopek obravnavanja prošnje se v primerih iz prejšnjega odstavka konča najpozneje v 21 mesecih od vložitve prošnje.

(7) Kadar se prošnja obravnava po postopku, določenem v Uredbi 604/2013/EU, rok za odločitev začne teči takrat, ko se v skladu z navedeno uredbo ugotovi, da je Republika Slovenija odgovorna za njeno obravnavanje, prosilec pa je na ozemlju Republike Slovenije.

48. člen

(prednostna obravnava prošenj)

Pristojni organ prošnjo obravnava prednostno v primeru ranljivih oseb s posebnimi potrebami in v primeru, ko sta prosilcu odrejena ukrep obveznega zadrževanja na območju ali delu območja azilnega doma ali ukrep omejitve gibanja na Center za tujce.

49. člen

(odločitev pristojnega organa)

(1) Pristojni organ z odločbo:

- prošnji ugodi v rednem postopku, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca po tem zakonu,
- prošnji ugodi v rednem postopku, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite po tem zakonu,
- prošnjo zavrne v rednem postopku, če ob upoštevanju dejstev in okoliščin iz 23. člena tega zakona ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite,
- prošnjo zavrne v rednem postopku, če so podani izključitveni razlogi, določeni v 31. členu tega zakona,
- prošnjo zavrne kot očitno neutemeljeno v pospešenem postopku, če prosilec očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito in je podan razlog iz 52. člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbo pete alineje prejšnjega odstavka lahko pristojni organ prošnjo mladoletnika brez spremstva zavrne kot očitno neutemeljeno le v primeru:

- uporabe koncepta varne izvorne države iz 61. člena tega zakona,
- če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da prosilec predstavlja grožnjo za javni red, javno varnost ali državno varnost Republike Slovenije ali je bil zaradi tehtnih razlogov ogrožanja javnega reda, javne varnosti ali državne varnosti odstranjen iz države.

(3) V odločbi iz druge alineje prvega odstavka tega člena pristojni organ določi trajanje statusa subsidiarne zaščite, ki ne sme biti krajše od enega leta.

(4) Pristojni organ družinskemu članu prosilca iz 25. točke 2. člena tega zakona, ki sam ne izpolnjuje pogojev za tako zaščito in pri katerem niso podani izključitveni razlogi iz prvega, drugega ali četrtega odstavka 31. člena tega zakona, prizna enak status kot družinskemu članu, ki izpolnjuje pogoje za priznanje statusa.

(5) Pristojni organ postopek s sklepom ustavi, če prosilec pred izdajo odločbe ustno na zapisnik ali v pisni obliki izjavi, da umika prošnjo.

(6) Pristojni organ postopek s sklepom ustavi, če se prošnja v skladu s tem zakonom šteje za umaknjeno.

(7) Ne glede na določbi petega in šestega odstavka tega člena lahko pristojni organ v primeru, da je bil s prosilcem opravljen osebni razgovor in je na voljo zadosti razpoložljivih dokazov za ustrezno vsebinsko preučitev prošnje ter je dejansko stanje ugotovljeno do te mere, da omogoča izdajo zakonite odločitve, prošnjo zavrne kot neutemeljeno ali očitno neutemeljeno.

(8) Pristojni organ prošnjo s sklepom zavrže, če so podani razlogi iz 51. člena tega zakona.

(9) Če pristojni organ prošnjo s sklepom zavrže na podlagi četrte alineje 51. člena tega zakona, v sklepu določi, katera druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 604/2013/EU je odgovorna za obravnavo prošnje.

50. člen

(umik prošnje)

(1) Prosilec lahko prošnjo izrecno umakne kadar koli med postopkom do vročitve odločbe.

(2) Prošnja se šteje za umaknjeno tudi:

- če se prosilec brez predhodnega opravičila ne odzove vabilu na osebni razgovor;
- če je iz uradnih evidenc pristojnega organa razvidno, da je prosilec samovoljno zapustil azilni dom ali njegovo izpostavo in se v treh dneh od samovoljne zapustitve ni vrnil v azilni dom ali njegovo izpostavo;
- če se prosilec v treh dneh od obvestila stanodajalca ali predstojnika institucije pristojnemu organu ni vrnil na naslov razselitve iz 83. člena tega zakona.

(3) Oseba lahko novo prošnjo za mednarodno zaščito vloži v devetih mesecih po izdaji sklepa o ustavitvi postopka iz šestega odstavka prejšnjega člena. Vsaka naslednja prošnja in prošnja, podana po poteku devetmesečnega roka, se obravnavata v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo ponovno prošnjo.

(4) V postopku obravnave prošnje po Uredbi 604/2013/EU se umik prošnje ne šteje kot izjava o umiku iz prvega odstavka tega člena in ne vpliva na izvršitev predaje na podlagi Uredbe 604/2013/EU, razen če je prosilec obravnavan po točki a) prvega odstavka 18. člena Uredbe 604/2013/EU in druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 604/2013/EU odgovornosti za sprejem prošnje še ni sprejela.

51. člen

(nedopustna prošnja)

Prošnjo za mednarodno zaščito lahko pristojni organ s sklepom zavrže kot nedopustno le, če:

- je prosilcu mednarodno zaščito že priznala druga država članica Evropske unije, razen če gre za osebe iz VI. poglavja tega zakona,

- se država, iz katere prosilec prihaja, šteje za državo prvega azila na podlagi prvega odstavka 63. člena tega zakona,
- se država, iz katere prosilec prihaja, šteje za varno tretjo državo na podlagi 53. člena tega zakona,
- se na podlagi meril, določenih v Uredbi 604/2013/EU, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 604/2013/EU.

52. člen

(očitno neutemeljena prošnja)

Prošnja prosilca, ki očitno ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito, se šteje za očitno neutemeljeno, če:

- je prosilec v postopku navajal samo dejstva, ki so nepomembna za obravnavanje upravičenosti do mednarodne zaščite po tem zakonu,
- prosilec prihaja iz varne izvirne države iz 61. člena tega zakona,
- je prosilec zavajal organe tako, da je dajal napačne informacije ali dokumente ali zamočal pomembne informacije ali dokumente o svoji identiteti ali državljanstvu, kar bi lahko vplivalo na odločitev,
- je verjetno, da je prosilec zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino, ki bi pomagala pri ugotavljanju njegove identitete ali državljanstva,
- so prosilčeve navedbe očitno nedosledne, protislovne, lažne, malo verjetne in v nasprotju z dovolj preverjenimi informacijami o izvorni državi iz osme in devete alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona, zaradi česar je njegova prošnja očitno neprepričljiva glede trditve, da izpolnjuje pogoje za priznanje mednarodne zaščite,
- je prosilec podal prošnjo samo zato, da bi odložil ali onemogočil izvršitev odločbe, na podlagi katere bi bil odstranjen,
- je prosilec nezakonito vstopil na ozemlje Republike Slovenije ali protipravno podaljšal svoje bivanje in se brez pravega razloga ni javil oblastem ali ni podal prošnje za mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času glede na okoliščine njegovega vstopa,
- prosilec noče izpolniti obveznosti v zvezi z oddajo prstnih odtisov v skladu z Uredbo 603/2013/EU,
- obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da lahko prosilec pomeni nevarnost za javni red, javno varnost ali državno varnost, ali če je izgnan zaradi tehničnih razlogov javne varnosti ali javnega reda po nacionalnem pravu.

63. člen

(uporaba koncepta države prvega azila)

(1) Država prvega azila je država, v kateri:

- je bil prosilcu priznan status begunca, ki še velja, ali
- prosilec uživa zadostno zaščito, vključno z načelom nevračanja.

(2) Če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka, pristojni organ prošnjo prosilca s sklepom zavrže na podlagi druge alineje 51. člena tega zakona.

(3) Prosilec lahko v postopku izpodbija uporabo tega koncepta s sklicevanjem na svoje posebne okoliščine.

(4) Če država prvega azila zavrne vstop prosilca na svoje ozemlje, pristojni organ sklep iz druge alineje 51. člena tega zakona razveljavi in obravnava prošnjo za mednarodno zaščito.

64. člen

(ponovna prošnja)

(1) Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva:

- ki ji je bila v Republiki Sloveniji pravnomočno zavrnjena prošnja, ali
- katere postopek je bil ustavljen zaradi umika in ne more vložiti nove prošnje v skladu s tretjim odstavkom 50. člena tega zakona, ali
- katere postopek podaljšanja subsidiarne zaščite je bil ustavljen, ali
- ki ji je bila prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite pravnomočno zavrnjena ali
- ki ji je potekla subsidiarna zaščita, vendar v roku ni vložila prošnje za podaljšanje subsidiarne zaščite, in želi vložiti ponovno prošnjo, mora pred tem vložiti zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, v katerem predloži nove dokaze ali navede nova dejstva, ki pomembno povečujejo verjetnost, da izpolnjuje pogoje za priznanje mednarodne zaščite.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se osebi iz druge alineje prejšnjega odstavka dovoli vložitev ponovne prošnje, če dokaže, da je bila izjava o umiku prošnje dana zaradi grožnje ali pod prisilo.

(3) Novi dokazi ali dejstva iz prvega odstavka morajo nastati po izdaji predhodne odločitve, v primerih iz četrte alineje prvega odstavka pa morajo novi dokazi ali dejstva nastati po izdaji odločitve o priznanju statusa subsidiarne zaščite. Novi dokazi ali dejstva so lahko obstajali že v času prvega postopka, vendar jih oseba iz prejšnjega odstavka brez svoje krivde takrat ni mogla uveljavljati.

(4) Oseba s priznanim statusom subsidiarne zaščite lahko po prejemu obvestila iz prvega odstavka 66. člena tega zakona pred potekom statusa vloži zahtevek za uvedbo ponovnega postopka v skladu s prvim in tretjim odstavkom tega člena. Zahtevek lahko vloži le v primeru, da ne uveljavlja podaljšanja subsidiarne zaščite.

65. člen

(postopek pri ponovni prošnji)

- (1) Oseba iz prvega in četrtega odstavka prejšnjega člena vloži pri pristojnem organu zahtevek za uvedbo ponovnega postopka. V tem zahtevku oseba sama predloži dokaze oziroma navede nova dejstva, ki opravičujejo nov postopek.
- (2) Če zakoniti zastopnik po vložitvi svojega zahtevka za uvedbo ponovnega postopka poda prvo prošnjo za otroka, rojenega v Republiki Sloveniji, se takšna prošnja šteje kot zahtevek iz prejšnjega odstavka.
- (3) Če oseba iz prvega in četrtega odstavka prejšnjega člena umakne zahtevek za uvedbo ponovnega postopka še pred odločitvijo pristojnega organa, se postopek s sklepom ustavi.
- (4) O prvem zahtevku za uvedbo ponovnega postopka odloči pristojni organ s sklepom. Če pristojni organ ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji iz prejšnjega člena, zahtevek s sklepom zavrže, v nasprotnem primeru pa dovoli vložitev ponovne prošnje in ravna v skladu s 45. členom tega zakona.
- (5) Zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, ki ga oseba vloži po tem, ko ji je bil že izdan izvršljiv sklep o zavrženju prvega zahtevka o uvedbi ponovnega postopka ali izvršljiva odločba o zavrnitvi prve ponovne prošnje kot neutemeljene, pristojni organ s sklepom zavrže.
- (6) Oseba, ki je bila v skladu z Uredbo 604/2013/EU vrnjena v Republiko Slovenijo, po tem ko je bil njen postopek skladno s šestim odstavkom 49. člena tega zakona ustavljen, ima pravico vložiti novo prošnjo, ki se ne obravnava kot ponovna prošnja iz 64. člena tega zakona.

66. člen

(postopek podaljšanja subsidiarne zaščite)

- (1) Ministrstvo osebi s priznano subsidiarno zaščito 60 dni pred potekom statusa pošlje pisno obvestilo o pogojih za podaljšanje subsidiarne zaščite, posledicah, če podaljšanja ne uveljavlja, in možnosti vložitve zahtevka za uvedbo ponovnega postopka. Obvestilo vključuje tudi obrazec, s katerim lahko oseba s priznano subsidiarno zaščito uveljavlja podaljšanje subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji.
- (2) Obrazec iz prejšnjega odstavka se določi v predpisu iz drugega odstavka 90. člena tega zakona.
- (3) Izpolnjen obrazec iz prvega odstavka tega člena, ki velja kot prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, oseba pristojnemu organu vrne 30 dni pred potekom statusa.
- (4) Po prejemu obrazca iz prejšnjega odstavka tega člena pristojni organ izda sklep, s katerim ugotovi, da je oseba iz prvega odstavka tega člena v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite.
- (5) Pristojni organ z osebo iz prejšnjega odstavka tega člena opravi osebni razgovor in preveri obstoj razlogov za podaljšanje subsidiarne zaščite.
- (6) Če obstajajo razlogi za podaljšanje, pristojni organ izda odločbo, s katero subsidiarno zaščito podaljša za dve leti.

(7) Če oseba ne izpolnjuje pogojev za podaljšanje, pristojni organ izda odločbo, s katero zavrne prošnjo za podaljšanje subsidiarne zaščite.

(8) Če oseba pred sprejetjem odločitve o prošnji za podaljšanje subsidiarne zaščite svojo prošnjo izrecno umakne, pristojni organ postopek s sklepom ustavi.

(9) Osebi iz četrtega odstavka tega člena do pravnomočne odločitve v postopku podaljšanja pripadajo pravice iz prvega odstavka 90. člena tega zakona.

(10) Do pravnomočno končanega postopka podaljšanja subsidiarne zaščite oseba ne more vložiti zahtevka za uvedbo ponovnega postopka ali vložiti nove prošnje.

68. člen

(razlogi za odvzem statusa mednarodne zaščite)

(1) Beguncu se status odvzame, če:

- se po tem, ko mu je status priznan, ugotovi eno od dejstev, določenih v prvem odstavku 31. člena tega zakona,
- je bilo njegovo napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z lažnimi dokumenti, odločilnega pomena za priznanje statusa begunca,
- obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost Republike Slovenije, kar se kaže zlasti v ogrožanju varnosti ozemeljske celovitosti, suverenosti, izvrševanja mednarodnih obveznosti in ogrožanju varstva ustavne ureditve,
- po pravnomočni obsodbi za hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za Republiko Slovenijo.

(2) Osebi se subsidiarna zaščita odvzame, če:

- se ugotovi eno od dejstev, določenih v drugem odstavku 31. člena tega zakona,
- so izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 31. člena tega zakona,
- je bilo njeno napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z lažnimi dokumenti, odločilnega pomena za priznanje subsidiarne zaščite.

69. člen

(postopek prenehanja in odvzema statusa)

(1) Pristojni organ lahko postopek prenehanja ali odvzema statusa uvede, če izve za okoliščine, ki kažejo, da v konkretnem primeru obstajajo razlogi iz prvega ali drugega odstavka 67. člena tega zakona ali prvega ali drugega odstavka prejšnjega člena.

(2) O uvedbi postopka iz prejšnjega odstavka pristojni organ s pisnim obvestilom obvesti osebo s priznano mednarodno zaščito. V pisnem obvestilu pristojni organ navede tudi razloge za začetek tega postopka.

(3) Pred sprejetjem odločitve pristojni organ osebi iz prejšnjega odstavka omogoči, da na osebni razgovor predstavi razloge, zakaj ji status mednarodne zaščite ne bi smel biti odvzet.

(4) Če obstajajo razlogi iz pete in šeste alineje prvega odstavka 67. člena tega zakona in drugega odstavka 67. člena tega zakona, pristojni organ v postopku pridobi informacije iz osme in devete alineje 23. člena tega zakona.

(5) Pri ugotavljanju razlogov iz pete in šeste alineje prvega odstavka 67. člena tega zakona in drugega odstavka 67. člena tega zakona mora biti sprememba okoliščin bistvena in trajna do te mere, da strah pred preganjanjem ne more biti več utemeljen, oziroma, da osebi ne grozi več resno tveganje ali resna škoda.

(6) Če obstajajo okoliščine iz pete in šeste alineje prvega odstavka 67. člena tega zakona in drugega odstavka 67. člena tega zakona, status ne preneha, če oseba navede utemeljene razloge, ki izhajajo iz preganjanja v preteklosti ali resne škode, povzročene v preteklosti, zaradi katerih noče izkoristiti zaščite države, katere državljan je, oziroma države prejšnjega običajnega prebivališča, če gre za osebo brez državljanstva.

(7) Pristojni organ v postopku o prenehanju ali odvzemu statusa mednarodne zaščite izda odločbo.

70. člen

(sodno varstvo)

(1) Zoper odločbo pristojnega organa je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče. Zoper odločbo, izdano v rednem postopku, je tožbo mogoče vložiti v 15 dneh, zoper odločbo, izdano v pospešenem postopku, pa v osmih delovnih dneh od vročitve.

(2) Zoper vse sklepe, izdane na podlagi tega zakona, se tožba lahko vloži v osmih dneh od vročitve, razen sklepa iz 84. člena tega zakona, ko se tožba lahko vloži v treh dneh od vročitve.

(3) Tožba zoper odločbo o zavrnitvi prošnje v rednem postopku, odločbo o zavrnitvi prošnje v pospešenem postopku, odločbo o zavrnitvi podaljšanja subsidiarne zaščite, odločbo, izdano na podlagi sedmega odstavka 69. člena tega zakona, odločbo o prenehanju statusa mednarodne zaščite zaradi razloga, navedenega v šestem odstavku 67. člena tega zakona, sklep o zavrženju prošnje na podlagi tretje alineje 51. člena in četrtega odstavka 65. člena tega zakona zadrži izvršitev odločbe oziroma sklepa. V primeru vseh drugih odločitev po tem zakonu tožba ne zadrži njihove izvršitve.

71. člen

(pravila postopka)

(1) Upravno sodišče o tožbah zoper odločbe, izdane na podlagi tega zakona, odloči v 30 dneh, razen o tožbi zoper odločbo o zavrnitvi prošnje v pospešenem postopku na podlagi pete alineje prvega odstavka 49. člena tega zakona, o kateri odloči v sedmih dneh od prejema tožbe.

(2) Upravno sodišče izvede glavno obravnavo tudi v primeru, če ugotovi, da dejansko stanje ni bilo ugotovljeno pravilno in popolno ali če je bil iz ugotovljenih dejstev napravljen napačen sklep o dejanskem stanju.

(3) Upravno sodišče o tožbi zoper sklep, izdan na podlagi tega zakona, odloči v sedmih dneh, razen če ni s tem zakonom drugače določeno.

(4) V postopku sodnega varstva po tem zakonu se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če s tem zakonom ni drugače določeno.

(5) V postopkih sodnega varstva po tem zakonu lahko ministrstvo zastopa javni uslužbenec, ki nima opravljenega pravnškega državnega izpita, pod pogojem, da ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite in ga za zastopanje pooblasti minister.

78. člen

(pravice prosilcev)

(1) Prosilec ima na področju sprejema pravico do:

- prebivanja v Republiki Sloveniji,
- materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi,
- finančne pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu v skladu s tem zakonom,
- nujnega zdravljenja,
- izobraževanja,
- dostopa na trg dela,
- humanitarne pomoči,
- žepnine.

(2) Pravice iz prejšnjega odstavka prosilec pridobi z vložitvijo prošnje in trajajo do izvršljivosti odločitve pristojnega organa o prošnji.

(3) Pravice iz prvega odstavka tega člena pridobijo tudi državljani tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki pri pristojnem organu vložijo prvi zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, in sicer do izvršljivosti sklepa o zavrženju tega zahtevka oziroma izvršljive odločbe o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene.

(4) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim podrobneje določi pogoje in načine za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena, ob upoštevanju določb 12. in 14. člena tega zakona.

(5) Prosilcu se žepnina dodeli enkrat na mesec. Višino žepnine določi Vlada Republike Slovenije. Način izplačevanja žepnine se določi v predpisu iz prejšnjega odstavka tega člena.

80. člen

(azilni dom)

(1) Za nastanitev oseb iz drugega in tretjega odstavka 78. člena tega zakona Vlada Republike Slovenije ustanovi azilni dom. Urad upravlja azilni dom ter organizira delovanje in bivanje v njem. Vlada Republike Slovenije lahko na podlagi javnega natečaja, ki ga izvede urad, za organizacijo delovanja in bivanja v azilnem domu pooblasti izbrano društvo, ustanovo, zavod ali drugo podobno nepridobitno pravno osebo, katere dejavnost obsega področje nastanitve prosilcev.

(2) Če se pričakuje povečano število prosilcev, ki bi lahko preseglo nastanitvene zmogljivosti azilnega doma, Vlada Republike Slovenije za nastanitev prosilcev lahko organizira izpostave azilnega doma.

81. člen

(nastanitev v sprejemnih prostorih azilnega doma)

(1) Vlagatelj namere se po obravnavi s strani policije nastani v sprejemnih prostorih azilnega doma ali druge nastanitvene kapacitete države, kjer so mu zagotovljeni ustrezna prehrana, nujne higienske potrebščine in dostop do nujnega zdravljenja.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka, ki samovoljno zapusti sprejemne prostore azilnega doma ali druge nastanitvene kapacitete države, se obravnava po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. O tem je vlagatelj namere obveščen takoj po nastanitvi, in sicer v jeziku, ki ga razume, kar potrdi s svojim podpisom.

82. člen

(bivanje v azilnem domu)

(1) Urad nastani osebe iz drugega in tretjega odstavka 78. člena tega zakona v azilnem domu ali njegovi izpostavi, kjer jim zagotovi materialno oskrbo.

(2) Stroške materialne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi krije urad.

(3) Prosilci, ki imajo lastna sredstva za preživljanje ali jim je preživljanje zagotovljeno kako drugače, sami krijejo stroške ali sorazmeren delež stroškov materialne oskrbe iz 79. člena tega zakona.

(4) Prosilci, ki bivajo v azilnem domu, morajo spoštovati določbe hišnega reda, ki ga predpiše Vlada Republike Slovenije. Če prosilec namerno povzroči škodo v azilnem domu ali njegovi izpostavi, urad od njega zahteva povrnitev škode. Če prosilec ne povrne povzročene škode, se mu z namenom povrnitve škode odvzame žepnina, in sicer v višini povzročene škode.

(5) V utemeljenih primerih lahko prosilci prenočijo tudi zunaj azilnega doma ali njegove izpostave. Dovolilnico za prenočitev zunaj azilnega doma ali njegove izpostave lahko izda urad za največ sedem dni, pri čemer skupno število izdanih dovolilnic ne sme preseči skupno 60 dni v obdobju enega leta.

(6) Prosilec lahko pomaga v azilnem domu ali njegovi izpostavi pri delih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, lahko pa pomaga tudi pri vsakodnevnem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci. Za ustrezno opravljeno delo prejme nagrado v skladu s sprejetim cenikom urada.

(7) Za zagotavljanje varnosti oseb in premoženja se v azilnem domu zagotovi varovanje. Varovanje lahko zagotavlja tudi Policija.

83. člen

(razselitev izven azilnega doma)

(1) Urad lahko odobri prosilcu razselitev na zasebni naslov, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da je njegova istovetnost ugotovljena na podlagi drugega odstavka 42. člena tega zakona,
- da so mu na zasebnem naslovu zagotovljeni ustrezni pogoji za bivanje,
- da je bil z njim opravljen osebni razgovor.

(2) Ne glede na pogoje iz prejšnjega odstavka lahko urad v primeru izjemnih osebnih okoliščin prosilca razseli v druge primerne institucije, če mu ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

(3) Ob izpolnjevanju pogoja iz druge alineje prvega odstavka tega člena lahko urad v primeru izjemnih osebnih okoliščin prosilca razseli na zasebni naslov, če mu ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi.

(4) Obstoje izjemnih osebnih okoliščin iz drugega in tretjega odstavka tega člena ugotavlja komisija, ki jo imenuje predstojnik urada.

(5) Prosilcu, ki mu je odobrena razselitev na podlagi drugega ali tretjega odstavka tega člena in nima lastnih sredstev za preživljanje ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo, urad krije stroške nastanitve v drugi primerni instituciji oziroma mu v primeru razselitve na zasebni naslov dodeli finančno pomoč v višini, določeni s predpisom iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona.

(6) O razselitvi odloči urad z odločbo.

(7) Če prosilec samovoljno zapusti zasebni naslov, kjer je nastanjen, stanodajalec o tem nemudoma obvesti urad.

(8) Urad razveljavi odločitev, s katero je bila prosilcu odobrena razselitev na zasebni naslov na podlagi prvega in tretjega odstavka tega člena, če:

- je na podlagi postopkov v Republiki Sloveniji ugotovljeno, da je prosilec kršil javni red Republike Slovenije oziroma opravljal delo na črno,
- pogoji bivanja na zasebnem naslovu zaradi spremenjenih okoliščin niso več ustrezni ali
- je to potrebno za hitro in učinkovito obravnavo njegove prošnje za mednarodno zaščito.

84. člen

(omejitev gibanja)

(1) Če ni mogoče po določbah tega zakona zagotoviti doseganja ciljev po določbah tega odstavka, lahko prosilcu pristojni organ odredi ukrep obveznega zadrževanja na območje azilnega doma iz naslednjih razlogov:

- da se v primeru obstoja očitnega dvoma preveri ali ugotovi njegova istovetnost ali državljanstvo,
- da se ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče pridobiti, in obstaja utemeljena nevarnost, da bo prosilec pobegnil,
- kadar je prosilcu omejeno gibanje zaradi postopka vračanja v skladu z zakonom, ki ureja vstop, bivanje in zapustitev tujcev v Republiki Sloveniji, da bi se izvedel in izvršil postopek vrnitve ali postopek odstranitve ter je mogoče utemeljeno domnevati, da je prosilec prošnjo podal samo zato, da bi zadržal ali oviral izvedbo odstranitve, pri čemer je imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito,
- kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, ki jo predstavlja ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda se razumejo kot tisti, ki predstavljajo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države,
- v skladu z 28. členom Uredbe 604/2013/EU.

(2) Če pristojni organ ugotovi, da v posameznem primeru ni mogoče učinkovito izvesti ukrepa iz prejšnjega odstavka ali prosilec samovoljno zapusti območje obveznega zadrževanja, se lahko prosilcu, ki ni mladoletnik ali mladoletnik brez spremstva, odredi ukrep omejitve gibanja na Center za tujce.

(3) O izreku ukrepov po prvem in drugem odstavku pristojni organ odloči s sklepom.

(4) Prosilcu se ukrep iz prvega in drugega odstavka tega člena izreče ustno. Prosilec o izrečenem ukrepu nemudoma prejme zapisnik, ki vsebuje razloge za izrek ukrepa. Zapisnik je prosilcu prebran v njem razumljivem jeziku. Pisni odpravek sklepa pristojni organ izda najpozneje v 48 urah od ustnega izreka sklepa, prosilcu pa ga vroči v treh delovnih dneh od izdaje sklepa.

(5) Ukrep iz prvega in drugega odstavka tega člena, razen v primerih iz pete alineje prvega odstavka tega člena, lahko traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če razlogi po tem času še obstajajo,

se ukrep s sklepom lahko podaljša še za en mesec. Ukrepa iz prvega ali drugega odstavka tega člena se odpravita po uradni dolžnosti, če prenehajo razlogi, ki so jih narekovali. Predsednik upravnega sodišča lahko odloči, da je treba opraviti neposredni nadzor nad izvajanjem ukrepa iz prvega ali drugega odstavka tega člena in določi sodnika ali sodnike upravnega sodišča, da ga opravijo v rokih, na krajih, katere določi ali glede morebitnih določenih prosilcev ter da mu o tem poročajo. Če sodnik upravnega sodišča v okviru opravljenega nadzora ugotovi, da razlogi za omejitev gibanja za določenega prosilca niso več podani, odredi odpravo ukrepa.

(6) Zoper sklep iz tretjega odstavka tega člena ima prosilec v treh dneh po njegovi vročitvi pravico do vložitve tožbe na upravno sodišče. Sodišče po predhodnem ustnem zaslišanju prosilca o tožbi odloči v treh delovnih dneh.

(7) Zoper sklep iz petega odstavka tega člena ima prosilec v treh dneh po njegovi vročitvi pravico do vložitve tožbe na upravno sodišče, ki o tožbi odloči v treh delovnih dneh.

(8) V primeru izreka ukrepa omejitve gibanja na Center za tujce ranljivi osebi s posebnimi potrebami pristojni organ prednostno poskrbi za varovanje njenega zdravja, vključno z duševnim zdravjem, ter zagotovi redno spremljanje in ustrezno pomoč, pri čemer upošteva poseben položaj te osebe.

85. člen

(neizplačilo žepnine)

(1) Če prosilec prenoči izven azilnega doma brez dovolilnice iz petega odstavka 82. člena tega zakona, se mu mesečna žepnina ne izplača.

(2) O neizplačilu žepnine iz prejšnjega odstavka in četrtega odstavka 82. člena tega zakona odloči pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži izvršitve.

86. člen

(zdravstveno varstvo)

(1) Nujno zdravljenje prosilcev obsega pravico do:

1. nujne medicinske pomoči in nujnega reševalnega prevoza po odločitvi zdravnika ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;
2. nujnega zdravljenja po odločitvi lečečega zdravnika, ki obsega:
 - ohranitev življenjsko pomembnih funkcij, zaustavljanje večjih krvavitev oziroma preprečitev izkrvavitve;
 - preprečitev nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročilo trajne okvare posameznih organov ali življenjskih funkcij;
 - zdravljenje šoka;

- storitve pri kroničnih boleznih in stanjih, katerih opustitev bi neposredno in v krajšem času povzročila invalidnost, druge trajne okvare zdravja ali smrt;
- zdravljenje vročinskih stanj in preprečevanje širjenja infekcije, ki bi utegnila voditi do septičnega stanja;
- zdravljenje oziroma preprečevanje zastrupitev;
- zdravljenje zlomov kosti oziroma zvinov ter drugih poškodb, pri katerih je nujno posredovanje zdravnika;
- zdravila s pozitivne in vmesne liste v skladu s seznamom medsebojno zamenljivih zdravil, ki so predpisana na recept za zdravljenje navedenih bolezni in stanj;

3. zdravstvenega varstva žensk: kontracepcijskih sredstev, prekinitve nosečnosti, zdravstvene oskrbe v nosečnosti in ob porodu.

(2) Ranljiva oseba s posebnimi potrebami, izjemoma pa tudi drug prosilec, ima pravico do dodatnega obsega zdravstvenih storitev, vključno s psihoterapevtsko pomočjo, ki ga odobri in določi komisija iz četrtega odstavka 83. člena tega zakona.

(3) Mladoletni prosilci in prosilci, ki so mladoletniki brez spremstva, so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

87. člen

(dostop na trg dela in poklicnega usposabljanja prosilcev)

(1) Prosilec ima pravico do prostega dostopa na trg dela devet mesecev po vložitvi prošnje, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu.

(2) Prosilcu se po poteku devetih mesecev po vložitvi prošnje omogoči dostop do tečajev poklicnega usposabljanja v skladu s predpisom iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona.

88. člen

(izobraževanje)

(1) V skladu s predpisi, ki urejajo obvezno osnovnošolsko izobraževanje, se prosilcem najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja.

(2) Prosilcem se omogoči, mladoletnemu prosilcu in mladoletniku brez spremstva pa se ob sodelovanju z zakonitim zastopnikom zagotovi dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(3) Prosilec se omogoči dostop do višješolskega, visokošolskega in izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(4) Dostop do izobraževalnega sistema se zagotovi najkasneje v treh mesecih od dneva vložitve prošnje mladoletnika. Po potrebi se mladoletniku zagotovi pripravljalna učna pomoč z namenom olajšanja dostopa do izobraževalnega sistema.

(5) Prosilec, ki so vključeni v redni izobraževalni sistem v skladu s prvim, drugim in tretjim odstavkom tega člena in se izobraževanja redno udeležujejo, stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij, krije urad.

(6) Breme dokazovanja izobrazbe, pridobljene v izvorni državi, nosi prosilec.

89. člen

(dolžnosti prosilca)

Prosilec mora:

- spoštovati pravni red Republike Slovenije,
- spoštovati integriteto uradnih oseb,
- biti vedno dosegljiv pristojnemu organu, se odzivati na njegova vabila in se podrejati njegovim ukrepom,
- urad nemudoma obvestiti o spremembi naslova prebivališča,
- uradni osebi nemudoma predložiti vse dokumente, ki so pomembni za obravnavanje njegove prošnje,
- sodelovati pri ugotavljanju istovetnosti,
- uradni osebi omogočiti, da pregleda njega in predmete, ki jih ima pri sebi, pri vstopu v azilni dom ali njegovo izpostavo, pri čemer osebni pregled opravi oseba enakega spola, upoštevajoč osebno dostojanstvo in fizično ter psihično integriteto prosilca,
- na zahtevo urada opraviti zdravniški pregled iz razlogov javnega zdravja,
- dovoliti, da ga uradna oseba fotografira, odvzame prstne odtise in po predhodnem obvestilu posname ustne izjave, podane v postopku,
- v najkrajšem možnem času utemeljiti svojo prošnjo in po resnici predstaviti okoliščine in dejstva, potrebna za utemeljitev prošnje,
- prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo, še zlasti če ni drugih razpoložljivih dokazov,

- spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma,
- uradu posredovati podatke in dokumentacijo, ki vplivajo na uresničevanje pravic na področju sprejema,
- uradu posredovati odločbe oziroma sklepe prekrškovnih in inšpekcijskih organov.

90. člen

(pravice osebe, ki ji je priznana mednarodna zaščita)

(1) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ima pravico do:

- pridobitve informacij o statusu, pravicah in dolžnostih oseb z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji,
- prebivanja v Republiki Sloveniji,
- denarnega nadomestila za zasebno nastanitev,
- zdravstvenega varstva,
- socialnega varstva,
- izobraževanja,
- zaposlitve in dela,
- pomoči pri vključevanju v okolje.

(2) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim podrobneje določi načine in pogoje za zagotavljanje pravic iz prejšnjega odstavka.

(3) Pravice iz prvega odstavka tega člena oseba pridobi z dnem vročitve odločbe iz prve oziroma druge alineje prvega odstavka 49. člena tega zakona. Pravice prenehajo s pravnomočnostjo odločbe iz sedmega odstavka 66. člena tega zakona, v skladu s petim odstavkom 67. člena tega zakona ter s pravnomočnostjo odločbe, izdane na podlagi sedmega odstavka 69. člena tega zakona in šestega odstavka 67. člena tega zakona.

(4) Osebi, ki pred potekom subsidiarne zaščite vloži zahtevek za uvedbo ponovnega postopka, do pravnomočnega sklepa o zavrženju tega zahtevka oziroma do pravnomočne odločitve v zvezi s ponovno prošnjo pripadajo pravice iz prvega odstavka tega člena.

93. člen

(nastanitev v nastanitvenih zmogljivostih urada)

(1) Urad do zapolnitve razpoložljivih kapacitet osebi s priznano mednarodno zaščito omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, vendar najdlje za eno leto od dneva pridobitve statusa.

(2) Za čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski hiši ali drugi nastanitveni kapaciteti urada so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo utemeljeni zdravstveni ali drugi razlogi, ki jih ugotovi urad, enkrat podaljša obdobje nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, vendar najdlje za šest mesecev. Utemeljene zdravstvene in druge razloge urad ugotovi na podlagi mnenja komisije iz četrtega odstavka 83. člena tega zakona.

93. člen

(nastanitev v nastanitvenih zmogljivostih urada)

(1) Urad do zapolnitve razpoložljivih kapacitet osebi s priznano mednarodno zaščito omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, vendar najdlje za eno leto od dneva pridobitve statusa.

(2) Za čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski hiši ali drugi nastanitveni kapaciteti urada so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo utemeljeni zdravstveni ali drugi razlogi, ki jih ugotovi urad, enkrat podaljša obdobje nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, vendar najdlje za šest mesecev. Utemeljene zdravstvene in druge razloge urad ugotovi na podlagi mnenja komisije iz četrtega odstavka 83. člena tega zakona.

97. člen

(denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu in nima lastnih sredstev za preživljanje ali ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače, je 18 mesecev od dneva pridobitve statusa upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito iz prejšnjega odstavka je upravičena do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev za nadaljnjih osemnajst mesecev, če se je v prvih osemnajstih mesecih po pridobitvi statusa udeležila tečaja iz tretjega odstavka 103. člena tega zakona in bila na njem prisotna na vsaj 80 odstotkih ur.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena je oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu in nima lastnih sredstev za preživljanje ali ji bivanje ni zagotovljeno kako

drugače in ima status dijaka ali študenta ali pa je udeleženec izobraževanja odraslih in v Republiki Sloveniji nima zavezancev za preživljanje, upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za obdobje treh let od pridobitve statusa. Obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev se podaljša za čas šolanja, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 26. leta starosti.

(4) Oseba iz prvega odstavka tega člena, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v posebni, za mladoletnike primerni nastanitvi in je medtem postala polnoletna, je dve leti po preteku bivanja v tej nastitvi upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(5) Oseba s statusom begunca, ki je na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev, združila družino, je z dnem prihoda družinskih članov v Republiko Slovenijo upravičena do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev tudi za družinske člane, in sicer do konca obdobja upravičenosti do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena.

(6) Sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

(7) Odmera, način dodelitve in izplačevanje denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu se določijo s predpisom iz drugega odstavka 90. člena tega zakona.

100. člen

(mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito)

(1) Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, mladoletniku brez spremstva skladno s predpisi, ki urejajo družinska razmerja, nemudoma postavi skrbnika.

(2) Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, oziroma drug pristojni organ izvede postopek nastanitve mladoletnika brez spremstva v skladu z veljavnimi predpisi.

(3) Bratov in sester se praviloma ne loči, pri čemer se upošteva korist mladoletnika brez spremstva, zlasti pa njegova starost in stopnja zrelosti. Spremembe prebivališča mladoletnika brez spremstva se omejijo na najmanjši možni obseg.

(4) Če se še ni začelo, se iskanje članov družine mladoletnika brez spremstva začne takoj po priznanju statusa mednarodne zaščite, hkrati pa mora pristojni organ varovati koristi mladoletnika. Če se je iskanje članov družine že začelo, pristojni organ z iskanjem nadaljuje, kadar je to primerno. Kadar bi lahko bila ogrožena življenje ali telesna celovitost mladoletnika ali njegovih bližnjih sorodnikov, zlasti če so ti ostali v izvorni državi, je treba poskrbeti, da so zbiranje, obdelava in kroženje informacij o teh osebah izvedeni zaupno.

101. člen

(izobraževanje in usposabljanje oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita)

(1) Osebe s priznano mednarodno zaščito so pri uveljavljanju obsega pravic na področjih predšolske vzgoje, osnovnošolskega, srednješolskega, višješolskega, visokošolskega izobraževanja in izobraževanja odraslih izenačene z državljani Republike Slovenije.

(2) Osebe s priznano mednarodno zaščito so upravičene do državne štipendije in nastanitve v dijaških in študentskih domovih pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(3) Stroške, povezane s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ki se izkazuje s tujo diplomo, spričevalom in drugimi dokazili o formalni izobrazbi oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, krije urad.

(4) Urad krije tudi stroške, povezane s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja v primerih, ko osebe s priznano mednarodno zaščito formalne izobrazbe ne morejo dokazati z dokumenti.

(5) Osebam z mednarodno zaščito brez lastnih dohodkov oziroma drugače zagotovljenega preživljanja tri leta od priznanja statusa mednarodne zaščite druge stroške, povezane z udeležbo na rednem programu izobraževanja in osnovne šole za odrasle, krije urad.

103. člen

(pomoč pri vključevanju v okolje)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima tri leta od pridobitve statusa pravico do pomoči pri vključevanju v okolje.

(2) Pomoč pri vključevanju v okolje temelji na osebnem integracijskem načrtu, ki se pripravi in izvaja na podlagi posameznikovih potreb, znanja, zmožnosti in sposobnosti ter vključuje načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v okolje. Pri pripravi in načrtovanju aktivnosti v okviru osebnega integracijskega načrta v prvem letu se lahko v utemeljenih primerih izključno z namenom komunikacije z uradno osebo urada osebi z mednarodno zaščito zagotovi prevajanje v jezik, ki ga razume. Za pripravo osebnega integracijskega načrta je pristojen urad, ki lahko pripravo in izvedbo osebnega integracijskega načrta delno ali v celoti prenese na druge organizacije.

(3) Za lažje vključevanje v okolje ima oseba s priznano mednarodno zaščito v času izvajanja osebnega integracijskega načrta pravico do udeležbe na tečaju slovenskega jezika in tečaja spoznavanja slovenske družbe, ki jo osebi s priznano mednarodno zaščito v najkrajšem možnem času po priznanju statusa zagotovi urad. Tečaj slovenskega jezika in tečaj spoznavanja slovenske družbe sta lahko združena in se izvajata kot enotni program.

(4) Oseba z mednarodno zaščito je za redno udeležbo na tečaju slovenskega jezika in tečaju spoznavanja slovenske družbe, na katera ju napoti urad, upravičena do mesečne vozovnice za mestni promet, in sicer za čas trajanja tečajev.

104. člen

(pravice oseb, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi kvote ali delitve bremen med državami članicami Evropske unije)

(1) Osebe, ki so v Republiko Slovenijo sprejete v skladu s postopki iz VI. poglavja tega zakona, urad pred prihodom seznani z informacijami o Republiki Sloveniji ter o pravicah in dolžnostih oseb s priznano mednarodno zaščito.

(2) Osebam iz prejšnjega odstavka tega člena, ki pridobijo status mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji, se poleg pravic iz prvega odstavka 90. člena tega zakona zagotovi uvajalno obdobje, ki traja tri mesece. V uvajalnem obdobju se izvede orientacijski program, ki je namenjen učenju osnov slovenskega jezika, pomoči pri urejanju dokumentov in praktičnemu spoznavanju vsakdanjega življenja v Republiki Sloveniji. Vsebina in trajanje tega programa se podrobneje določi s predpisom iz četrtega odstavka 73. člena tega zakona. Sredstva za pripravo in izvajanje orientacijskih programov zagotavlja urad.

(3) Osebe iz prejšnjega odstavka so med uvajalnim obdobjem upravičene do nastanitve v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih ministrstev in samoupravnih lokalnih skupnosti. Stroške nastanitve zagotavlja urad.

(4) Po poteku uvajalnega obdobja se osebam iz drugega odstavka tega člena izvajanje pravic iz 93. in 103. člena tega zakona zagotavlja tako dolgo, kakor je določeno s tem zakonom.

105. člen

(dolžnosti osebe, ki ji je priznana mednarodna zaščita)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito mora spoštovati ustavno ureditev, predpise in druge splošne akte v Republiki Sloveniji ter ukrepe državnih organov in organov samoupravnih lokalnih skupnosti.

(2) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, je dolžna organe, pristojne za pomoč pri vključevanju v okolje, obveščati o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje njenih pravic in izvrševanje dolžnosti, zlasti pa o:

- pridobljeni denarni socialni pomoči, dohodkih in drugih prejemkih ter premoženju,
- opravljanju preizkusa znanja slovenskega jezika,
- uspešnosti šolanja na vseh stopnjah izobraževanja,
- zaposlitvi,
- spremembi naslova prebivališča,
- spremembi osebnega imena,
- spremembi zakonskega stanu,
- sprejemu v novo državljanstvo, razen državljanstva Republike Slovenije.

(3) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, nova dejstva in okoliščine ali spremembe iz prejšnjega odstavka sporoči v osmih dneh od dneva, ko so nastale.

106. člen

(vrnitev v izvorno državo)

- (1) Urad zagotavlja pomoč prosilcem in osebam s priznano mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvorno državo.
- (2) Prosilci in osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se odločijo za vrnitev v izvorno državo, ohranijo pravice in obveznosti, ki jih določa ta zakon, do dneva odhoda iz države.
- (3) Če prosilec ali oseba s priznano mednarodno zaščito nima zadostnih lastnih sredstev, stroške vrnitve v izvorno državo krije urad.

107. člen

(izkaznica prosilca)

- (1) Izkaznica prosilca je dokument, ki potrjuje prosilčev status in je hkrati dovoljenje, da oseba ostane v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve v postopku mednarodne zaščite.
- (2) Izkaznica iz prejšnjega odstavka se prosilcu izda najpozneje v treh dneh po vložitvi prošnje.
- (3) Izkaznica prosilca se izda za obdobje največ 120 dni. Po poteku se izda nova izkaznica.
- (4) Način izdaje, obliko in vsebino prosilčeve izkaznice določi vlada v predpisu iz četrtega odstavka 78. člena tega zakona.

110. člen

(pogrešitev dovoljenja)

- (1) Pogrešitev, izgubo ali tatvino (v nadaljnjem besedilu: pogrešitev) dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji imetnik takoj, če pa to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani ministrstvu.
- (2) Pogrešitev dovoljenja za prebivanje v tujini imetnik takoj, če pa to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, da o pogrešitvi obvesti ministrstvo, ki je dovoljenje izdalo.
- (3) V naznanitvi pogrešitve dovoljenja za prebivanje imetnik navede tudi točne podatke o okoliščinah te pogrešitve.
- (4) Ministrstvo osebi s priznano mednarodno zaščito izda novo listino.
- (5) Zaradi zagotovitve varnosti pravnega prometa in odkrivanja ukradenih ali pogrešanih dovoljenj za prebivanje se o ukradenih in pogrešanih dovoljenjih za prebivanje podatki o pristojnem organu, ki je izdal

dovoljenje, datumu izdaje, veljavnosti in serijski številki dovoljenja ter datumu prijave pogrešitve dovoljenja javno objavijo na enotnem državnem portalu e-uprave.

111. člen

(potni list za begunca)

(1) Postopki izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca se izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja potne listine za državljane Republike Slovenije, razen če ta zakon določa drugače.

(2) Pristojni organ za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca je ministrstvo.

(3) Potni list za begunca se praviloma izda z veljavnostjo desetih let. Za potne liste, izdane z veljavnostjo, krajšo od desetih let, se smiselno uporabljajo določbe zakona iz prvega odstavka tega člena.

(4) Begunec potni list po prenehanju ali odvzemu statusa begunca v osmih dneh izroči ministrstvu.

(5) Begunec, ki nima lastnih sredstev za preživljanje ali mu preživljanje ni zagotovljeno na drug način, je v postopku izdaje potnega lista oproščen plačila upravne takse in stroškov tiskovine.

(6) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za namen vstopa osebe z mednarodno zaščito, ki je v Republiko Slovenijo sprejeta na podlagi letne kvote. V tem primeru pristojni organ izda potni list za begunca brez dveh prstnih odtisov in podpisa, in sicer z veljavnostjo do 90 dni.

(7) Minister predpiše ceno obrazca listine ter vsebino, obliko in način izdaje potnega lista za begunca. S tem predpisom se določi tudi način zajemanja prstnih odtisov.

115. člen

(osebni podatki prosilcev za mednarodno zaščito in evidenca prosilcev)

(1) Evidenca prosilcev vsebuje naslednje osebne podatke prosilca:

1. podatke iz petega odstavka 45. člena tega zakona;
2. fotografijo iz 26. točke petega odstavka 45. člena tega zakona;
3. prstne odtise iz 26. točke petega odstavka 45. člena tega zakona;
4. EMŠO iz šestega odstavka 45. člena tega zakona;
5. začasno prebivališče iz šestega odstavka 45. člena tega zakona;
6. podatke o izdani izkaznici za prosilca (številka in datum izdaje);
7. podatke o postavitvi zakonitih zastopnikov in skrbnikov za mladoletne prosilce brez spremstva ter osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče zakonitega zastopnika oziroma skrbnika;

8. dokumentacijo, ki v okviru izvajanja nalog po tem zakonu nastaja v času od vložitve prošnje za mednarodno zaščito do pravnomočne odločitve in vsebuje podatke o:

- zdravstveno in psiho-socialnem stanju prosilca v zvezi z nastanitvijo v azilnem domu,
- vlogah in rešitvah komisije iz četrtega odstavka 83. člena tega zakona,
- izdanih dovolilnicah za prenočitev zunaj azilnega doma,
- izvajanju vzdrževalnih del prosilcev v azilnem domu,
- dostopanju prosilcev do svetovalcev za begunce,
- vključevanju v sistem šolanja in izobraževanja,
- zaposlitvi,
- izplačani finančni pomoči v primeru nastanitve na zasebnem naslovu in žepnine v primeru nastanitve v azilnem domu ter odvzemu žepnine,
- materialni oskrbi prosilca z obleko, obutvijo in sredstvi za osebno higieno.

(2) Ko je sprejeta pravnomočna odločitev o prošnji za priznanje mednarodne zaščite, se v evidenco prosilcev vpišejo podatki o vrsti in datumu odločitve, vsi ostali podatki, razen podatkov o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu, pa se blokirajo. Dostop do blokiranih podatkov je dovoljen le pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ki so povezani z zagotavljanjem nacionalne varnosti ali ustavne ureditve in so določeni z zakonom, ter na podlagi izrecne privolitve prosilca. Ponovna vložitev prošnje za priznanje mednarodne zaščite šteje kot izrecna privolitev za dostop do blokiranih podatkov. Po poteku 50 let po sprejeti pravnomočni odločitvi o prošnji za priznanje mednarodne zaščite se blokirani podatki nepovratno uničijo, neblokirani pa arhivirajo.

116. člen

(evidenca oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita)

(1) Če je prosilcu priznana mednarodna zaščita, se pred blokiranjem podatkov iz evidence prosilcev v evidenco oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, prevzamejo podatki o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu, državljanstvu, materinem jeziku, izobrazbi in poklicu, zakonskemu stanu, imenu in priimku, državljanstvu ter naslovu začasnega prebivališča družinskih članov, ki že prebivajo v Republiki Sloveniji, ki živijo v izvorni državi in ki živijo izven izvorne države ter podatki ter podatki iz 2., 4. in 7. točke prvega odstavka prejšnjega člena.

(2) Evidenca oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, vsebuje:

1. podatke iz prejšnjega odstavka;
2. številko, datum izdaje in vrsto izdanega dovoljenja za prebivanje;

3. naslov stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
4. naslov začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
5. številko in datum izdaje potnega lista za begunca oziroma potnega lista za tujca za osebo s subsidiarno zaščito;
6. dokumentacijo, ki v okviru izvajanja nalog po tem zakonu nastaja v obdobju vključevanja osebe z mednarodno zaščito v slovensko družbo, in sicer:
 - osebni integracijski načrt,
 - podatke o vključitvi v sistem socialnega varstva in o prejetih denarnih pomočeh,
 - podatke o vključitvi v sistem zdravstvenega zavarovanja,
 - podatke in poročila o zaposlitvi, dohodkih in drugih prejemkih ter premoženju,
 - podatke o izplačilu denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu,
 - podatke in poročila o obiskovanju tečaja slovenskega jezika in opravljanja preizkusa znanja,
 - podatke in poročila o obiskovanju tečaja spoznavanja slovenske družbe,
 - psiho-socialna poročila v zvezi z nastanitvijo v integracijski hiši,
 - podatke o vključevanju v sistem šolanja in izobraževanja in o pridobljeni izobrazbi v Republiki Sloveniji,
 - postavitev zakonitih zastopnikov in skrbnikov za mladoletne osebe z mednarodno zaščito brez spremstva,
 - izrečene ukrepe glede kršitev hišnega reda integracijske hiše,
 - poročila o zdravstvenem stanju, če begunec oziroma oseba s subsidiarno zaščito s tem pisno soglaša.

(3) Osebni podatki iz evidence oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, se razen podatkov o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu, ob prenehanju statusa osebe s priznano mednarodno zaščito blokirajo. Dostop do blokiranih podatkov je dovoljen le pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ki so povezani z zagotavljanjem nacionalne varnosti ali ustavne ureditve in so določeni z zakonom, ter na podlagi izrecne privolitve prosilca. Po poteku 50 let od prenehanja statusa osebe z mednarodno zaščito se blokirani podatki nepovratno uničijo, neblokirani pa arhivirajo.

117. člen

(evidence izdanih listin)

(1) Evidence izdanih listin sestavljajo:

- evidenca izkaznic prosilca, izdanih na podlagi 107. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca izkaznic);
- evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje, izdanih na podlagi 108. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje);
- evidenca potnih listov za begunca, izdanih na podlagi 111. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za begunce);
- evidenca potnih listov za tujca za osebe s subsidiarno zaščito, izdanih na podlagi 113. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za tujce).

(2) Evidenca izkaznic vsebuje naslednje podatke iz evidence prosilcev: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, EMŠO, naslov začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji in fotografijo prosilca ter številko in datum izdaje izkaznice.

(3) Evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje vsebuje naslednje podatke iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, EMŠO, naslov stalnega in začasnega prebivališča in fotografijo imetnika dovoljenja, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika dovoljenja, serijska številka, datum izdaje dovoljenja, podatki o veljavnosti, vrsti izdanega dovoljenja ter podatke o ukradenih in pogrešanih dovoljenjih, izdanih istemu imetniku.

(4) Evidenca potnih listov za begunce vsebuje naslednje podatke iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov stalnega in začasnega prebivališča, EMŠO, fotografijo ter prstni odtis imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika oziroma skrbnika imetnika potnega lista, ter številko in datum izdaje odločbe oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku.

(5) Evidenca potnih listov za tujce vsebuje naslednje podatke iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, fotografijo ter prstni odtis imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika potnega lista, ter številko in datum izdaje odločbe oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku.

119. člen

(varstvo osebnih podatkov)

(1) Pristojni organi vse osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito še posebej varujejo pred organi njegove izvorne države.

(2) Osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, potrebne za izdelavo izkaznice prosilca iz 107. člena tega zakona, izkaznice dovoljenja za prebivanje iz 108. člena tega zakona, potnega lista za begunca iz 111. člena tega zakona in potnega lista za tujca za osebo s subsidiarno zaščito iz

113. člena tega zakona, sme uporabljati pooblaščenno podjetje ali organ zgolj za vnos v navedenim listinam pripadajoče obrazce in za izdelavo navedenih listin in jih v 30 dneh po uporabi uniči.